

REVĪZIJAS IESTĀDE

GADA KONTROLES ZIŅOJUMS

ANNUAL CONTROL REPORT

**NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020**

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF, JNI, ERAF, KF

01.07.2021. – 30.06.2022.

Rīgā
24.02.2023.

SAĪSINĀJUMI

AFCOS	Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests
AI	Atbildīgās iestādes
ALTUM	Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum"
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CRII un CRII plus	Investīciju iniciatīva koronavīrusa krīzes pārvarēšanai
DAC	Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta Kopīgais revīzijas direktorāts kohēzijas jautājumos
DG COMP	Konkurences ģenerāldirektorāts
DG GROW	Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts
DG EMPL	Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts
DG REGIO	Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts
DP	Darbības programma "Izaugsme un nodarbinātība" (2014LV16MAOP001)
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERP	Eiropas Revīzijas Palāta
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESFRD	ES fondu revīzijas departaments
FI	Finanšu instrumenti
FM	Finanšu ministrija
GG	Grāmatvedības gads
GKZ	Gada kontroles ziņojums
IMS	Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) uzturēta datu apmaiņas sistēma
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
JNI	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva
KF	Kohēzijas fonds
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
KP VIS	ES fondu vadības informācijas sistēma – Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma 2014.-2020.gada plānošanas periodam
KS	Kontu slēgums jeb pārskats
MK	Ministru kabinets
MP	Maksājuma pieprasījums
MPEK	Maksājuma pieteikums Eiropas Komisijai
OLAF	Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs
PP	Pamatprasība (<i>key requirement</i>)
PPĪV	Pārbaude projekta īstenošanas vietā
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
REACT-EU	Atveseļošanās palīdzība kohēzijai un Eiropas teritorijām
RI	Revīzijas iestāde
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEI	Sertifikācijas iestāde
SI	Sadarbības iestāde
SRS	Starptautiskie revīzijas standarti
VI	Vadošā iestāde
VKS	Vadības un kontroles sistēma

Saturs

KOPSAVILKUMS	4
1. IEVADS	6
2. PĀRVALDĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS(-U) BŪTISKAS IZMAIŅAS	8
3. REVĪZIJAS STRATĒGIJAS IZMAIŅAS	9
4. SISTĒMAS REVĪZIJAS.....	10
5. DARBĪBU REVĪZIJAS	18
6. PĀRSKATU REVĪZIJAS.....	34
7. REVĪZIJAS STRUKTŪRU DARBA KOORDINĀCIJA UN REVĪZIJAS IESTĀDES VEIKTS UZRAUDZĪBAS DARBS (ATTIECĪGĀ GADĪJUMĀ)	37
8. CITA INFORMĀCIJA	38
9. VISPĀRĒJAIS GARANTĒTAIS TICAMĪBAS LĪMENIS.....	48
10. GADA KONTROLES ZIŅOJUMA PIELIKUMI	51
10.1. SISTĒMAS REVĪZIJU REZULTĀTI	52
10.2. DARBĪBU REVĪZIJU REZULTĀTI	53
10.3. NEJAUŠĀS IZLASES IZVĒLES UN KOPEJĀ KĻŪDU ĪPATSVARA PAMATĀ ESOŠIE APRĒĶINI.....	54
10.4. NEJAUŠĀS IZLASES REZULTĀTĀ ATLASĪTĀS VIENĪBAS	56
10.5. UZ LAIKU IETURĒTO SUMMU (137.2.PANTS) ANALĪZES KOPSAVILKUMS.....	57

KOPSAVILKUMS

1. GKZ ir sagatavojuši RI saskaņā ar Regulas (ES, EURATOM) Nr.2018/1046 63.panta 7.punktu, Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5b.punktu, Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) Nr.2015/207 7.panta 3.punktu un Eiropas Komisijas Vadlīnijām par gada kontroles ziņojumu un atzinumu.
2. RI funkcijas attiecībā uz Darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detalizētāk skatīt *1.1.sadaļu*).
3. GKZ attiecas uz grāmatvedības gadu, kas sākas 2021.gada 1.jūlijā un beidzās 2022.gada 30.jūnijā (detalizētāk skatīt *1.2.sadaļu*).
4. GKZ revīzijas periods ir no 2022.gada 1.janvāra līdz 2023.gada 15.februārim (pagarināts līdz 2023.gada 1.martam) (detalizētāk skatīt *1.3.sadaļu*).
5. Darbības programmai “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) ir viena VI un viena SEI, kas ir izraudzītas 2015.gada 30.jūnijā (detalizētāk skatīt *1.4.sadaļu*).
6. GKZ un revīzijas atzinums ir sagatavoti, pamatojoties uz RI veikto sistēmas auditu, darbību revīziju un pārskatu revīziju rezultātiem. RI nepaļāvās uz citu revidentu darbu. Detalizēta GKZ sagatavošanas gaita ir aprakstīta *1.5.sadaļā*.
7. Atsauces periodā izveidotajā VKS netika veiktas būtiskas izmaiņas. RI secināja, ka Covid-19 pandēmijai ir bijusi ietekme uz CFLA veiktajām pārbaudēm projekta īstenošanas vietā, veicot attālinātas pārbaudes vai atceļot pandēmijas laikā plānotās pārbaudes, CFLA turpina ieviest kompensējošos mehānismus atceltajām un attālinātām PPĪV (detalizētāk skatīt *2.sadaļu*).
8. Vienotās revīzijas stratēģijas aktuālā versija apstiprināta 2023.gada 11.janvārī. Revīzijas darbu šajā periodā nav ietekmējuši apstākļi, kas saistīti ar noteiktajiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju (detalizētāk skatīt *3.sadaļu*).
9. RI veikto sistēmas auditu rezultātā SEI ir novērtēta 1.kategorijā - darbojas labi, savukārt VI novērtēta 2.kategorijā – darbojas, taču nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi. Detalizēta informācija par paveikto attiecībā uz sistēmas auditu darbu ir izklāstīta *4.sadaļā*.
10. Atbilstoši RI veikto darbību revīziju rezultātiem identificētais kopējais kļūdu īpatsvars (TER) ir 1,31%, kas ir zem būtiskuma līmeņa. Darbību revīziju rezultāti ir detalizēti izklāstīti *5.sadaļā*.
11. RI veiktajā pārskatu auditā ir iegūta pārlicība par SEI sagatavoto pārskatu pilnīgumu, pareizību un ticamību. Detalizēta informācija par veikto revīzijas darbu attiecībā uz pārskatiem ir sniegta *6.sadaļā*.
12. RI nepaļāvās uz citu revīzijas struktūru veikto revīziju rezultātiem (detalizētāk skatīt *7.sadaļu*).
13. RI rīcībā nav informācijas par turpmākiem notikumiem, kuri varētu būtiski ietekmēt šajā GKZ izklāstīto novērtējumu, ticamības līmeni un RI atzinumu (detalizētāk skatīt *8.sadaļu*).
14. Revīzijas atzinuma sagatavošanai pārlicība par izdevumu likumību un pareizību un par VKS pienācīgu darbību ir balstīta uz sistēmas auditu un darbību revīziju kopīgajiem rezultātiem, kā arī ir ņemti vērā pārskatu revīziju un pārvaldības deklarācijas pārbažu rezultāti. Visi (tai skaitā RI konstatētie) neatbilstoši veiktie izdevumi pārskatos ir koriģēti:

izdevumi 974 979,55EUR¹ apmērā ir izklāsti kā gala ieturējums un izdevumi 56 128 144,11 EUR² apmērā ir ieturēti uz laiku. Attiecīgi RI veica atlikušā kopējo kļūdu īpatsvara pārrēķinu, kā rezultātā sākotnēji aprēķinātais kopējais kļūdu īpatsvars (1,31%) tika samazināts uz 1,25%. Līdz ar to ir sniedzams atzinums bez iebildēm, detalizēti skatīt 5.9. un 9.sadaļā.

---

¹ Tai skaitā koriģēti 251 529,01 EUR, kas konstatēti RI pārbaudāmajā kopā (izlase) un 134 120,53 EUR, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 8.grāmatvedības gadā deklarētajiem izdevumiem, kā arī 589 330,01 EUR, kas koriģēti pamatojoties uz VI/CFLA pārbaužu rezultātiem un trešo pušu informāciju.

² Tai skaitā 15 174 076,63 EUR, kas ieturēti, pamatojoties uz RI iepriekšējā un šajā pārskata perioda revīzijās konstatētajiem riskiem un 99 209,25 EUR – summa, par kuras atgūšanu netika panākta vienošanās ar SI (nesaskaņots ieteikums).

1. IEVADS

1.1. Ziņas par atbildīgo revīzijas iestādi un citām struktūrām, kuras bija iesaistītas ziņojuma sagatavošanā

Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumu un Ministru kabineta 2014.gada 25.novembra noteikumiem Nr.714 “RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas periodā” RI funkcijas pilda Finanšu ministrija.

Atbilstoši Finanšu ministrijas reglamentam³ Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments veic RI funkcijas attiecībā uz Darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001).

Funkcionāli un administratīvi RI vadītājs ir pakļauts finanšu ministram un ir tiesīgs tieši ziņot finanšu ministram un Ministru kabinetam, kā tas ir noteikts Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumā.

1.2. Atsauces periods (piemēram, grāmatvedības gads)

Šis GKZ aptver grāmatvedības gadu, kas sākās 2021.gada 1.jūlijā un beidzās 2022.gada 30.jūnijā (8.grāmatvedības gads).

1.3. Revīzijas periods (kura laikā notika revīzijas darbs)

Saskaņā ar RI vadītāja 2022.gada 5.janvārī apstiprinātās Revīzijas stratēģijas aktualizēto versiju šī GKZ revīzijas periods ir no 2022.gada 1.janvāra līdz 2023.gada 15.februārim (pagarināts līdz 2023.gada 1.martam saskaņā ar EK 2023.gada 8.februāra vēstuli Ares(2023) 914469).

1.4. Ziņojumā aplūkotās darbības programmas(-u) un tās vadošās un sertifikācijas iestādes identifikācija. [Ja gada kontroles ziņojums attiecas uz vairāk kā vienu programmu vai fondu, informācija jāsniedz atsevišķi par katru programmu un fondu, katrā punktā norādot informāciju, kas īpaši attiecas uz programmu un/vai fondu, izņemot 10.2.punktu, attiecībā uz kuru šādu informāciju norāda 5.punktā]

GKZ attiecas uz vienoto VKS, kas ir izstrādāta, lai īstenotu darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) un attiecīgos fondus:

- Eiropas Sociālo fondu, tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu,
- Eiropas Reģionālās attīstības fondu,
- Kohēzijas fondu,
- CRII un CRII plus, REACT-EU – RI secinājumi GKZ netiek izdalīti atsevišķi, jo VKS specifiski CRII un CRII plus, kā arī REACT-EU atbalsta mehānismu ietvaros nav būtiski mainīta. CRII un CRII plus finansējums 8.grāmatvedības gadā ir novirzīts esošo SAM pasākumu īstenošanai, izdevumi nav pakļauti atšķirīgiem noteikumiem un atvieglotiem kontroles nosacījumiem. Savukārt, ar REACT-EU finansējumu saistītie projektu izdevumi 8.grāmatvedības gadā nav deklarēti.

Latvijā darbības programmai “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) ir viena VI – Finanšu ministrija, kas ir deleģējusi savus uzdevumus un funkcijas 10 atbildīgajām iestādēm (9 nozaru ministrijām un Valsts kancelejai) un vienai SI (Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai), kas kopumā veido trīs ES fondu ieviešanas līmeņus:

- VI kopumā ir atbildīga par efektīvu DP īstenošanu, plānošanas dokumentu izstrādi, komunikācijas, krāpšanas novēršanas un ES fondu vadības informācijas sistēmas stratēģisko vadību, DP ieviešanas novērtēšanu, VKS sagatavošanu, Pārvaldības

³ Finanšu ministrijas 28.11.2018. reglaments Nr.12-4/12, ar 01.01.2023. spēkā 19.12.2022. reglaments Nr.1.1-4/12/4

deklarāciju un Gada kopsavilkumu, kā arī par deleģēto funkciju uzraudzību. Papildus tam VI pilda atbildīgās iestādes pienākumus attiecībā uz tehnisko palīdzību.

- AI galvenie uzdevumi ietver projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrādi un valsts normatīvo aktu par specifisko atbalsta mērķu īstenošanu izstrādi, ieskaitot specifisko atbalsta mērķu iznākuma un rezultāta rādītāju sasniegšanas uzraudzību, kā arī vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādi saskaņā ar nozaru kompetencēm.
- SI ir atbildīga par projektu iesniegumu atlasīšanu un līgumu slēgšanu ar finansējuma saņēmējiem, projektu īstenošanas uzraudzības un kontroles nodrošināšanu (maksājuma pieprasījumu pārbaudes, pārbaudes projektu īstenošanas vietās), ziņošanu par neatbilstībām, KPVIS darbību.

Valsts kase veic SEI funkcijas DP ietvaros, tostarp izstrādā un iesniedz maksājuma pieteikumus EK un izstrādā kontu slēgumu (pārskatu) un apliecina to pilnīgumu, precizitāti un ticamību.

Funkciju sadalījums starp iestādēm, kā arī VKS iesaistīto iestāžu pienākumi un tiesības ir noteikti Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumā.

Informācija par ES fondu administrēšanā iesaistītajām iestādēm ir atspoguļota 1.tabulā:

1.tabula

ES fondu administrēšanā iesaistītās iestādes

Fonds	Iestādes veiktās funkcijas	Iestāde
ESF, JNI, ERAF, KF, CRII, CRII+, REACT-EU	Vadošā iestāde	Finanšu ministrija
	Sadarbības iestāde	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
	Sertifikācijas iestāde	Valsts kase
ESF	Atbildīgās iestādes	- Tieslietu ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Labklājības ministrija - Veselības ministrija - Valsts kanceleja
JNI	Atbildīgā iestāde	- Labklājības ministrija
ERAF	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Labklājības ministrija - Satiksmes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Veselības ministrija - Kultūras ministrija - Zemkopības ministrija
KF	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Satiksmes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
CRII, CRII+	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Satiksmes ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Tieslietu ministrija - Labklājības ministrija - Veselības ministrija
REACT-EU	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Kultūras ministrija - Veselības ministrija - Labklājības ministrija

1.5. Ziņojuma sagatavošanai un revīzijas atzinuma izstrādei veikto darbību apraksts

RI sagatavo GKZ saskaņā ar Regulas (ES, EURATOM) Nr.2018/1046 63.panta 7.punktu, Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5 b.punktu, Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) Nr.2015/207 7.panta 3.punktu un Ministru kabineta noteikumiem Nr.714 “RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas periodā”.

RI nepaļaujas uz citu revidentu darbu, jo tās funkcijas veic tikai Finanšu ministrija. RI vadītājs apstiprina GKZ atbilstoši Finanšu ministrijas 2015.gada 22.maija rīkojumam Nr.215 “Par dokumentu parakstīšanas tiesībām”.

GKZ sagatavošanai tika izmantota šāda informācija:

- RI veikto sistēmas auditu rezultāti (skatīt *4.sadaļu*);
- RI veikto darbību revīziju rezultāti (skatīt *5.sadaļu*);
- RI veiktās pārskatu revīzijas rezultāti (skatīt *6.sadaļu*);
- Informācija par iespējamiem krāpšanas riskiem no AFCOS (skatīt *8.1.sadaļu*);
- ERP un EK veikto auditu rezultāti (skatīt *8.5.sadaļu*);
- Informācija par DP īstenošanas progresu, kas ir iegūta no VI progresa ziņojumiem Ministru kabinetam un KP VIS.

RI veica VI 2023.gada 31.janvārī un 22.februārī iesniegtās Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma pārbaudi, salīdzinot šajos dokumentos iekļauto informāciju ar sava revīzijas darba rezultātiem, lai pārliecinātos, ka Pārvaldības deklarācijā un Gada kopsavilkumā nav būtisku noviržu vai neatbilstību. VI argumentācija, kas aprakstīta Gada kopsavilkuma 5.2.sadaļā attiecībā uz MK noteikumu Nr.104 nepiemērošanu, atšķiras no RI viedokļa. RI nostāja un viedoklis šajā jautājumā aprakstīts *5.11.sadaļas 3.punktā*. Minētais neietekmē RI atzinumu, jo finansiālā ietekme ir mazāka par 2% un SEI ir ieturējusi RI konstatēto neatbilstību no pārskatiem. Papildus tam norādām, ka RI šajā GKZ nevērtē Gada kopsavilkuma 5.2.sadaļā aprakstītus Atveseļošanas fonda un 2021.-2027.gada plānošanas perioda ietvaros plānotos pasākumus attiecībā uz interešu konflikta novēršanu Kompetences centru ietvaros.

2023.gada 23.februārī RI informēja VI par veiktās pārbaudes rezultātiem, norādot ka revīzijas darbs nerada pamatu apšaubīt pārvaldības deklarācijā sniegtos apliecinājumus.

Pamatojoties uz šo informāciju, RI izsniedza revīzijas atzinumu bez iebildēm, kā tas ir detalizēti aprakstīts *5.9. un 9.sadaļā*.

2. PĀRVALDĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS(-U) BŪTISKAS IZMAIŅAS

2.1. Ziņas par jebkādam tādu pārvaldības un kontroles sistēmu būtiskām izmaiņām, kas saistītas ar vadošās un sertifikācijas iestādes atbildību, jo īpaši par funkciju deleģēšanu jaunām starpniekinstitūcijām, un apstiprinājums par to atbilstību Regulas (ES) Nr.1303/2013 72. un 73.pantam, pamatojoties uz revīzijas iestādes saskaņā ar tās pašas regulas 127.pantu veikto revīzijas darbu

Vadības un kontroles sistēma Darbības programmai “Izaugsme un nodarbinātība” 2014LV16MAOP001 bija detalizēti aprakstīta 2015.gada 1.jūnija VI un SEI funkciju un procedūru aprakstā. Pamatojoties uz šo aprakstu, ES fondu revīzijas departaments kā neatkarīga revīzijas struktūra veica izraudzīšanās procedūras auditu. Šī audita rezultātā neatkarīgs revīzijas atzinums kopā ar revīzijas ziņojumu tika iesniegts Ministru kabinetam, lai ieceltu VI un SEI.

Sākotnēji auditētais VI un SEI funkciju un procedūru apraksts tika aktualizēts 2015.gada 26.oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2015.gada 30.jūnijam), 2016.gada 11.oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2016.gada 30.jūnijam), 2017.gada 29.septembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2017.gada 30.jūnijam), 2018.gada 16.oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2018.gada 30.jūnijam), 2019.gada 31.oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2019.gada 30.jūnijam), 2020.gada 2.novembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2020.gada 30.jūnijam),

2021.gada 1.novembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2021.gada 30.jūnijam) un 2022.gada 31.oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2022.gada 30.jūnijam).

Kopumā 2022.gada 31.oktobra apraksta izmaiņas, salīdzinot ar 2021.gada 1.novembra versiju, nav uzskatāmas par būtiskām izmaiņām. Tās ir saistītas ar to, ka ir pilnveidotas un aktualizētas iestāžu iekšējās procedūras un pārbaudes lapas (t.sk. procedūrās ir ieliktas atsauces uz REACT-EU). Ar Informācijas sistēmu (KP VIS) saistītas izmaiņas tika vērtētas 2022.gadā veiktajā IT sistēmu auditā (skatīt *4.3.1.sadaļu*). Savukārt pārējās izmaiņas ir izskatītas, izvērtējot 2022.gada 31.oktobra VKS apraksta versiju.

2.2. Ziņas par nozīmēto iestāžu uzraudzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 124.panta 5. un 6.punktu

RI apliecinā, ka aktualizētā VKS joprojām atbilst Regulas (ES) Nr.1303/2013 72., 73. un 74.pantiem, pamatojoties uz:

- 2015.gada 10.jūnija izraudzīšanās procedūras audita ziņojumu un ieteikumu ieviešanas uzraudzību;
- revīzijas periodā saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.pantu veikto revīzijas darbu;
- izveidotā sistēmas darbība tika nodrošināta bez kritiskiem pārrāvumiem, taču RI secina, ka Covid-19 pandēmijai ir bijusi ietekme uz CFLA veiktajām pārbaudēm projekta īstenošanas vietā, veicot attālinātas pārbaudes vai atceļot pandēmijas laikā plānotās pārbaudes. Kopumā ir secināms, ka VKS spēj darboties atbilstoši ES un Latvijas normatīvajiem aktiem ar atsevišķiem uzlabojumiem, pārskatot kompensējošos mehānismus atceltajām un attālinātām PPĪV.
- pārvaldības deklarācijā ietvertajiem apgalvojumiem.

2.3. Norāda datumus, no kuriem šīs izmaiņas ir spēkā, izmaiņu paziņošanas revīzijas iestādei datumus, kā arī šo izmaiņu ietekmi uz revīzijas darbu

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.714 “RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas periodā” VI līdz 2025.gadam katru gadu nodrošina Eiropas Savienības fondu VKS apraksta aktualizēšanu par periodu līdz 30.jūnijam un iesniegšanu RI līdz 31.oktobrim. 2022.gadā aktualizētais apraksts RI tika iesniegts 31.oktobrī. Izvērtējot 31.oktobrī iesniegto aktualizēto Eiropas Savienības fondu VKS aprakstu, RI secināja, ka papildus revīzijas darbs nav nepieciešams, jo izmaiņas aprakstā nav būtiskas (skatīt *2.1. un 2.2.sadaļu*).

3. REVĪZIJAS STRATĒGIJAS IZMAIŅAS

3.1. Ziņas par visām izmaiņām, kuras ir veiktas revīzijas stratēģijā, un to iemeslu skaidrojums. Jo īpaši norāda visas izmaiņas atlases metodē, ko izmanto darbības revīzijai (skatīt tālāk 5.punktu)

Sākotnējā revīzijas stratēģija tika izstrādāta un RI vadītājs to apstiprināja 2015.gada 1.jūlijā.

Revīzijas stratēģija tika aktualizēta 2016.gada 4.janvārī, 2017.gada 23.janvārī, 2017.gada 12.decembrī, 2019.gada 7.janvārī, 2020.gada 8.janvārī, 2021.gada 6.janvārī, 2022.gada 5.janvārī un visbeidzot 2023. 11.janvārī.

2023.gada 11.janvārī tika aktualizēta revīzijas stratēģija un Revīzijas plāns atlikušajiem 2014.-2020.gada perioda audita periodiem (2023.-2024.). 2023.gadā tiek plānots 2014.-2020.gada plānošanas perioda slēgšanas audits. Savukārt 2024.gadā – RI ieteikumu ieviešanas pēcpārbaudes audits, ja nepieciešams, un Finanšu instrumentu audits.

3.2. Atsevišķi norāda vēlinajā posmā veiktās vai ierosinātās izmaiņas, kuras neietekmē atsaucē perioda laikā veikto darbu, un atsaucē perioda laikā veiktās izmaiņas, kuras ietekmē revīzijas darbu un rezultātus. Iekļauj tikai tās izmaiņas, kuras atšķiras no revīzijas stratēģijas iepriekšējās versijas

Revīzijas stratēģijas aktuālāko versiju RI vadītājs ir apstiprinājis 2023.gada 11.janvārī. Stratēģijas izmaiņu projekts prezentēts Divpusējās sadarbības sanāksmē ar EK Kopīgo revīzijas direktorātu kohēzijas jautājumos (DAC) 2022.gada 11.oktobrī. Tajā nav veiktas izmaiņas, kuras ietekmētu pārskata periodā veikto audita darbu. Pārskata periodā netika veiktas būtiskas stratēģijas izmaiņas.

4. SISTĒMAS REVĪZIJAS

4.1. Ziņas par struktūrām (tostarp par revīzijas iestādi), kas veikušas revīzijas par programmas pārvaldības un kontroles sistēmas pienācīgu darbību (kā paredzēts Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 1.punktā) – turpmāk “sistēmas revīzijas”

Revīzijas periodā visus sistēmu auditus veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detalizētu informāciju skatīt 1.1.sadaļā).

4.2. Veikto revīziju pamatojuma apraksts, tostarp atsaucē uz piemērojamo revīzijas stratēģiju, jo īpaši uz riska novērtēšanas metodoloģiju un rezultātiem, uz kuru pamata tika izstrādāts sistēmas revīziju revīzijas plāns. Ja riska novērtējums ir precizēts, to apraksta iepriekš 3.punktā, norādot revīzijas stratēģijas izmaiņas

Auditi revīzijas periodā tika plānoti atbilstoši RI auditējamo procesu riska novērtējumam. Atbilstoši Revīzijas stratēģijai VI un SEI izveidotās VKS risku novērtējums ir veikts vienā līmenī – procesa līmenī. Šāda procesu līmeņa risku novērtēšana ir izvēlēta, ņemot vērā, ka ir tikai viena darbības programma ar vienu VI, vienu SEI un vienu SI. Kopumā 2 auditējamie procesi tika novērtēti ar augstu risku, 1 – ar vidēju un 5 – ar zemu.

Veiktā risku novērtējuma rezultāti ir apkopoti 2.tabulā. Detalizēta informācija par veikto risku novērtējumu ir sniegta 2022.gada 5.janvārī apstiprinātās Revīzijas stratēģijas 2.pielikumā.

2.tabula

RI auditējamo procesu risku novērtējums

Nr.	Revidējamie procesi	CCI	Darbības programmas nosaukums	Par revīziju atbildīgā struktūra	Riska novērtējuma rezultāts (procesa prioritāte revīzijas perioda sākumā)
1.	Normatīvie akti un kontroles vide	2014LV16MAOP001	Izaugsme un nodarbinātība	RI	Vidēja
2.	Risku vadība				Zema
3.	Projektu apstiprināšana				Zema
4.	Vadības un kontroles aktivitātes				Augsta
5.	Maksājumu pieteikuma un kontu slēguma sagatavošana				Zema
6.	Vadības informācijas sistēma				Augsta
7.	Sistēmas pārvaldība				Zema
8.	Neatbilstību vadība				Zema

Šajā revīzijas periodā Revīzijas stratēģijā bija plānoti trīs sistēmas auditi:

- Vadības un informācijas sistēmas IT audits SI, aptverot KP VIS datu ticamības analīzi, izmaiņas KP VIS drošības pārvaldības sistēmā (pēc ISO 27001 standarta) un

funkcionalitātes izstrādes progresu attiecībā uz nākamā plānošanas perioda prasībām (pārcelts no iepriekšējā audita perioda).

- Ieteikumu ieviešanas pēcpārbaudes audits Vadošajā iestādē, Sadarbības iestādē un Atbildīgajās iestādēs (KR1, KR2, KR4-KR7).
- Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas sistēmas audits – aptverti būtiskie maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesa aspekti (KR11 – KR13).

Informācija par iepriekšminēto auditu izpildes gaitu ir sniegta 3.tabulā. Savukārt galvenie konstatējumi un secinājumi ir aprakstīti 4.3.sadaļā. Detalizētu audita pārbažu apjomu skatīt 4.3.sadaļā un SFC2014 sistēmā iesniegtajos RI auditu ziņojumos.

3.tabula

Revīzijas periodā veikto sistēmas auditu statuss

Par auditu atbildīgā institūcija	Audita veikšanas periods ⁴	Audita nosaukums	Audita gala ziņojuma datums	Audita ziņojuma nosūtīšanas datums SFC2014
RI	20.01.2022 - 17.06.2022	ES fondu vadības un informācijas sistēmas IT audits	08.07.2022	11.07.2022
RI	12.10.2022.- 30.12.2023	Ieteikumu pēcpārbaudes audits	14.02.2023	16.02.2023
RI	28.11.2022 - 28.12.2022	Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audits	29.12.2022	30.12.2022

4.3. Attiecībā uz tabulu 10.1.punktā – sistēmas revīziju galveno konstatējumu un secinājumu apraksts, iekaitot uz konkrētām tematiskajām jomām vērstās revīzijas, kā noteikts šīs regulas VII pielikuma 3.2.punktā

4.3.1. ES fondu vadības un informācijas sistēmas IT audita rezultāti

2022.gadā RI veica auditu par izveidoto Vadības un informācijas IT sistēmu (KP VIS) Vadošajā iestādē un Sadarbības iestādē (Nr.SA/ESIF/2021/02). Audita periods bija līdz 2022.gada 1.jūnijam.

Audita apjomā tika iekļauts: KP VIS datu ticamības analīze (izmantojot Benforda likumu un citas datu analīzes metodes), izmaiņas KP VIS drošības pārvaldības sistēmā (pēc ISO 27001 standarta) un KP VIS funkcionalitātes izstrādes progress attiecībā uz nākamā plānošanas perioda prasībām.

Audita ietvaros tika pārbaudītas sekojošas Eiropas Komisijas definētās pamatprasības un vērtēšanas kritēriji:

Pamatprasība Nr.5 – efektīva sistēma dokumentu izsekojamībai un pienācīgu revīzijas liecību nodrošināšanai (*kritērijs Nr.5.2*)

Pamatprasība Nr.6 – uzticama sistēma to datu vākšanai, reģistrēšanai un glabāšanai, kuri nepieciešami uzraudzības, novērtēšanas, finanšu vadības, pārbažu un revīziju vajadzībām, tostarp sasaiste ar elektronisko datu apmaiņas sistēmām ar atbalsta saņēmējiem (*kritēriji Nr.6.1, Nr.6.2 un Nr.6.3*)

Auditā tiks aptverti visi Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība”, 2014LV16MAOP001 fondi – ESF, JN1, ERAF un KF (ieskaitot CRII, CRII plus, REACT-EU).

Galvenais audita mērķis: iegūt pietiekamu pārliecību par to, vai KP VIS dati kopumā ir ticami un vai izmaiņas un uzlabojumi, kas ir veikti informācijas sistēmas KP VIS pārvaldības

⁴ Datums, kad tika uzsākta audita pārbažu veikšana līdz audita pārbažu pabeigšanai

procesā, atbilst Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kā arī ISO 27001:2013 standartam.

Galvenais audita secinājums: Audita rezultātā ir iegūta pietiekama pārlicība, ka KP VIS dati kopumā ir ticami un izmaiņas un uzlabojumi, kas ir veikti informācijas sistēmas KP VIS pārvaldības procesā, atbilst Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kā arī ISO 27001:2013 standartam. Tomēr, ņemot vērā pārbaudītajā procesā pastāvošus riskus, kas neizslēdz IT drošības incidentu un datu tehnisko neprecizitāšu varbūtību, **procesa kopējais vērtējums šī audita ietvaros: [2] darbojas, taču ir vajadzīgi daži uzlabojumi.** RI ir sagatavojusi 7 ieteikumus, 2 no kuriem tika ieviesti audita laikā.

Ar detalizētiem audita konstatējumiem un secinājumiem var iepazīties 2022.gada 8.jūlijā apstiprinātajā audita ziņojumā, kas ir iesniegts EK 2022.gada 11.jūlijā SFC2014 sistēmā.

4.3.2. Ieteikumu pēcpārbaudes audita rezultāti

Audita pēcpārbaudes mērķis ir iegūt pietiekamu pārlicību, ka iepriekšējos Revīzijas iestādes (RI) auditos izteikto ieteikumu ieviešanas notiek atbilstoši saskaņotajam trūkumu novēršanas plānam, kā arī noskaidrot iespējamās cēloņus neatbilstoši veiktajiem izdevumiem.

Audita apjomā tika iekļauti kopumā 44 ieteikumi, kuru ieviešanas termiņš bija pēc pēdējā ieteikumu ieviešanas pēcpārbaudes audita (t.i. 2021. un 2022.gadā), un kuru ietvaros bija nepieciešams novērtēt VKS darbības efektivitāti. Ieteikumu ieviešana skāra visas ES fondu vadības un kontroles sistēmā iesaistītās iestādes – Vadošo iestādi, Atbildīgās iestādes un Sadarbības iestādi.

Ņemot vērā, ka 2023.gads ir noslēdzošais 2014.-2020.gada plānošanas perioda gads un notiek sagatavošanās 2021.-2027. plānošanas perioda uzsākšanai, audita apjomā tika papildus iekļauti arī tādi ieteikumi, kas attiecas uz 2021.-2027.plānošanas periodu – kopumā 9 ieteikumi. Par šo ieteikumu ieviešanu detalizēti secinājumi šajā GKZ netiek sniegti.

Audita secinājums: Attiecībā uz 2014.-2020.gada plānošanas perioda VKS darbību izteikto ieteikumu ieviešanu ir secināms, ka kopumā VKS uzlabojumi tiek veikti un ieteikumi tiek ieviesti (39 ieteikumi no 44 vērtējami kā ieviesti vai ieviesti daļēji), 2 ieteikumiem nav iestājies termiņš, taču ir arī ieteikumi, kuru ieviešanu RI turpinās uzraudzīt (t.i. 3 neieviesti ieteikumi). Būtiskākie neieviestie un daļēji ieviestie ieteikumi attiecas uz šādām jomām:

- Attiecībā uz valsts atbalstu – horizontālo metodiku izstrāde papildinošās saimnieciskās darbības kontrolei. VI ir informējusi Atbildīgās iestādes par nepieciešamību izstrādāt šādas metodikas un vairums metodiku ir jau izstrādātas, līdz ar to ieteikuma neieviešanai nav būtiskās ietekmes uz VKS darbību.
- Attiecībā uz interešu konfliktu – pasākumi interešu konflikta novēršanai Kompetenču centru aktivitātēs. Atbilstoši EK DAC514LV1050 ziņojumā izteiktajam ieteikumam sistēmiskā trūkuma novēršanai ir piemērojama 25% finanšu korekcija. Līdz ar to attiecībā uz 2014.-2020.gada plānošanas periodu trūkums tiks novērsts, piemērojot EK noteikto korekciju (jo jaunas Kompetenču centru aktivitātes 2014.-2020.gada plānošanas periodā nav plānotas). Ņemot vērā to, ka visi ietekmētie Kompetenču centru aktivitāšu izdevumi ir ieturēti uz laiku, tad ieteikuma neieviešanai nav būtiskas ietekmes uz VKS darbību.
- Attiecībā uz uzraudzības rādītājiem – pārbaužu nepietiekama dokumentēšana, kad tiek veiktas kontroles maksājumu pieprasījumiem vai pārbaudēs projektu īstenošanas vietā. Ņemot vērā, ka CFLA ir veikusi preventīvus pasākumus, gan savos semināros informējot FS par labās prakses piemēriem, gan pilnveidojot metodiskos materiālus, kā arī veicot izlases veida kvalitātes pārbaudes – RI ieskatā, CFLA iesāktais darbs ir jāturpina.
- Attiecībā uz COVID-19 ietekmi:
  - VI “Risku pārvaldības stratēģijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā” aktualizācija, paredzot COVID-19 pandēmijas ietekmes izvērtējumu.

Neskatoties uz to, ka stratēģija nav aktualizēta kopš 17.12.2019., VI izveidotā Risku pārvaldības darba grupas darbojas un uztur aktuālu risku reģistru, kur tiek ietverti arī COVID-19 seku mazinošie pasākumi, līdz ar to ieteikuma neieviešanai nav būtiskas ietekmes uz VKS darbību.

- Attālināto PPĪV veikšana – 5 gadījumos no 39 pārbaudītajām attālinātajām PPĪV RI konstatēja, ka PPĪV bija veicamas klātienē pienācīgas pārlicības gūšanai (šis ieteikums tomēr tiek uzskatīts par daļēji ieviestu, jo ir vērojami uzlabojumi, salīdzinot ar iepriekšējo auditu).

Apkopojums par ieteikumiem, kas būtu attiecināmi uz 2014.-2020.gada plānošanas periodu ir uzskaitīti 4.tabulā zemāk:

4.tabula

Kopsavilkums par ieteikumu statusu 2014.-2020.gada plānošanas periodā

Nr. p.k.	Audita ziņojuma Nr./ Audita nosaukums	Ieteikuma novērtējums
I.	SA/ESIF/2018/03 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda uzraudzības rādītāju datu ticamības un noderības audits"	Ieviests 1 ieteikums
VII.	SA/ESIF/2020/03 "ESIF tematiskā audita pēcpārbaude" (2 ieteikumi attiecībā uz rādītājiem)	Daļēji ieviests 1 ieteikums
II.	SA/ESIF/2019/1-2 "ESIF tematiskais audits (valsts atbalsts, iepirkumi, u.c.)" – valsts atbalsta sadaļa	Ieviesti 11 ieteikumi
		Daļēji ieviesti 2 ieteikumi
III.	SA/ESIF/2019/01-1 "ESIF tematiskais audits (valsts atbalsts, iepirkumi, u.c.)" – iepirkumu sadaļa	Ieviesti 5 ieteikumi
IV.	SA/ESIF/2019/03 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas periodā izveidoto riska vadības sistēmu "	Ieviesti 3 ieteikumi
V.	SA/ESIF/2020/01 "ESIF sistēmas pārvaldības un neatbilstību vadības sistēmas audits"	Ieviests – 1 ieteikums
VI.	SA/ESIF/2020/10 "ESIF interešu konflikta audits"	N/A, nav iestājies termiņš 2 ieteikumiem
		Ieviesti 3 ieteikumi
		Daļēji ieviests 4 ieteikums
		Nav ieviesti 2 ieteikumi
VIII.	SA/ESIF/2021/04 "Vadības un kontroles sistēmas izmaiņu izvērtējuma audits saistībā ar Covid-19 apstākļiem Vadošajā iestādē, Atbildīgajās iestādēs un Sadarbības iestādē (CFLA)"	Ieviesti 6 ieteikumi
		Daļēji ieviesti 2 ieteikumi
		Nav ieviests 1 ieteikums

Audita ietvaros ieteikumi netika izteikti.

Vadības un kontroles sistēmas kopējais vērtējums VI, AI un CFLA pēcpārbaudes audita ietvaros tiek saglabāts: **[2] darbojas**, taču ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi.

Ar detalizētu ieviesto ieteikumu pārskatu un pilnveidoto kontroļu efektivitātes novērtējumu var iepazīties 2023.gada 14.bebruārī apstiprinātajā pēcpārbaudes audita ziņojumā, kas EK ir iesniegts 2023.gada 16.februārī SFC2014 sistēmā.

4.3.3. Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audita rezultāti

Audits par izveidotā procesa Maksājuma pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas darbības efektivitāti (Nr.SA/ESIF/2022/03) tika veikts SEI – Valsts kasē.

Auditā tika aptverti visi Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 2014LV16MAOP001 fondi – ESF, JNI, ERAF un KF (ieskaitot CRII un CRII plus).

Galvenais audita mērķis bija novērtēt, vai maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesā izveidotā VKS darbojas efektīvi un atbilst ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kā arī vai 8.grāmatvedības gada kontu slēgums ir pilnīgs, precīzs un ticams.

Auditu tika plānots veikt divos posmos:

1. Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesā izveidotās VKS, tai skaitā KP VIS, darbības efektivitātes un atbilstības ES un Latvijas normatīvajiem aktiem novērtējums – audita 1.posms, kura rezultāts atspoguļots šajā sadaļā un *5.5.sadaļā* – attiecībā uz veikto negatīvo atlases vienību pārbaudi.
2. Pārlicības par sagatavotā kontu slēguma projekta pilnīgumu, precizitāti un ticamību iegūšana – audita 2.posms, par ko sagatavota atsevišķa vēstule atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.714 “Revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas periodā” 39.punktam un rezultāti iekļauti *6.sadaļā*.

Audita ietvaros tiks pārbaudītas sekojošas Eiropas Komisijas definētās pamatprasības un vērtēšanas kritēriji:

Pamatprasība Nr.11 – Tiek uzturēta atbilstīga deklarēto izdevumu un atbilstošo publisko ieguldījumu datorizēta uzskaitē (*kritērijs Nr.11.3*).

Pamatprasība Nr.12 – Atbilstoša un pilnīga atgūstamo, atgūto un atsaukto summu uzskaitē.

Pamatprasība Nr.13 – Atbilstošas procedūras pārskatu sagatavošanai un to pilnīguma, pareizuma un patiesuma apliecināšanai (*kritēriji Nr.13.2 līdz Nr.13.5*).

Galvenais audita secinājums attiecībā uz sistēmas darbības efektivitāti: maksājuma pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesa ietvaros izveidotā VKS SEI darbojas efektīvi un atbilst ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Procesa kopējais vērtējums šī audita ietvaros: [1] – Darbojas labi.

Ar detalizētiem audita konstatējumiem par audita 1.posmu var iepazīties 2022.gada 29.decembrī apstiprinātajā audita ziņojumā, kurš ir iesniegts EK 2022.gada 30.decembrī SFC2014 sistēmā.

4.4. Norāde par to, vai jebkādām konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs, un par veiktajiem pasākumiem, ieskaitot nepareizos izdevumus skaitliskā izteiksmē un jebkādas finanšu korekcijas saskaņā ar Regulas (ES) Nr.480/2014 27.panta 5.punktu

Kopumā konstatēto trūkumu novēršanai tika izteikti preventīvi ieteikumi, lai nodrošinātu VKS efektīvu darbību turpmāk. Kopā RI veikto sistēmu auditu rezultātā tika izteikti 7 ieteikumi (saskaņoti trūkumu novēršanas plāni).

5.tabula

RI izteiktie ieteikumi

	Ieteikumu prioritāte			Kopā
	Augsta	Vidēja	Zema	
Izteiktie ieteikumi, no tiem:	-	-	7	7
Ieviesti	-	-	6	6
Termiņi nav iestājušies	-	-	1	1
Nav ieviests / termiņš pagarināts	-	-	-	-
Nav saskaņots ar VI	-	-	-	-

Izteiktie zemas prioritātes ieteikumi ir saistīti ar ES fondu vadības un informācijas sistēmas IT auditu (skatīt *4.3.1.sadaļu*), šo ieteikumu ieviešana notiek atbilstoši plānotajam.

Neskatoties uz to, ka atbilstoši RI veikto darbību revīziju rezultātiem identificētais kopējais kļūdu īpatsvars (TER) ir 1,31%, kas ir zem būtiskuma līmeņa, RI padziļināti vērtēja kļūdu rašanās iemeslus, tai skaitā iepriekšējā auditējamā perioda kļūdas. Lielākās kļūdas bija

radušās, jo palielinājās lielo projektu apmaksā līdz ar plānošanas perioda noslēguma tuvošanos un ir konstatēta neizpratne publisko iepirkumu plānošanas kontekstā par vienas būves definīciju un saprātīgu termiņu (skatīt arī 5.11. un 8.5.sadaļu).

Kopš 2019.gada, kad ERP konstatēja sadalītā iepirkuma pazīmes ceļu projektos, Latvijas iestādēm notiek komunikācija ar EK iestādēm, tomēr skaidrība par vienas būves definīciju un saprātīgu laika periodu tā arī nav panākta. Minētā neskaidrība turpina uzturēt augstu neatbilstību risku projektu īstenotājiem.

Par papildu apliecinājumu Latvijas iepirkumu sistēmas efektīvai darbībai RI uzskata EK audita Nr.REGC214LV0182 rezultātus, jo audita rezultātā no 20 revidētajām publiskā iepirkuma procedūrām tika konstatēti tikai 1 trūkums ar finanšu ietekmi. Turklāt vadošā iestāde varēja pamatoti noraidīt (konstatējumi tika slēgti vai atcelti) lielāko daļu revīzijas ziņojuma projekta konstatējumu, kas liecina par valsts iestāžu labām zināšanām un izpratni par publiskā iepirkuma noteikumiem.

Nemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JNĪ, ERAF, KF), RI apstiprina, ka izdarītie secinājumi attiecas uz visiem fondiem, ieskaitot arī CRII un CRII plus un REACT-EU.

4.5. Informācija par iepriekšējo grāmatvedības gadu sistēmas revīziju ieteikumu pēckontroli

2021.gadā bija veikti 4 sistēmas auditi:

- Tematiskais kontroles vides sistēmas audits par interešu konflikta kontrolēm VI un SI (Nr.SA/ESIF/2020/10), izteikti 17 ieteikumi un 2 ieteikumi tika iekļauti ziņojumā informatīvi. 1 ieteikums tika ieviests audita laikā. No tiem uz šī GKZ sagatavošanas brīdi ir ieviesti 10 ieteikumi un 3 ir daļēji ieviesti. Audita ziņojumā tika ietverti arī 7 nesaskaņoti ieteikumi, no kuriem 2 ir ieviesti un 5 ieteikumu ieviešana ir uzsākta.
- Finanšu instrumentu ieviešanas tematiskais sistēmas audits, aptverot visus būtiskos procesus – vadības un kontroles aktivitātes VI, AI un SI un pie ALTUM kā finansējuma saņēmēja un Fondu fonda īstenotāja (Nr.SA/ERAF/2021/06, izteikti 8 ieteikumi, no tiem 1 ieviests audita laikā un 12 ieviesti 2022.gada laikā, savukārt 2 ieteikumiem to ieviešanas termiņš pagarināts līdz 28.02.2023).
- Tematiskais VKS izvērtējuma audits, lai novērtētu Covid-19 ietekmes vadību VI, AI un SI (Nr. SA/ESIF/2021/04, izteikti 11 ieteikumi). Uz šī GKZ projekta sagatavošanas brīdi 8 ieteikumi ir ieviesti, 3 – ieteikumi daļēji ieviesti un 1 – nav ieviests, kuram ieviešanas termiņu VI ir ierosinājusi pagarināt līdz 05.03.2023.
- Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audits (Nr.SA/ESIF/2021/08, ieteikumi netika izteikti).

2016.-2020.gadā veiktajos sistēmas auditos pamatā visi ieteikumi ir ieviesti vai izteikti jauni ieteikumi, izņemot:

- atsevišķi ieteikumi valsts atbalsta jomā vēl nav ieviesti, jo tie ir adresēti turpmākajiem atbalsta pasākumiem, kas tiks ieviesti nākošajā ES fondu plānošanas periodā, vai to ieviešana aizņem ilgāku laiku nekā tika paredzēts trūkuma novēršanas plānā. Skatīt arī 4.6.2.sadaļu;
- ieteikumi, kuri attiecas uz nākamo plānošanas periodu, tiek ņemti vērā, izstrādājot 2021.-2027.gada plānošanas perioda VKS.

Iepriekšējo grāmatvedības gadu sistēmas auditu ieteikumu ieviešanas pārbaudei 2022.gadā ir veikts arī Ieteikumu pēcpārbaudes audits (skatīt 4.3.2.sadaļu).

Ieteikuma ieviešana SAM 1.2.1.1 pasākumā “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros”:

Attiecībā uz iepriekšējos GKZ ziņoto sistēmisko trūkumu par ERAF SAM pasākumu 1.2.1.1. “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros” (skatīt

GKZ 2020 4.5.sadaļu), pamatojoties uz DG REGIO 2018.gada 13.decembra vēstulē Nr.Ares(2018)6418837 izteikto pieprasījumu, RI veica iepriekš saskaņoto procedūru atbilstoši Starptautisko Radniecīgo pakalpojumu standartam Nr.4400 un 2019.gada 3.decembrī tika apstiprināts un, izmantojot informācijas sistēmu SFC2014, EK iesniegts Ziņojums par konstatētajiem faktiem. 2020.gada 16.novembrī tika saņemta DG REGIO vēstule Nr.Ares (2020)6794749, kurā pausts EK dienestu uzskats, ka SAM 1.2.1.1.pasākuma 2.kārtas 101 pētniecības projekta, kurus ietekmējuši atklātie trūkumi, kopējiem attiecināmajiem izdevumiem piemērojama finanšu korekcija.

VI 2021.gada 1.februārī ir sagatavojusi un EK nosūtījusi atbildes vēstuli ar argumentiem un skaidrojumiem attiecībā uz EK vēstulē uzskaitītajiem trūkumiem, EK nepiemērot finanšu korekciju.

EK no 2021.gada 29.novembra līdz 7.decembrim veica tematisko auditu Nr.DAC514LV1050, lai gūtu pietiekamu pārliecību par pamatprasību Nr.2, Nr.4 un Nr.5 darbības efektivitāti augstāk minētā ERAF SAM 1.2.1.1. pasākuma ietvaros. EK audita rezultātā (audita ziņojuma angļiskā versija saņemta 01.12.2022) attiecībā uz minēto SAM VKS tika novērtēta 3.kategorijā. Ņemot vērā, ka visi 8.grāmatvedības gadā deklarētie izdevumi ir ieturēti uz laiku, līdz tiek ieviests EK ieteikums – veikt korekciju, RI atzinuma veidu tas neietekmē. Detalizētāk skatīt 5.12. un 8.5.sadaļu.

4.6. Apraksts attiecībā uz sistēmas revīziju laikā atklātajiem ar finanšu instrumentu pārvaldību saistītajiem konkrētajiem trūkumiem vai cita veida izdevumiem, uz kuriem attiecas īpaši noteikumi (piemēram, valsts atbalsts, projekti, kas rada ienākumus, vienkāršoti izmaksu risinājumi), un vadošās iestādes veikto pēckontroli šādu trūkumu novēršanai (ja piemērojams)

4.6.1. Finanšu instrumenti

2022.gadā RI veica divas darbību revīzijas finanšu instrumentu ietvaros, skatīt 8.4.sadaļu.

4.6.2. Valsts atbalsts

Pārskata periodā RI turpināja veikt 2019.gada tematiskā sistēmas audita par valsts atbalsta jomu ieteikumu ieviešanas uzraudzību. Secināts, ka tika ieviesta lielākā daļa no valsts atbalsta sistēmas audita ieteikumiem. Galvenie uzlabojumi, kas tika novēroti sistēmā:

1. Finanšu ministrijas mājas lapas sadaļa par valsts atbalstu tiek papildināta ar aktuālo informāciju un skaidrojumiem arī 2022.gada laikā (<https://www.fm.gov.lv/lv/komercdarbibas-atbalsta-kontrol>);
2. Uzlabojusies CFLA kompetence Mazā un vidējā uzņēmuma un Grūtībās nonākuša uzņēmuma statusa noteikšanā;
3. Izstrādāts horizontāls vērtēšanas kritērijs un metodika stimulējošas ietekmes vērtēšanai (iepriekš kritērijs nebija horizontāls visām atbalsta jomām, kā rezultātā kritērija piemērošanas metodikas saturēja atšķirības un bija dažādas detalizācijas līmeņa, kas varēja paaugstināt potenciālu kļūdu rašanos) tiek izmantota praksē;
4. Projektu atlasēs tiek vērtēts mērķorientētas infrastruktūras risks;
5. Būtiski uzlaboti 2012/21/ES⁵ regulējuma kontroles mehānismi un skaidrojošā informācija;
6. Uzlabotas atbalsta pasākumu izskatīšanas procedūras, kas satur detalizētāku valsts atbalsta regulējuma uzraudzības pienākumu sadali starp iesaistītajam pusēm, kā arī CFLA līmenī ir izstrādātas valsts atbalsta pārbaudes lapas katram pasākumam.

Atsevišķiem ieteikumiem vēl nav iestājies ieteikumu ieviešanas termiņš, jo tie ir adresēti turpmākajiem atbalsta pasākumiem, kas tiks ieviesti nākošajā ES fondu plānošanas periodā.

⁵ 2012/21/ES: Komisijas Lēmums (2011. gada 20. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (izziņots ar dokumenta numuru C(2011) 9380) Dokuments attiecas uz EEZ

Attiecībā uz esošo plānošanas periodu svarīgākais no pilnībā neieviestajiem ieteikumiem ir ieteikums par horizontālas metodikas nepieciešamību papildinošās saimnieciskās darbības kontrolei. Vadošā iestāde ir informējusi atbildīgās iestādes par nepieciešamību izstrādāt šādas metodikas un vairums metodiku ir izstrādātas.

4.6.3. Ieņēmumus gūstošie projekti

2019.gadā RI veica sistēmas auditu par ieņēmumus gūstošo projektu uzraudzības 2014.-2020.gada plānošanas periodā izveidoto sistēmu. Audita rezultātā izteiktais ieteikums ir ieviests. Pārskata periodā RI darbību revīziju izlasē nav bijuši šādi projekti.

4.6.4. Vienkāršotās izmaksas

Šī GKZ pārskata periodā trūkumi attiecībā uz ESF un ERAF vienkāršotajām izmaksām nav konstatēti.

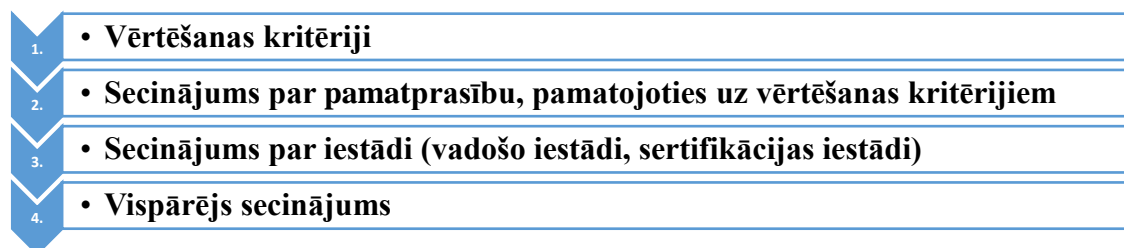
Kopš 2018.gada RI piedalās ESF Tematiskajā vienkāršošanas darba grupā un, sākot ar 2020.gada oktobri, arī ERAF vienkāršošanas darba grupā.

2022.gadā RI ir veikusi trīs *ex-ante* izvērtējumus AI izstrādātiem un VI saskaņotiem vienkāršoto izmaksu metodiku projektiem 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros. Izvērtējumi veikti kā iepriekš saskaņoto procedūru uzdevumi, izmantojot Starptautisko Radniecīgo pakalpojumu standartu Nr.4400. Saskaņotās procedūras RI veiktas tikai un vienīgi ar nolūku palīdzēt VI novērtēt, vai vienkāršoto izmaksu metodikas, tai skaitā aprēķini, atbilst ES likumdošanas prasībām, proti: vai vienkāršoto izmaksu metodikās izmantotie aprēķini ir taisnīgi, godīgi un pārbaudāmi. Katra izvērtējuma rezultātā tika sagatavots un VI un AI, kas ir metodikas autors, nosūtīts ziņojums par konstatētajiem faktiem un identificētiem riskiem.

4.7. Pēc sistēmas revīzijas iegūtais garantētais ticamības līmenis (zems/vidējs/augsts) un pamatojums

Garantētā ticamības līmeņa novērtējums ir veikts četros posmos atbilstoši EK vadlīnijām Vadības un kontroles sistēmas novērtēšanai.

1.attēls Garantētā ticamības līmeņa novērtējuma posmi

Vispirms RI novērtēja kritērijus vienā no 4 kategorijām, tad noteica pamatprasības novērtējumu, piemērojot principu, ka katras pamatprasības vērtējums nedrīkst būt augstāks kā zemākais vērtēšanas kritērija novērtējums. Šajā revīzijas periodā kritēriju un pamatprasību novērtējums ir veikts, pamatojoties uz:

- 2022.gada laikā veiktajiem sistēmu auditiem un ieteikumu ieviešanas progresu;
- Iepriekšējo gadu audita rezultātiem attiecībā uz to kritēriju novērtējumu, kuri netika novērtēti 2022.gada laikā veiktajos sistēmu auditos.

Tālāk tika izdarīts secinājums par iestādi. Šajā posmā tiek apkopoti sistēmu auditu rezultātā iegūtie novērtējumi katrā institūcijas grupā, ievērojot šādus pamatprincipus:

- Kopējais novērtējums par izveidoto VKS veidojas no visu institūciju novērtējuma, kas nav augstāks kā zemākais novērtējums institūciju grupā.
- Var tikt noteikts izņēmums, ja zemākais novērtējums skar nebūtisku kritēriju, kurš neietekmē sistēmu kopumā. VI kopējais novērtējums parasti nav augstāks par zemāko novērtējumu deleģēto funkciju izpildītājinstitūcijā (AI un SI).

Pēc tam RI izdarīja vispārējo secinājumu par programmas VKS, identificējot risku mazošos faktoros un kompensējošus kontroles mehānismus, kas varētu pastāvēt vienā iestādē, kura efektīvi samazina risku kopējā VKS, kā arī noteica atlikušo risku attiecībā uz darbījumu pareizību, un beigās formulēja vispārēju secinājumu par sistēmas atbilstību pamatprasībām.

6.tabula

Vispārējais secinājums par programmas VKS

Dalībvalsts iestāde	Iestādes vērtējums (1.-4.kategorija)	Risku mazošā faktori/kompensējoši kontroles mehānismi, kas tieši ietekmē sistēmas līmenī veikto novērtējumu	Atlikušais risks attiecībā uz pareizību	Vispārējs secinājums par sistēmu (1.-4.kategorija)
Vadošā iestāde	2	Vadības un kontroles sistēma tiek pilnveidota, ņemot vērā jaunus identificētos riskus. Turpinās nopietns darbs pie riskos balstītu pārbažu ieviešanas un komunikācija ar EK, lai pareizi interpretētu EK prasības un mazinātu to kļūdainas piemērošanas risku.	Vidējs	2
Sadarbības iestāde	2			
Atbildīgās iestādes	2			
Sertifikācijas iestāde	1			

Sistēmai ir sniegts 2.kategorijas novērtējums, kas nozīmē, ka ir **vidēja** ticamības pakāpe saistībā ar sistēmas spēju nodrošināt izdevumu likumību un pareizību. Izņemot SAM 1.2.1.1.pasākums, kur EK audita Nr.DAC514LV1050 ietvaros tika konstatēti būtiski trūkumi un VKS novērtēta 3.kategorijā. Detalizētāk skatīt 5.12. un 8.5.sadaļu.

Ņemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JNI, ERAF, KF, ieskaitot CRII un CRII plus un REACT-EU), un sistēmu auditu rezultāti attiecās uz visiem fondiem, tad par visiem fondiem ir iegūta vienāda ticamības pakāpe – **vidēja**.

5. DARBĪBU REVĪZIJAS

5.1. Norāde par iestādēm (tostarp revīzijas iestādēm), kuras veica darbību revīzijas (kā paredzēts Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 1.punktā un Regulas (ES) Nr.480/2014 27.pantā)

Revīzijas periodā visas darbību revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detaļizētu informāciju skatīt 1.1.sadaļā).

5.2. Izmantotās atlases metodoloģijas apraksts un informācija par to, vai metodoloģija atbilst revīzijas stratēģijai

Atsauces periodā EK tika deklarēti izdevumi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros, kas attiecīgi veido arī izlases kopu. Izlasē ir pārstāvēta visa kopa, no kuras izlase veidota, un tā ļauj RI sagatavot derīgu revīzijas atzinumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5.punkta a) apakšpunktu. Minētā kopa aptver izdevumus, kuri radušies darbības programmai ar vienotu pārvaldības un kontroles sistēmu.

Saskaņā ar informāciju, kas iegūta no KP VIS un saņemta no SEI⁶, kā arī ir pieejama SFC2014 sistēmā, EK periodā no 01.07.2021. līdz 30.06.2022.⁷ kopumā tika deklarēti izdevumi **715 385 587,92 EUR** apmērā. Iegūtajiem datiem tika veikta datu analīze un kvalitātes pārbaude, kā rezultātā tika noteikts izlases kopas lielums – 1 581 projekti. No kopas tika nošķirtas negatīvās atlases vienības (-)22 339 140,56 EUR apmērā, kas tika pārbaudītas atsevišķā auditā – skatīt 5.5.sadaļu. Izlases kopas vērtība ir **737 724 728,48 EUR**, tai skaitā 45 462 657,72 EUR⁸ ieguldījumi finanšu instrumentos (detalizētu informāciju skatīt 8.4.sadaļā).

Atbilstoši EK vadlīniju par izlases atlases metodēm⁹ 6.3.4.sadaļai izdevumu izlases lieluma noteikšanai tika izmantota statistiskā izlases veidošanas metode – divu periodu *MUS standard stratified*, kas ļauj sadalīt revīzijas apjomu divos periodos.

Nemot vērā Regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 10.punktā noteikto tika izmantota stratifikācija, nodalot katru fondu un finanšu ieguldījumus finanšu instrumentos atsevišķā apakškopā (stratā), kā rezultātā izveidotas 4 stratā – ESF, ERAF, KF, FI. Izlases kopā identificētie izdevumi, kas saistīti ar Covid-19 pandēmijas seku mazināšanas mērķiem – CRII un CRII plus, netika nodalīti atsevišķā apakškopā (stratā), jo VKS specifiski CRII un CRII plus atbalsta mehānismu ietvaros nav mainīta, finansējums novirzīts esošo SAM pasākumu īstenošanai, izdevumi nav pakļauti atšķirīgiem noteikumiem un atvieglotiem kontroles nosacījumiem. 8.grāmatvedības gadā nav deklarēti ar REACT-EU finansējumu saistītie projektu izdevumi.

Atlase tika veikta, izmantojot ACL programmu. Detalizēts kopas apraksts un pielietotā metodoloģija aprakstīta 5.3.sadaļā.

Lai efektīvizētu revīzijas darbu, kopa tika sadalīta divos periodos/apakškopās, 2022.gadā veicot divas regulārās darbību revīzijas EK deklarētajiem izdevumiem 737 724 728,48 EUR apmērā:

- **I periods:** par laika posmā no 01.07.2021. līdz 31.12.2021. EK deklarētajiem izdevumiem 506 103 180,04 EUR apmērā, revīzija Nr.DR/ESIF/2022/1 uzsākta 27.01.2022.;
- **II periods:** par laika posmā no 01.01.2022. līdz 30.06.2022. EK deklarētajiem izdevumiem 231 621 548,44 EUR apmērā, revīzija Nr.DR/ESIF/2022/13 uzsākta 17.06.2022.

Revīzijas rezultāti apkopoti un 15.12.2022. iesniegti SEI Pārskata precizēšanai un VI – Gada kopsavilkuma sagatavošanai.

Izlases veidošanas metodoloģija atbilst RI 05.01.2022. apstiprinātajai Revīzijas stratēģijai.

⁶ Informācija no SEI saņemta 23.12.2021., 30.12.2021. un 08.04.2022.

⁷ 8.grāmatvedības gada (periods no 01.07.2021. līdz 30.06.2022.) pēdējais maksājuma pieteikums EK iesniegts 06.04.2022.

⁸ I periodā – veikts trešais ieguldījums (*tranche*) FI projekta ietvaros (4 500 000,00 EUR) un deklarēts piesaisītais privātais līdzfinansējums projekta ietvaros (1 910 345,32 EUR); II periodā – veikts ceturtais ieguldījums (*tranche*) FI projekta ietvaros (32 059 251,14 EUR) un deklarēts piesaisītais privātais līdzfinansējums abu projektu ietvaros (6 993 061,26 EUR).

⁹ “Guidance on Sampling methods for audit authorities” EGESIF_16-0014-01 (20.01.2017.).

5.3. Norāde par statistiskajā atlasē izmantotajiem kritērijiem un skaidrojums par to pamatā esošajiem aprēķiniem un izmantotajiem profesionālajiem slēdzieniem. Izlases raksturlielumi ietver: būtiskuma līmeni, uzticamības līmeni, atlasēs vienību, prognozējamo kļūdu īpatsvaru, atlasēs intervālu, kopas vērtību, kopas lielumu, atlasēs lielumu, informācija par sadalījumu (ja attiecas). Saistītos aprēķinus par atlasēs izvēli un kopējo kļūdu īpatsvaru (kā noteikts Regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 14.punktā) apraksta 10.3.punktā tādā veidā, lai būtu iespējams saprast veiktās pamata darbības atbilstoši izmantotajai konkrētajai atlasēs metodei

Audita periodā ir izmantota statistiskā izlases veidošanas metode – divu periodu *MUS standart stratified*, kuras kritēriji ir detalizēti aprakstīti šajā sadaļā, savukārt veiktie aprēķini sniegti 10.3.pielikumā.

Pirms I perioda atlasēs veikšanas, ņemot vērā VI 06.01.2022. sniegtās prognozes II periodam, tika noteikts atlasāmo vienību skaits abos periodos:

Minimālais atlasāmo vienību skaits (n)	31 (faktiski 33)
Izlases lielums – I periods	19
Izlases lielums – II periods	12 (faktiski 14)

Izlases izveidei tika izmantoti sekojoši parametri (plānošanas stadijā):

7.tabula

Izlases parametri

Parametrs	Vērtība
Pirmais periods 01.07.2021. – 31.12.2021.	
Sistēmas pārļiecības līmenis (SP)	Vidējs
Ticamības līmenis	80%
Būtiskuma līmenis	2%
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	506 103 180,04, <i>t.sk.</i> 1.strata (ESF): 85 198 520,28 2.strata (ERAF): 322 350 523,98 3.strata (KF): 92 143 790,46 4.strata (FI): 6 410 345,32
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)	16 360 933,88
Izlases pārļiecības līmeņa koeficients (Z)	1,282
Standarta novirze (σ_r)	0,0548349443200723
Nejaušais skaitlis (=rand())	ACL izvēlēts
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	3,50%
Atlasāmo vienību skaits	19, <i>t.sk.</i> 1.strata (ESF): 3 2.strata (ERAF): 12 3.strata (KF): 3 4.strata (FI): 1
Individuāli svarīgo vienību sliexsnis	1.strata (ESF): 28 399 506,76 2.strata (ERAF): 26 862 543,67 3.strata (KF): 30 714 596,82 4.strata (FI): 6 410 345,32
Individuāli svarīgo vienību apmērs	1.strata (ESF): 0,00 2.strata (ERAF): 30 957 929,24 3.strata (KF): 0,00 4.strata (FI): 6 410 345,32
Individuāli svarīgo vienību skaits	1.strata (ESF): 0 2.strata (ERAF): 1 3.strata (KF): 0 4.strata (FI): 1
Izlases intervāls	1.strata (ESF): 28 399 506,76

Parametrs	Vērtība
	2.strata (ERAF): 26 490 235,89 3.strata (KF): 30 714 596,82 4.strata (FI): N/a
Nejauši atlasāmo vienību skaits	1.strata (ESF): 3 2.strata (ERAF): 11 3.strata (KF): 3 4.strata (FI): N/a
Otrais periods 01.01.2022. – 30.06.2022.	
Sistēmas pārlicības līmenis (SP)	Vidējs
Ticamības līmenis	80%
Būtiskuma līmenis	2%
Sertificēto izdevumu kopējā summa	
– <i>PROGNOZE</i> (BV) (EUR)*	311 943 514,10
– <i>FAKTISKĀ</i> (BV) (EUR)*	231 621 548,44
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)**	14 754 494,57
Nejaušais skaitlis (=rand())	ACL izvēlēts
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	3,50%
	12 (faktiski 14 ¹⁰), t.sk.
Atlasāmo vienību skaits	1.strata (ESF): 3 2.strata (ERAF): 6 3.strata (KF): 3 4.strata (FI): 2
Individuāli svarīgo vienību sliksnis	1.strata (ESF): 8 543 784,11 2.strata (ERAF): 21 973 725,53 3.strata (KF): 11 698 510,18 4.strata (FI): 19 526 156,20
Individuāli svarīgo vienību apmērs	1.strata (ESF): 0,00 2.strata (ERAF): 0,00 3.strata (KF): 0,00 4.strata (FI): 39 052 312,40
Individuāli svarīgo vienību skaits	1.strata (ESF): 0 2.strata (ERAF): 0 3.strata (KF): 0 4.strata (FI): 2
Izlases intervāls	1.strata (ESF): 8 543 784,11 2.strata (ERAF): 21 973 725,53 3.strata (KF): 11 698 510,18 4.strata (FI): N/a
Nejauši atlasāmo vienību skaits	1.strata (ESF): 3 2.strata (ERAF): 6 3.strata (KF): 3 4.strata (FI): N/a

*Atbilstoši VI sniegtajai prognozei. Summas prognoze ņemta vērā aprēķinot izlases lielumu. Pēc faktisko datu pieejamības summa tika precizēta.

** Pieļaujamā kļūda atkarīga no sertificēto izdevumu kopas. Tika precizēts atbilstoši reālajiem datiem.

Lai nodrošinātu atlasītā parauga reprezentativitāti, tika piemērots princips – katrā no fondiem ir jāpārbauda vismaz 5 vienības. Regulārās revīzijas ietvaros atlasītās vienības pilnībā nodrošināja šī principa ievērošanu un papildus vienības netika atlasītas.

Atlasīto vienību skaitu skatīt 8.tabulā.

I periods (revīzija Nr.DR/ESIF/2022/1): tika atlasītas 19 vienības (ESF/JNI – 3 vienības, ERAF – 13 vienības un KF – 3 vienības).

¹⁰ Noapaļošanas rezultātā, saskaitot kopējo atlasāmo vienību skaitu.

II periods (revīzija Nr.DR/ESIF/2022/13): tika atlasītas 14 vienības (ESF/JNI – 3 vienība, ERAF – 8 vienības un KF – 3 vienības).

8.tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Fonds	I periods	II periods	KOPĀ atlasītās vienības
1	2	3	4
ESF/JNI	3	3	6
ERAF	13	8	21
<i>tai skaitā: finanšu instrumenti</i>	1	2	3
KF	3	3	6
Kopā	19	14	33

Šajā periodā nav piemērojami nosacījumi attiecībā uz samērīgu kontroli, kas paredzēta Regulas (ES) Nr.1303/2013 148.panta 1.punktā, jo izlasē netika identificēti minētajā pantā definētie gadījumi.

Nemot vērā, ka atsevišķas atlasītās izlases vienības (projekti) ietvēra lielu skaitu homogēnu (viendabīgu) rēķinu, RI piemēroja apakšizlasi. Apakšizlases veidošanai tika izmantota statistiskā izlases metode *MUS Standart stratified*. Apakšizlases veidošanai tika izmantoti tādi paši parametri, kādi tika izmantoti pamata izlases veidošanā. Apakšizlase piemērota kopā 13 projektiem (ESF – 5 un ERAF – 8) (*skatīt 10.4.pielikumā 5.kolonnu*). Lai arī minētajiem projektiem izmantota izdevumu pozīciju stratifikācija (sadališana un/vai grupēšana pa izdevumu veidiem vai pozīcijām), tomēr pamatkritēriji – tādi kā pārlicības līmenis, faktors z (standartizētā izkliedes normas vērtība (*Values for the standardized normal distribution*)), sagaidāmais kļūdas lielums un standartnovirze visos gadījumos izmantoti vieni un tie paši – kas izmantoti pamatizlases veikšanai.

5.4. Komisijai deklarēto grāmatvedības gada izdevumu (euro) saskaņošana ar kopu, no kuras tika iegūta nejaušā atlase (10.2.punkta tabulas “A” sleja). Saskaņojamie posteņi ietver negatīvas izlases vienības, ja attiecībā uz grāmatvedības gadu ir veiktas finanšu korekcijas

Atsauces periodā EK tika deklarēti izdevumi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros, kas attiecīgi veido arī izlases kopu un ir atspoguļoti 10.2.pielikuma tabulas “A” kolonnā.

Saskaņā ar informāciju, kas iegūta no KP VIS un SFC2014 sistēmas, kā arī saņemta no SEI¹¹, EK periodā no 01.07.2021. līdz 30.06.2022.¹² kopumā tika deklarēti izdevumi **715 385 587,92 EUR** apmērā. Saņemtajiem datiem tika veikta datu analīze un kvalitātes pārbaude. Pārbaude tika veikta, salīdzinot datus starp KP VIS pieejamajiem datiem, SEI iesniegto informāciju (dati, kas uzskaitīti Valsts kases grāmatvedības uzskaites sistēmā) un datiem, kas pieejami SFC2014 – EK iesniegto informāciju.

9.tabula

Datu analīzes veikšana

Kritērijs	Vērtība EUR
Kopā deklarēts EK (KP VIS, SFC2014, SEI),	715 385 587,92
<i>tai skaitā: finanšu instrumenti</i>	45 462 657,72
Nošķirtās deklarētās negatīvās summas – neatbilstības	22 339 140,56
Izlases kopas vērtība,	737 724 728,48¹³
<i>tai skaitā: finanšu instrumenti</i>	45 462 657,72
Pārbaude pret KP VIS un SFC2014 datiem (atšķirība)	0,00

¹¹ Informācija no SEI saņemta 23.12.2021., 30.12.2021. un 08.04.2022.

¹² 8.grāmatvedības gada (periods no 01.07.2021. līdz 30.06.2022.) pēdējais maksājuma pieteikums EK iesniegts 06.04.2022.

¹³ Izlases kopa lielāka nekā EK deklarētā summa, tā kā tika nošķirtas negatīvās vērtības

Kopa sastāv no 1 581 projekta ar izlases kopas vērtību **737 724 728,48 EUR**, tai skaitā ieguldījumi finanšu instrumentos 45 462 657,72 EUR (detalizētāk skatīt *12.tabulu* un *10.3.pielikumu*).

Izvērtējot izlases kopu, secināts, ka ir pārbaudīti 2,09% no kopējā projektu skaita. Savukārt, analizējot atlasīto vienību reprezentativitāti (skatīt *10.tabulu*), ir secināms, ka katra fonda ietvaros ir pārbaudīti vismaz 5 projekti, līdz ar to veiktā atlase ļauj RI sagatavot derīgu revīzijas atzinumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5.punkta a) apakšpunktu.

10.tabula

RI pārbaudīto vienību reprezentativitāte

Fonds	Projektu, kuru ietvaros grāmatvedības gadā ir deklarēti izdevumi, skaits	RI pārbaudītie projekti	Pārbaudīto projektu %
ESF/JNI	419	6	1,43%
ERAF,	1 018	21	2,06%
<i>tai skaitā: finanšu instrumenti</i>	3	3	100%
KF	144	6	4,17%
KOPĀ	1 581	33	2,09%

5.5. Ja ir negatīvas izlases vienības, jānorāda apstiprinājums, ka tās tiek uzskatītas par atsevišķu kopu saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 7.punktu. Šo vienību revīziju galveno rezultātu analīze, proti, pārbaudot, vai (dalībvalsts vai Komisijas) lēmums par finanšu korekciju piemērošanu pārskatos ir reģistrēts kā atsauktā vai atgūtā summa

EK iesniegtajos maksājuma pieteikumos ir iekļautas negatīvās summas (-) 22 339 140,56 EUR apmērā, kas atbilstoši EK vadlīnijām, tika nošķirtas no kopējās EK deklarēto izdevumu kopas un pārbaudītas sistēmas audita ietvaros (*4.3.5.sadaļa*).

Nemot vērā salīdzinoši lielo negatīvo summu (neatbilstību) skaitu, audita ietvaros tika veikta nejaušā izlase, kopā pārbaudot 30 vienības (neatbilstības). Pārbaudes rezultātā tika secināts, ka visas negatīvās summas ir pamatotas ar CFLA pieņemtiem lēmumiem un pareizi atspoguļotas 8.grāmatvedības gada pārskatos – katra fonda kontu slēguma 2.papildinājumā (skatīt *11.tabulu*).

11.tabula

EK iesniegtajos maksājuma pieteikumos iekļautās negatīvās vienības

Fonds	Neatbilstību lēmumu skaits	Summa, kas nošķirta no kopējās EK deklarēto izdevumu kopas (EUR)	Summa, kas uzskaitīta kontu slēgumu 2.papildinājumā (EUR)	Starpība
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
ESF	13	-49 113,07	-49 113,07	0,00
ERAF	126	-20 824 333,51	-15 555 924,45	-5 268 409,06
KF	24	-1 465 693,98	-1 912,69	-1 463 781,29
Kopā	163	-22 339 140,56	-15 606 950,21	-6 732 190,35

Tabulas 5.ailē atspoguļotā starpība skaidrojama ar:

- neatbilstoši veiktie izdevumi ir atsaukti viena MPEK ietvaros (ieturējums attiecas uz izdevumiem, kas deklarēti tekošā MPEK) vai arī izdevumi, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par neatbilstību, tika ieturēti kā pagaidu ieturējums jau no iepriekšējo grāmatvedības gadu KS vai preventīvi netika deklarēti kārtējos MPEK;
- atsauktie vai atmaksātie izdevumi neklasificējās kā neatbilstība regulas Nr.1303/2013 2.(36)panta izpratnē, piemēram: pārtraukta projekta īstenošana, finansējuma saņēmējs ir atsaucis daļu izdevumu, finansējuma pārdale vai PVN atskaitīšana no projekta attiecināmajiem izdevumiem.

5.6. Nestatistiskās atlases izmantošanas gadījumā jānorāda šādas metodes izmantošanas iemesli atbilstoši Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 1.punktam, šādā veidā revidēto darbību/izdevumu procentuālā daļa, izlases (un attiecīgi tās reprezentativitātes) nejausības un pietiekama izlases lieluma nodrošināšanai veiktie pasākumi, lai revīzijas iestāde varētu sagatavot derīgu revīzijas atzinumu. Prognozējamo kļūdu īpatsvaru aprēķina arī nestatistiskās atlases gadījumā

Nav attiecināms.

5.7. Darbības revīziju galveno rezultātu analīze, kurā izklāsta revidēto izlases vienumu skaitu, attiecīgo summu un kļūdu tipus (1) atbilstoši darbībai, konstatēto kļūdu būtību (2), kļūdu īpatsvaru un būtiskākos attiecīgos trūkumu un nepilnības (3), kļūdu īpatsvara augšējo robežu (attiecīgā gadījumā), cēloņus un ierosinātos korektīvos pasākumus (tostarp pasākumus ar mērķi izvairīties no šīm kļūdām nākamajos maksājumu pieteikumos) un ietekme uz revīzijas atzinumu. Ja nepieciešams, sniegt sīkākus paskaidrojumus par datiem, kas norādīti 10.2. un 10.3.punktā, jo īpaši attiecībā uz kopējo kļūdu īpatsvaru

Pārbaudei tika atlasīti un faktiski pārbaudīti **92 496 479,23 EUR** 33 projektu ietvaros, tai skaitā finanšu instrumentu projekti. Darbību revīzijā atlasīto finanšu instrumentu projektu pārbaudes rezultātu analīze nav iekļauta šajā sadaļā, jo ir detalizēti aprakstīta 8.4.sadaļā. Revīziju rezultāti apkopoti 12.tabulā. Kopumā konstatēti 13 trūkumi ar finansiālu ietekmi. Visi RI konstatētie faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi **769 989,91 EUR** apmērā, tika ņemti vērā, aprēķinot kopējo kļūdas īpatsvaru. Vienā gadījumā SI konstatēja neatbilstību, pamatojoties uz Konkurences padomes lēmumu būvnieku karteļa lietā (detalizētu aprakstu skatīt 8.1.sadaļā), veicot tekošu ieturējumu par summu EUR 436 355,62 pirms revīzijas izlases veikšanas, līdz ar to minētie izdevumi netiek iekļauti darbības revīzijas rezultātu analīzē un kopējās kļūdas aprēķinā.

Kā minēts 5.3.sadaļā, atsevišķiem projektiem tika veikta apakšizlase, izmantojot statistisko atlases metodi *MUS Standard stratified*. Revīziju ietvaros konstatētās kļūdas attiecīgajos projektos sākotnēji tika ekstrapolētas projekta (stratas) līmenī un tad jau ekstrapolētā kļūda tika ņemta vērā kopējā kļūdas īpatsvara aprēķināšanai, izņemot gadījumus, kad kļūda konstatēta individuāli nozīmīgajās vienībās.

12.tabula

Darbību revīziju rezultāti

Fonds	Atlases kopa		Izlase		Faktiski pārbaudītie izdevumi ¹⁴ , EUR	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē ekstrapolētajā vērtībā EUR ¹⁵
	Summa, EUR	vienību skaits	Summa, EUR	vienību skaits		
ESF/JNI	110 829 872,62	419	15 730 916,87	6	2 479 981,34	219 279,73
ERAF	499 655 534,87	1 018	105 585 404,59	21	76 195 475,85	634 296,47
<i>tai skaitā: FI</i>	<i>45 462 657,72</i>	<i>3</i>	<i>45 462 657,72</i>	<i>3</i>	<i>45 462 657,72</i>	<i>0,00</i>
KF	127 239 320,99	144	13 821 022,04	6	13 821 022,04	0,00
KOPĀ	737 724 728,48	1 581	135 137 343,50	33	92 496 479,23	853 576,20
% no atlases kopas			18,32%	2,09%	12,54%	-

Izvērtējot neatbilstoši veikto izdevumu sadalījumu pa fondiem, konstatējams, ka visvairāk neatbilstību, salīdzinot ar kopējo neatbilstoši veikto izdevumu summu, atklāts ERAF finansējuma ietvaros – 74%.

Revīziju rezultātā kopumā tika konstatēti 36 trūkumi. Kļūdu analīzei tika izmantotas EK vadlīnijās¹⁶ noteiktās trūkumu kategorijas. Konstatēto trūkumu sadalījums pa to veidiem

¹⁴ Ņemot vērā apakšizlasi.

¹⁵ Faktiski konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi 769 989,91 EUR.

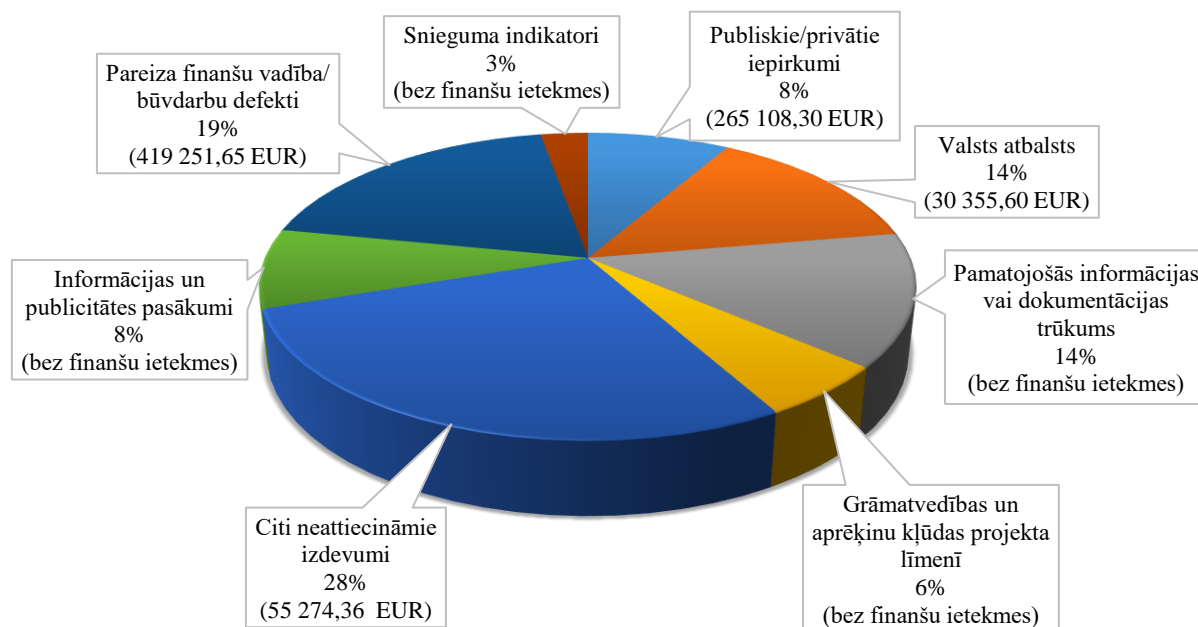
¹⁶ EK 17.12.2018 aktualizētās vadlīnijas "Norādījumi dalībvalstīm par gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, kas jā sagatavo revīzijas iestādēm, un par revīzijas iestāžu atklāto kļūdu apstrādi nolūkā noteikt un ziņot par ticamu atlikušo kopējo kļūdu īpatsvaru".

atspoguļots 4.attēlā un detalizēti 13.tabulā. Kā jau minēts iepriekš, darbību revīzijā atlasīto finanšu instrumentu projektu rezultātu analīzi skatīt 8.4.sadaļā.

3.attēls

Konstatēto trūkumu analīze (izņemot FI), trūkumu skaits % (faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē)

13.tabula

Konstatēto trūkumu analīze, izņemot FI

Nr. p.k.	Kategorija	Nr. p.k.	Apakškategorija	Gold-plating	Gadījumu skaits		Faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
					Nesistēmiski	Sistēmiski	
1	Publiskie/privātie iepirkumi – paziņojums par līgumu un iepirkuma dokumentācija	1.1	Paziņojuma par līgumu npublicēšana vai nepamatota tieša piešķiršana (t.i., nelikumīgi sarunāta procedūra, nepublicējot paziņojumu par līgumu)	-	-	1	99 209,25
		1.2	Būvdarbu/pakalpojumu/ piegādes līgumu mākslīga “sadalīšana”	-	-	1	164 730,92
	1.21	Interesu konflikts, kas ietekmē iepirkuma procedūras iznākumu	-	1	-	1 168,13	
2	Valsts atbalsts	2.4	Pārraudzības prasības nav izpildītas	-	3	-	0,00
		2.9	Pārsniegts de minimis sliekšnis	-	1	-	30 355,60
		2.10	Kļūda VTNP piemērošanā	-	1	-	0,00
5	Pamatojošās informācijas vai	5.2	Revīzijas liecību trūkums vai nepilnība	-	5	-	0,00

Nr. p.k.	Kategorija	Nr. p.k.	Apakškategorija	Gold-plating	Gadījumu skaits		Faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
					Nesistēmiski	Sistēmiski	
	dokumentācijas trūkums						
7	Grāmatvedības un aprēķinu kļūdas projekta līmenī	7.1	Uzskaites un aprēķina kļūdas projekta līmenī	-	2	-	0,00
8	Citi neattiecināmie izdevumi	8.4	Izdevumi ārpus atbilstības jomas	-	5	-	14 230,56
		8.9	Citi neattiecināmie izdevumi	-	5	-	41 043,80
11	Informācijas un publicitātes pasākumi	11.1	Atbalsta saņēmējs nav informēts/ informējis par ES atbalstu	-	2	-	0,00
		11.2	Informācijas stendu trūkums	-	1	-	0,00
13	Pareiza finanšu vadība	13.1	Pareizas finanšu pārvaldības principa neievērošana	-	6	1	419 251,65
15	Snieguma indikatori	15.1	Nepareizi iznākuma dati	-	1	-	0,00
KOPĀ				-	33	3	769 989,91

Visvairāk trūkumi tika klasificēti kategorijā “Citi neattiecināmie izdevumi” (10), kas ietver tādus gadījumus, kā, piemēram: apmaksāti faktiski neveikti vai prasībām neatbilstoši būvniecības darbi, izdevumi nav attiecināmi saskaņā ar nacionāliem atbilstības nosacījumiem un citi trūkumi.

Otrs lielākais skaits ir drošas finanšu valdības principu neievērošanas gadījumi (7). Pamatā šajā kategorijā uzskaitīti defekti veiktajos būvdarbos, kuriem nav raksturīga finanšu ietekme, jo defekti būvdarbos pārsvarā gadījumu operatīvi tiek novērsti RI noteiktajos termiņos. Vienā gadījumā tika saskatīti trūkumi interešu konflikta novēršanas preventīvajās darbībās. Kā būtisks ir atzīmējams gadījums ar augstu finanšu ietekmi, kur pastāv būtiski sistēmiska rakstura trūkumi SAM 1.2.1.1.pasākuma¹⁷, kura ietvaros kompetenču centri īsteno pētniecības projektus, VKS (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 1.punktā un 8.5.sadaļu).

Tāpat trūkumi tika konstatēti iepirkumu jomā (3), kas saistīti ar būtisku finanšu ietekmi. Divos gadījumos RI konstatēja iepirkuma līgumu mākslīgu sadalīšanu, kam RI ieskatā ir sistēmiska trūkuma pazīmes, taču vienā no gadījumiem SI atcēla pieņemto lēmumu par neatbilstības konstatēšanu (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 2.punktā). Bez tam, ir konstatēti divi trūkumi attiecībā uz nacionālā normatīvā akta, kas regulē privātos iepirkumus¹⁸, piemērošanu, proti, vienā gadījumā netiek ievēroti noteiktie līguma slēgšanas ierobežojumi, pasūtītājam ar piegādātāju atrodoties interešu konflikta situācijā, otrā – vispār netiek piemērota noteikumos noteiktā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kārtība un netiek noteikta cita alternatīva kārtība. Par minēto otro gadījumu iestāžu viedokļi atšķiras, līdz ar to nav panākta izteikto ieteikumu saskaņošana ar VI un SI (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 3.punktā).

Trūkumi tika konstatēti arī valsts atbalsta regulējuma piemērošanā un uzraudzībā (5), kā arī citi trūkumi, piemēram: nepilnīgas revīzijas liecības (5), publicitātes prasību neievērošana (3), grāmatvedības uzskaites kļūdas (2) un vienā gadījumā – neprecizitātes KP VIS norādītajos iznākumu rādītāju datos (1).

No konstatētajiem 36 trūkumiem 13 ir ar finanšu ietekmi. Savukārt viens no šiem trūkumiem – iepirkuma līgumu mākslīga sadalīšana, kas konstatēts ERAF ietvaros īstenojamā

¹⁷ 1.2.1.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.1.pasākums “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros”

¹⁸ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumi Nr.104 “Iepirkuma procedūra un tās piemērošanas kārtība pasūtītāja finansētiem projektiem”

projektā, ievērojami ietekmē kopējās kļūdas līmeni (1,31%). Papildus tam, kā jau tika minēts, vienā no iepirkuma līgumu mākslīgas sadalīšanas gadījumiem SI atcēla pieņemto lēmumu par neatbilstības konstatēšanu. RI šo gadījumu cēloņu analīzes rezultātā secina, ka **kontrolēs ir veicami uzlabojumi, lai pietiekami efektīvi un savlaicīgi atklātu un novērstu pārkāpumus un atšķirīgu normatīvo regulējumu interpretāciju vai vismaz būtiski mazinātu identificētos finanšu riskus** (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 2.punktā).

Piecos gadījumos RI konstatēja pazīmes (*red flags*), kas varētu liecināt par iespējamu krāpšanu, un informēja tiesībsargājošās iestādes. Vienā gadījumā ir uzsākts kriminālprocess un par vienu gadījumu kompetentā iestāde secināja, ka RI norādītā informācija neliecina par iespējamu pārkāpumu un līdz ar to neveica padziļinātāku ar RI minētajiem apstākļiem saistītās informācijas vērtēšanu (skatīt arī 8.1.sadaļu). Par pārējiem gadījumiem uz GKZ sagatavošanas brīdi RI vēl nav informācijas. Ņemot vērā izmeklēšanas intereses, detalizētāka informācija netiek aprakstīta GKZ. Jebkurā gadījumā RI, konstatējot krāpšanas pazīmes, veic konkrēto izdevumu revīziju, lai secinātu, vai šajos izdevumos ir kādi pārkāpumi, neskarot iespējamās krāpšanas izmeklēšanas rezultātus, un kļūdas, kas saistītas ar atklātajiem pārkāpumiem, ja tādas ir, iekļauj kopējās kļūdas aprēķinā.

Visus 13 konstatētos trūkumus ar finansiālu ietekmi Sertifikācijas iestāde ir ņēmusi vērā pirms pārskatu iesniegšanas EK (detalizētāk skatīt 5.8. un 6.sadaļu).

Konstatēto trūkumu novēršanai ir izteikts 31 ieteikums, neieskaitot RI izteikto ieteikumu, kas netika ieviests, jo SI atcēla pieņemto lēmumu par neatbilstības konstatēšanu (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 2.punktā). Divi ieteikumi, kas izriet no viena konstatētā trūkuma, nav saskaņoti (detalizētāk skatīt 5.11.sadaļas 3.punktā). Visi saskaņotie ieteikumi, kuru ieviešanas termiņš uz GKZ sagatavošanas brīdi ir iestājies, ir ieviesti, izņemot vienu gadījumu, kad ieteikuma ieviešanai ir nepieciešams papildu laiks (skatīt 14.tabulu).

Atsevišķu trūkumu novēršanai ieteikumi konkrētos revīziju gala ziņojumos netika iekļauti, jo SI, reaģējot uz RI konstatēto, trūkumus novērsa revīzijas/ ziņojuma projekta saskaņošanas laikā vai ieteikumi bija zaudējuši aktualitāti. Visi konstatētie trūkumi tika iekļauti izvērtējumā.

14.tabula

RI izteikti ieteikumi (uz 16.02.2023.), neskaitot FI

	Ieteikumu prioritāte			Kopā
	Augsta	Vidēja	Zema	
Izteikti ieteikumi, no tiem:	15	9	7	31
Ieviesti	11	3	4	18
Nav ieviesti – termiņi nav iestājušies	2	6	2	10
Nav ieviesti – nepieciešams papildus laiks ieviešanai	-	-	1	1
Nav saskaņots	2	-	-	2

Atsevišķos gadījumos, neizsakot ieteikumu, RI ir vērsusi uzmanību uz dažādiem jautājumiem, kas varētu skart ES fondu ieviešanu, kā, piemēram, ņemot vērā revīzijas laikā notikušās diskusijas par izmaksu attiecināmības nosacījumiem, RI aicināja AI precizēt konkrēta SAM normatīvo regulējumu, lai tajā ietvertās tiesību normas attiecībā uz projektu ietvaros attiecināmajām izmaksām būtu skaidras un viennozīmīgas, kas novērstu neviennozīmīgu normu interpretācijas iespēju, kā arī nodrošinātu vienādu izpratni par izmaksu attiecināmības nosacījumiem un to vienlīdzīgu piemērošanu.

Ir gadījumi, kad RI saskatīja iespēju ieviest labāku praksi vai vērst finansējuma saņēmēja un/vai atbildīgo iestāžu uzmanību uz iespējamiem ar projekta īstenošanu saistītiem riskiem nākotnē, piemēram, virknē gadījumu tika ieteikts rūpīgāk plānot paredzamos iepirkumus, lai izvairītos no neatbilstību riskiem par neatbilstošas iepirkuma procedūras izvēli/ nepamatoti sadalītu iepirkumu, kā arī, lai nodrošinātu piekļuvi iepirkuma informācijai plašākam ieinteresēto uzņēmumu lokam, tai skaitā ārvalstu ieinteresētajiem uzņēmumiem. Vienā gadījumā RI

novēroja, ka viens no finansējuma saņēmējiem pēc vairākkārtējiem RI aizrādījumiem turpina ierasto praksi un nav veicis būtiskus uzlabojumus iepirkumu plānošanā. RI jau kopš 2020.gada pastiprināti vērš uzmanību uz šo risku, kā arī gadu no gada tiek konstatēti iepirkuma līgumu mākslīgas sadalīšanas gadījumi. Arī šajā periodā ir konstatēts gadījums, kad risks ir iestājies un ievērojami ietekmējis kļūdas līmeni.

Vienā gadījumā, RI ieskatā, projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš bija noteikts pārāk īss, lai sagatavotu kvalitatīvu projekta pieteikumu, par ko arī liecināja SI virkne izvirzīto nosacījumu, lai tiktu nodrošināta pilnīga atbilstība vērtēšanas kritērijiem. RI ierosināja projektu iesniegumu atlasēs paredzēt pietiekamu laiku projekta sagatavošanai, lai būtu iespējams sagatavot kvalitatīvākus projektu iesniegumus, nekavētos projekta uzsākšana un izvairītos no vērtēšanas komisijas dubulta darba.

Tāpat RI ir rekomendējusi SI pilnveidot pārbaudes procedūras attiecībā uz atsevišķiem aspektiem, kas attiecas uz pārbaudu dokumentēšanu un projektu atlases procesu, tai skaitā ieviest papildu preventīvus interešu konflikta riska mazinošus pasākumus attiecībā uz projektu vērtēšanas procesā iesaistītajiem ekspertiem.

Saistībā ar iepirkumiem vairākos gadījumos RI ir aicinājusi finansējuma saņēmējus rūpīgāk izvērtēt iepirkumos izvirzīto prasību pamatotību un to faktisko nepieciešamību, precīzi formulēt prasības un vērtēšanas kritērijus, sekot līdzi iepirkumus regulējošajos normatīvajos aktos noteikto termiņu ievērošanai, pilnveidot iepirkumu piedāvājumu vērtēšanas procesu, kā arī iepirkumos kā izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju noteikt tādu, kas ir saistīts ar iepirkuma priekšmetu un sniedz priekšrocības pasūtītājam saistībā ar pašu piedāvājumu jeb līguma izpildi.

Atsevišķos gadījumos finansējuma saņēmēji tika aicināti nodrošināt ar projekta realizāciju saistīto procesu pietiekamu dokumentēšanu, stiprināt savas zināšanas *de minimis* piešķiršanas jomā, lai turpmāk atbalsts tiktu korekti uzskaitīts tā piešķiršanas brīdī, nodrošināt prasībām atbilstošu ES fondu projektu publicitāti, kā arī vienā gadījumā finansējuma saņēmējs tika aicināts projekta ietvaros, piešķirot atbalstu mērķa grupām biznesa plāna īstenošanai, izvērtēt plānoto izdevumu atbilstību projekta mērķim un rezultātam pēc būtības.

RI ilggadēji vērš uzmanību uz to, ka atsevišķu SAM pasākumu ietvaros, kur valsts atbalsts komercdarbībai netiek plānots, bet, ņemot vērā nozares specifiku, uz projekta īstenošanu attiecas ierobežojums papildinošas saimnieciskas darbības veikšanai, vēl joprojām nav izstrādāta minētā nosacījuma uzraudzības metodika, līdz ar to tās nosacījumi nav integrēti SI pārbaudu procesos. Šajā atsauces periodā RI nekonstatēja finansiālu ietekmi uz revīzijas apjomu.

Darbību revīziju darba apjomu šajā periodā būtībā nav ietekmējuši apstākļi, kas saistīti ar noteiktajiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem saistībā ar vīrusa Covid-19 izplatību. RI, ja tas bija nepieciešams, veica pārbaudes uz vietas pie finansējuma saņēmējiem bez apjoma ierobežojumiem. RI projektu pārbaudu ietvaros pievērsa pastiprinātu uzmanību ar Covid-19 pandēmiju saistīto risku izvērtējumam. Attiecībā uz šajā periodā pārbaudītajiem CRII un CRII plus izdevumiem specifiski riski netika konstatēti.

5.8. Paskaidrojumi par finanšu korekcijām, kas attiecas uz grāmatvedības gadu un kuras sertifikācijas iestāde/vadošā iestāde ieviesusi pirms pārskatu iesniegšanas Komisijai un kuras izriet no darbības revīzijām, tostarp par vienoto likmi vai ekstrapolētajām korekcijām, kā norādīts 10.2.punktā

Visi RI konstatētie trūkumi ar finansiālu ietekmi ir ņemti vērā un uzskaitīti pārskatu 8.papildinājumos. Kā “gala ieturējumi” no pārskatiem ir ieturēti 974 979,55 EUR, tai skaitā RI konstatētie faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē 251 529,01 EUR¹⁹ apmērā un 134 120,53 EUR apmērā, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 8.grāmatvedības

¹⁹ Starpība starp norādītajiem faktiski konstatētajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem (769 989,91 EUR) ir 518 460,90 EUR, ko veido 99 209,25 EUR (nesaskaņots ieteikums – skatīt 5.11.sadaļas 3.punktu) un 419 251,65 EUR, kas ir RI pārbaudītā SAM 1.2.1.1 pasākuma ietvaros īstenojot projektā aprēķinātā kļūda. Ieturējums veikts uz laiku pilnā apmērā.

gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem. Kā “pagaidu ieturējumi” atbilstoši Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.(2)pantam no pārskatiem ir ieturēti 56 128 144,11 EUR, t.sk.: 15 174 076,63 EUR, kas ieturēti, pamatojoties uz RI iepriekšējā un šajā pārskata perioda revīzijās konstatētajiem riskiem, 1 677 006,63 EUR – summa, kas bija iekļauta RI izlasē un daļa – kļūdas aprēķinā, bet ieturējums veikts, balsoties uz EK audita rezultātiem (skatīt 5.11. un 8.5.sadaļu) pilnā apmērā, kā arī 99 209,25 EUR – RI konstatētais trūkums, par kura novēršanu ieteikums netika saskaņots. Visi ieturējumi tiek ņemti vērā atlikušā kļūdas īpatsvara aprēķinā – skatīt 5.9.sadaļu.

5.9. Kopējā kļūdu īpatsvara un atlikušo kopējo kļūdu īpatsvara (1) salīdzinājums (kā izklāstīts 10.2.punktā) ar noteikto būtiskuma līmeni, lai izvērtētu, vai kopa nav būtiski nepareizi izteikta un tā ietekmi uz revīzijas atzinumu

Pamatojoties uz to darbību revīzijām, kuras veiktas Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5.punkta a) apakšpunktā minētā revīzijas atzinuma un kontroles ziņojuma vajadzībām, rezultātiem, RI ir aprēķinājusi kopējo kļūdu īpatsvaru (TER), kas dalīts ar pārbaudāmo kopu. Aprēķinot kļūdu īpatsvaru, tiek ņemtas vērā Regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 11.punkta prasības. Kopējā kļūdu īpatsvara aprēķins apkopots 15.tabulā.

15.tabula

Kļūdas īpatsvars pārbaudītajos izdevumos

Kritērijs	Vērtība
Deklarēto izdevumu summa periodā	737 724 728,48 €
Vienību skaits (projekti)	1 581
Būtiskuma sliekšnis (atbilstoši regulai)	2%
Pieļaujamā kļūda	14 754 494,57 €
Pārbaudītie izdevumi	92 496 479,23 €
Pārbaudītie izdevumi (%)	12,54%
Konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi, t.sk. ekstrapolētās vērtības	853 576,20 €
Projicētā (ekstrapolētā) kļūda	9 656 799,45 €
Kopējais kļūdu īpatsvars (TER)	1,31%
Kļūdas augšējā robeža	Sākotnējā – 2,41 Pārrēķinātā – 1,76

Aprēķinātais kļūdu īpatsvars nepārsniedz 2% būtiskuma sliekšni, taču kļūdas augšējā robeža ir lielāka par 2%. Ņemot vērā EK vadlīniju par izlases metodēm²⁰ 4.12.sadaļā noteiktās iespējas šādā situācijā, RI pārskatīja revīzijas plānošanas posmā noteikto ticamības līmeni. Revīzijas plānošanas posmā ticamības līmenis – 80%, tika noteikts atbilstoši GKZ 2022²¹ sniegtajam VKS novērtējumam (2.kategorija), tas ir no sistēmas iegūtajai pārliecībai, kā arī ņemot vērā 7.grāmatvedības gada revīziju provizoriskos rezultātus, profesionālo spriedumu un ievērojot piesardzību. Tā kā kļūdu īpatsvars nepārsniedz 2% un VKS novērtējums saglabājās 2.kategorijā, RI secina, ka rezultāti vēl joprojām ir pārliecinoši mazākam ticamības līmenim, kas ir saderīgs arī ar VKS kvalitātes novērtējumu – 70% (darbojas, taču ir vajadzīgi daži uzlabojumi), nekā sākotnēji plānots. Pārrēķina rezultātā, izmantojot pārskatīto ticamības līmeni un parametra α noteikšanā vienpusējo pārbaudi (*unilateral testing*), kļūdas augšējā robeža nepārsniedz 2%. Izvērtējot revīziju rezultātus, ir secināms, ka rezultāti, kas iegūti no izlases, ir patiesi un atspoguļo reālo kļūdu īpatsvaru EK deklarētajos izdevumos. Kopējais kļūdas īpatsvars (TER) 8.grāmatvedības gada ietvaros sertificētajos izdevumos veido **1,31%**.

²⁰ “Guidance on Sampling methods for audit authorities” EGESIF_16-0014-01 (20.01.2017.).

²¹ Revīzijas plānošanas laikā GKZ vēl bija izstrādes procesā.

Pēc Sertifikācijas iestādes sagatavoto pārskatu saņemšanas²² RI veica atlikušā kļūdu īpatsvara pārrēķinu atbilstoši EK vadlīniju²³ prasībām. Pārskatos deklarētā summa tika samazināta par 57 103 123,66 EUR, tai skaitā gala ieturējumi: 1) 589 330,01 EUR, pamatojoties uz VI, SI vai citu institūciju konstatētiem trūkumiem, 2) 251 529,01 EUR, kas ir RI konstatētie faktiski neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, un 134 120,53 EUR, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 8.grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem, kā arī pagaidu ieturējumi 56 128 144,11 EUR apmērā. Tādējādi kopējais kļūdu īpatsvars 1,31% tika pārrēķināts un iegūts atlikušais kopējo kļūdu īpatsvars (RTER) 1,25% – skatīt 16.tabulas 2.kolonnā.

Nemot vērā, ka sākotnēji aprēķinātajā kopējā kļūdu īpatsvarā tika iekļauts sistēmiskais trūkums, kas aprakstīts 5.7.sadaļā un 5.11.sadaļas 1.punktā, un faktu, ka no ERAF pārskata ir veikts pagaidu ieturējums attiecībā uz visiem SAM 1.2.1.1. pasākuma izdevumiem, t.i., uz laiku ir ieturēti izdevumi 14 230 727,50 EUR apmērā, kā arī atsaucoties uz EK vadlīniju²⁴ 1.3.sadaļu “Sistēmiskās kļūdas” un 38.zemsvītrā sniegto skaidrojumu, RI veica atlikušā kopējo kļūdu īpatsvara pārrēķinu – skatīt 16.tabulas 3.kolonnā, ar nolūku demonstrēt nejauso kļūdu izlasē. Proti: izņēmuma gadījumos, kad sistemātiski trūkumi vēl nav pilnībā norobežoti vai novērsti – uz GKZ sagatavošanas brīdi vēl nav panākta vienošanās ar EK par precīzu veicamās korekcijas apmēru, tos var izslēgt no atlikušā kļūdas īpatsvara aprēķina (16.tabulas D vērtība) ar nosacījumu, ka: 1) trūkums radās tikai ierobežotā izdevumu daļā – sistēmiskais trūkums identificēts tikai vienā SAM pasākumā un tam nav ietekmes uz citiem EK deklarētajiem izdevumiem, un 2) visi izdevumi, kurus šis trūkums varētu ietekmēt, ir izslēgti no pārskatiem, lai pilnībā norobežotu sistēmisko trūkumu – kā minēts augstāk, visi attiecīgā SAM pasākuma izdevumi ir ieturēti no kontiem saskaņā ar Vispārīgās regulas Nr.1303/2013 137.(2)pantu.

16.tabula

Atlikušā kļūdu īpatsvara apmērs pārbaudītajos izdevumos

Kritērijs		Vērtība	Pārrēķins ²⁵
1		2	3
A	Izlases kopa	737 724 728,48 €	
B	Faktiski pārbaudītie izdevumi	92 496 479,23 €	
C	Konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē (ekstrapolēti)	853 576,20 €	434 324,55 €
D	Kopējais kļūdu īpatsvars (TER)	1,31%	1,25%
E ₁	Summas, kas ieturētas uz laiku (137.2.pants)	56 128 144,11 €	
	ESF**	3 311 150,01 €	
	ERAF***	45 688 253,28 €	
	KF	7 128 740,82 €	
E ₂	Citas summas, kas samazina 8.grāmatvedības gada deklarētos izdevumus	589 330,01 €	
	ESF	30 551,65 €	
	ERAF	491 790,87 €	
	KF	66 987,49 €	
F=A-E ₁ -E ₂	Izlases kopa bez uz laiku ieturētām summām	681 007 254,36 €	
G=D*F	Summa, kas pakļauta riskam	8 921 195,03 €	
H	Pamatojoties uz RI darbību revīzijām veiktās korekcijas, un citas, kas samazina kļūdu* t.sk.:	385 649,54 €	
	ESF	140 816,59 €	
	ERAF	242 010,18 €	
	KF	2 822,77 €	
I=F-H	Summa, kas uzskatāma par atbilstošu	680 621 604,82 €	679 978 495,08 €
J=G-H	Atlikusī summa, kas pakļauta riskam	8 535 545,49 €	7 442 483,04 €

²² Pārskata projekts saņemts 23.12.2022 un precizētie, kas iesniegti: 10.01.2023, 25.01.2023 un 17.02.2023. (ESF un ERAF)

²³ EK 19.12.2018 aktualizētās vadlīnijas “Guidance for Member States on the Annual Control Report and Audit Opinion to be reported by audit authorities and on the treatment of errors detected by audit authorities in view of establishing and reporting reliable total residual error rates”

²⁴ EK 17.12.2018 aktualizētās vadlīnijas “Norādījumi dalībvalstīm par gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, kas jāgatavo revīzijas iestādēm, un par revīzijas iestāžu atklāto kļūdu apstrādi nolūkā noteikt un ziņot par ticamu atlikušo kopējo kļūdu īpatsvaru”.

²⁵ Izslēdzot 1.2.1.1 sistēmisko trūkumu. Norādītas tikai koriģētās summas.

Kritērijs		Vērtība	Pārrēķins ²⁵
1		2	3
K=J/I	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER)	1,25%	1,09%
L= (J-0,02*I) /0,98	Korekcijas summa, kas veicama, lai samazinātu atlikušās kopējās kļūdas (RTER) īpatsvaru līdz pieņemamam līmenim (2%)	N/A	N/A
M= (J-L) / (I-L)	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER) pēc korekcijas veikšanas	N/A	N/A

* t.sk. neatbilstoši veiktie izdevumi, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 8.grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem.

** t.sk. 99 209,25 EUR, kas ieturēti uz laiku, tā kā par trūkuma novēršanu netika panākta vienošanās – nesaskaņots ieteikums (skatīt 5.11.sadaļas 3.punktu).

*** t.sk. 14 230 727,50 EUR – SAM 1.2.1.1.pasākuma, kas ieturēta, balsoties uz DAC tematiskā audita Nr.DAC514LV1050 rezultātiem pilnā apmērā un 15 174 076,63 EUR, kas ieturēta, pamatojoties uz RI iepriekšējā un šajā pārskata perioda revīzijās konstatētajiem riskiem.

Veiktā pārrēķina rezultātā atlikušais kopējo kļūdu īpatsvars (RTER) ir 1,25%, kas nepārsniedz būtiskuma līmeni (2%), līdz ar to papildu ieturējumi pārskatos nav nepieciešami.

5.10. Informācija par papildu izlases revīzijas rezultātiem (kā noteikts Regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 12.punktā), ja tāda ir veikta

Papildu izlase revīzijas periodā netika veikta.

5.11. Ziņas par to, vai jebkādām konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs, un par veiktajiem pasākumiem, ieskaitot nepareizos izdevumus skaitliskā izteiksmē un jebkādas saistītās finanšu korekcijas

Darbību revīziju ietvaros, veicot konstatēto trūkumu kvalitatīvo analīzi, tika izdalīti trīs trūkumi, kas ir ar finanšu ietekmi un RI ieskatā ir klasificējami kā sistēmiska rakstura vai saskatāmas sistēmiska trūkuma pazīmes:

- viens gadījums ar augstu finanšu ietekmi, kad pastāv būtiski sistēmiska rakstura trūkumi SAM 1.2.1.1.pasākuma²⁶, kura ietvaros tiek realizēti kompetenču centru pētniecības projekti, VKS, kas EK audita Nr.DAC514LV1050 rezultātā ir novērtēta kategorijā 3²⁷ un par ko ierosināta 25% finanšu korekcija uz pasākuma 2. un 4.atlases kārtu ietvaros EK deklarētajiem izdevumiem. RI savā revīzijā pēc būtības identificēja tādus pašus trūkumus kā EK. Atbilstoši EK noteiktajam finanšu korekcijas apmēram RI ir aprēķinājusi neatbilstoši veiktos izdevumus pārbaudītajā projektā ar nolūku noteikt kopējo kļūdas līmeni 8.grāmatvedības gada EK deklarētajos izdevumos. SAM 1.2.1.1.pasākuma 2. un 4.atlases kārtas izdevumi ir ieturēti no kontiem uz laiku saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.(2) pantu, līdz VI pieņems lēmumu un veiks korektīvas darbības atbilstoši EK izteiktajam ieteikumam. RI ieskatā var uzskatīt, ka ir veikta sistēmiskā trūkuma norobežošana attiecībā uz ietekmētajiem izdevumiem, līdz ar to RI izlasē konstatētā sistēmiskā kļūda netika ekstrapolēta, bet pievienota kļūdas apjomam kā absolūtā summa, aprēķinot kopējo kļūdas īpatsvaru. Ņemot vērā, ka trūkumu novēršana ir veicama atbilstoši EK audita ziņojumā izteiktajam ieteikumam, RI sekos līdz VI diskusijām ar EK un minētā ieteikuma ieviešanas gaitai (skatīt arī 8.5.sadaļu).
- divos gadījumos tika konstatēta iepirkuma līgumu mākslīga sadalīšana, kad vienā gadījumā projektā, attīstot izglītības infrastruktūru, būvdarbi tika veikti divu izglītības iestāžu ēku kompleksā un stadionā un otrā projektā, modernizējot izglītības iestādes infrastruktūru, būvdarbi tika veikti mācību korpusā, dienesta viesnīcā,

²⁶ 1.2.1.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" 1.2.1.1.pasākums "Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros"

²⁷ Daļēji darbojas, vajadzīgi būtiski uzlabojumi. Ir atklāti nopietni trūkumi, kas fondus pakļauj pārkāpumu riskam. Ir būtiski ietekmēta galveno prasību efektīva izpilde/ iestāžu darbība/ sistēmas darbība.

multifunkcionālajā zālē. Katrā no minētajiem projektiem kopējā objektu būvdarbu paredzamā un arī noslēgtā līgumcena pārsniedz ES noteikto līgumcenu robežvērtību, tomēr visi iepirkumi, izņemot vienu, tika izsludināti, nepublicējot paziņojumu ES Oficiālajā Vēstnesī.

Attiecībā uz otro minēto gadījumu, balstoties uz RI veiktās revīzijas rezultātiem, SI sākotnēji pieņēma lēmumu par neatbilstības konstatēšanu. VI pēc finansējuma saņēmēja iesniegtās sūdzības izskatīšanas lēma, ka SI lēmums ir atceļams un lieta nododama SI atkārtotai izvērtēšanai. Rezultātā SI, pamatojoties uz IUB atkārtoti veikto izvērtējumu un sniegto mainīto viedokli, atcēla pieņemto lēmumu par neatbilstības konstatēšanu.

RI rūpīgi izvērtēja IUB kā nacionālā eksperta iepirkumu jomā viedokli un SI lēmumā aprakstīto pamatojumu, kā arī ņēma vērā EK 16.01.2023. viedoklī²⁸ par ERP auditā konstatēto sadalīto iepirkumu gadījumu norādītos apsvērumus un arī citu saziņu ar EK.

Izvērtējuma rezultātā RI izsecināja, ka vienīgais saprātīgais pamatojums, lai nepiemērotu finanšu korekciju, ir atsevišķo ēku atšķirīgā gatavības pakāpe: vienai no būvēm jau bija gatavs tehniskais projekts, kamēr citai jaunbūvei tai brīdī bija pārāk daudz tehnisku neskaidrību, lai abus iepirkumus varētu sludināt kopā.

Lai nākotnē izvairītos to garām un sarežģītām diskusijām un mazinātu neatbilstību risku, RI rekomendē šaubu gadījumā izvēlēties sludināt ES Oficiālajā Vēstnesī visus iepirkumus, arī tad, ja tie katrs atsevišķi šķiet pārāk mazi, lai izraisītu ārvalstu piegādātāju interesi.

Neskatoties uz to, ka vienā gadījumā konstatējums tika atcelts, RI saskata sistēmiska rakstura trūkumus turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ. RI izvērtējot minēto trūkumu saskaņošanas un vienā gadījumā arī atcelšanas gaitu, nākas secināt, ka valstī nav vienotas izpratnes par iepirkuma sadalījuma vērtēšanu un ir atšķirīga pieeja katrā individuālā gadījumā, kas nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem finansējuma saņēmējiem.

Izprotam, ka, pēc vairākkārtējas VI vēršanās pie EK, līdz šim nav saņemts EK detalizēts skaidrojums un izprotam arī to, ka jebkurā gadījumā nāksies vērtēt katru individuālo gadījumu atsevišķi, tomēr, mūsaprāt, valstī jābūt savai konkrētai nostājai attiecībā uz iepirkuma direktīvu interpretāciju, līdz EK sniegs detalizētus norādījumus šajā jautājumā.

Kamēr vienotas nacionālās pozīcijas nav, turpmākā iepirkumu procedūru vērtēšana veido augstu risku – katrs auditors var subjektīvi interpretēt direktīvu. Šāda prakse mūsu ieskatā nav akceptējama, līdz ar to ir jānosaka vienota pieeja un attiecīgi SI kontrolēs ir veicami uzlabojumi, lai pietiekami efektīvi un savlaicīgi atklātu un novērstu pārkāpumus vai vismaz būtiski mazinātu identificētos finanšu riskus.

Tai pat laikā pozitīvi novērtējam iestāžu jau veiktos pasākumus kā, piemēram, IUB skaidrojošo materiālu izdošana un publicēšana, finansējuma saņēmēju izglītošana dažādos semināros, pārskatīta sadalītā iepirkuma riska pārbaudes pieeja SI, ierosināti uzlabojumi Elektronisko iepirkumu sistēmā, lai nākotnē mazinātu risku par nepamatotu iepirkuma procedūru izvēli.

Jāatzīmē, ka RI jau kopš 2020.gada revīzijās pastiprināti vērš uzmanību sadalīto iepirkumu riskam, kā arī gadu no gada tiek konstatēti iepirkuma līgumu mākslīgas sadalīšanas gadījumi vai indikācijas uz riskiem. Arī šajā periodā risks ir iestājies un ievērojami ietekmējis kļūdas līmeni.

Pēc RI rīcībā esošās informācijas SI kārtējo pārbaužu ietvaros, pamatojoties uz drošas finanšu vadības principu, turpmāk nedeklarēs EK izdevumus par iepirkuma līgumiem, kuros konstatētas mākslīga sadalījuma pazīmes, līdz EK gala secinājumiem un lēmumam par Latvijas Valsts ceļu gadījumu, ko ERP konstatēja

²⁸ EK 16.01.2023. vēstule Nr.Ares(2023)304533

auditā Nr.CL-9895 (skatīt 8.5.sadaļu), ņemot vērā, ka tas var tieši ietekmēt skatījumu uz šo risku.

Lai nodrošinātu vienotu izpratni, kas mazinātu atšķirīgas interpretācijas un neatbilstoši EK deklarētu izdevumu risku, vēl joprojām ir aktuāli saņemt EK norādījumus attiecībā uz kritērijiem, kuri būtu jāņem vērā, vērtējot iepirkumu mākslīgas sadalīšanas risku, it īpaši, attiecībā uz vienas būves jēdziena izpratni kontekstā ar vienotas ekonomiskās un/vai tehniskās funkcijas konstatēšanu, tai skaitā attiecībā uz laika starpības starp līgumiem nozīmi un pārējiem sekundārajiem kritērijiem.

3. vienā gadījumā tika konstatēts, ka realizējot SAM pasākumu, kura ietvaros tiek īstenots tikai viens liela apjoma projekts, netiek piemērots nacionālajā normatīvajā aktā, kas regulē privātos iepirkumus²⁹, noteiktā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kārtība un netiek noteikta cita alternatīva kārtība. RI rīcībā ir minēto noteikumu izstrādātāja/virzītāja – Finanšu ministrijas Juridiskā departamenta, viedoklis, ka konkrētajā gadījumā attiecībā uz projekta gala labuma guvēju – komersantu, iepirkumiem ir attiecināms minētais nacionālais regulējums. Iestādes ir paudušas citādu nostāju, proti, ka ir iespējama minēto noteikumu nepiemērošana, kas rada neskaidrību un atšķirīgu interpretāciju katrā individuālā gadījumā. RI nav pieejams šāds dokumentēts izņēmums ne privātos iepirkumus, ne konkrētā specifiskā atbalsta mērķa reglamentētajos normatīvajos aktos.

RI, visos gadījumos, kur līgumcena pārsniedz sliekšni no kura ir piemērojams minētais regulējums, ir ierosinājusi piemērot finanšu korekciju. Rezultātā ir izteikti 2 ieteikumi – (1) SI veikt korektīvus pasākumus attiecībā uz RI apjomā identificētajiem līgumiem un (2) identificēt un koriģēt citus ietekmētos līgumus SAM 9.1.1.3.pasākumā, kas ir ārpus RI apjoma. Ņemot vērā, ka iestāžu viedokļi atšķiras par trūkuma esamību, nav panākta ieteikumu saskaņošana ar VI un SI. Saskaņošanas procedūras laikā RI neguva pietiekamus pierādījumus, lai mainītu ieteikumus, līdz ar to norādām tos kā nesaskaņotus. VI argumentācija, kura ir aprakstīta Gada kopsavilkuma 5.2.sadaļā, RI ieskatā ir nepietiekama nacionālā normatīvā akta neievērošanai. ESF pārskatā izdevumi, ko RI atzinusi par neatbilstoši veiktiem, ir ieturēti kā “pagaidu ieturējums”.

5.12. Informācija par iepriekšējos gados veiktu darbības revīziju rezultātu pēckontroli, jo īpaši attiecībā uz sistēmiska rakstura trūkumiem

Iepriekšējā atskaites periodā RI norādīja kopumā uz 2 trūkumiem attiecībā uz valsts atbalsta sniegšanu un uzraudzību, kuri tika klasificēti kā sistēmiska rakstura.

Konstatētie sistēmiska rakstura trūkumi varētu radīt neatbilstību riskus nākotnē, ja netiktu veikti attiecīgi uzlabojumi sistēmā. RI ir izteikusi ieteikumus sistēmas uzlabojumiem, lai turpmāk novērstu jebkādus finanšu riskus. Šī grāmatvedības gada darbību revīzijās šāda veida trūkumi nav konstatēti.

Kopumā visi iepriekšējos periodos izteiktie ieteikumi ir ieviesti, izņemot atsevišķi ar būvniecības defektu novēršanu saistītie ieteikumi vēl joprojām ir ieviešanas procesā un viens ieteikums, kas attiecināms uz normatīvā regulējuma uzlabojumiem 2021.-2027.gada plānošanas periodā. Minētajiem neieviestajiem ieteikumiem nav konstatēta finansiālā ietekme uz šī pārskata perioda izdevumiem. Bez tam ieviešanas procesā ir viens ieteikums ar potenciālu finanšu ietekmi, kad RI ierosināja SI veikt iepirkuma līgumu mākslīgas sadalīšana riska izvērtējumu konkrēta finansējuma saņēmēja īstenotajos projektos, kas bija ārpus RI pārbaudes apjoma. Līdz izvērtējuma rezultātiem iespējamie ietekmētie izdevumi ir ieturēti no pārskatiem kā “pagaidu ieturējums”.

²⁹ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumi Nr.104 “Iepirkuma procedūra un tās piemērošanas kārtība pasūtītāja finansētiem projektiem”

5.13. No darbības revīziju vispārējiem rezultātiem iegūtie secinājumi par pārvaldības un kontroles sistēmas efektivitāti

Atskaites periodā veikto revīziju ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība atbilstoši Regulas (ES) Nr.480/2014 27.panta 2.punkta prasībām, ka pārbaudīto projektu ietvaros veiktie un maksājuma pieprasījumos iekļautie deklarētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ESF/JNI, ERAF un KF saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Lai arī atsevišķu pārbaudīto projektu ietvaros tika konstatēti trūkumi izdevumu attiecināmības jomā, tomēr kopējais kļūdu īpatsvars (1,31%) nepārsniedz EK noteikto būtiskuma līmeni (detalizēti skatīt 5.7. un 5.9.sadaļu).

Publisko iepirkumu jomu, kurā RI konstatēja neatbilstoši veiktos izdevumus ievērojamā apjomā (veido lielāko daļu kļūdas īpatsvara), RI ir jau iepriekš auditējusi un izteikusi ieteikumus sistēmas pilnveidošanai (skatīt GKZ 2020 4.3.5.1.sadaļu, GKZ 2021 4.3.3.1.sadaļu), kā arī gadu no gada revīzijās pastiprināti ir vērsusi uzmanību uz riskiem, it īpaši iepirkuma līgumu mākslīgu sadalīšanu. Tā rezultātā VKS šajā riskantajā jomā tiek regulāri pilnveidota un tiek veiktas darbības VKS uzlabošanai, kā arī risku mazinošie pasākumi kā, piemēram: IUB skaidrojošo materiālu izdošana un publicēšana, finansējuma saņēmēju izglītošana dažādos semināros, u.c.

Trūkumi ar finansiālu ietekmi ir uzskaitīti 5.7.sadaļā. Ņemot vērā, ka, visi RI konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi ir atskaitīti no pārskatiem, izņemot viena projekta ietvaros konstatēti trūkumi ar finansiālu ietekmi, kas ieturēti uz laiku, jo netika saskaņoti ieteikumi par trūkuma novēršanu – skatīt 5.11.sadaļas 3.punktu, kā arī SI atbilstoši izteiktajiem ieteikumiem veic uzlabojumus iekšējās procedūrās, ir pamats uzskatīt, ka ir veiktas pietiekamas darbības vadības un kontroles sistēmas uzlabošanai un tā darbojas pietiekami efektīvi.

6. PĀRSKATU REVĪZIJA

6.1. Norāde par iestādēm/struktūrām, kuras veica pārskatu revīzijas

Revīzijas periodā visas pārskatu (kontu slēgumu) revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

6.2. Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.pantā definēto pārskatu elementu pārbaudei izmantotās revīzijas metodes apraksts. Tajā iekļauj atsauci uz revīzijas darbu, kas veikts sistēmu revīziju (sīkāk izklāstīts 4.punktā) un darbības revīziju (sīkāk izklāstīts 5.punktā) kontekstā, ņemot vērā pārskatiem nepieciešamo garantēto ticamību

Lai nodrošinātu Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.panta un deleģētās Regulas (ES) Nr.480/2014 29.panta izpildi, RI ir vienojusies ar SEI un VI par laika grafiku, kādā tiek nodrošināta komunikācija iestāžu starpā, kā arī par termiņiem, kādos RI veic nepieciešamās darbības GKZ un atzinuma sagatavošanai. Detalizēti laika grafiks atspoguļots 17.tabulā.

17.tabula

8.grāmatvedības gada pārskatu sagatavošanas laika grafiks

Termiņš	Darbības/dokumenti
01.07.2021 – 30.06.2022	Grāmatvedības gads
06.04.2022	Pēdējā maksājuma pieteikuma iesniegšana EK ³⁰
28.11.2022 – 16.01.2023	RI veic Maksājumu pieteikumu un kontu slēgumu sagatavošanas sistēmas auditu, tai skaitā negatīvo summu pārbaudi
15.12.2022	Konsolidētais ziņojums par darbību revīziju rezultātiem (RI iesniedz SEI un VI)

³⁰ Saskaņā ar Finanšu ministrijas 18.05.2020 Iekšējiem noteikumiem Nr.1.1-5/12/17 20.2.punktu SFC2014 pēdējo starposma maksājuma pieteikumu, kas ir vienāds ar 06.04.2022 EK iesniegtā maksājuma pieteikuma, datiem, iesniedz EK pēc kārtējā gada 30.jūnija, bet pirms nākamā grāmatvedības gada pirmā maksājuma pieteikuma.

Termiņš	Darbības/dokumenti
23.12.2022	SEI iesniedz RI pārskatu projektus ³¹
10.01.2023	SEI iesniedz RI precizētos pārskatu projektus
13.01.2023	Gada kontroles ziņojuma projekts un viedoklis par pārskatu projektiem (RI iesniedz VI un SEI) ³²
25.01.2023	SEI iesniedz RI precizētos ERAF un ESF pārskatu projektus
31.01.2023	Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma projekts (VI iesniedz RI un SEI) ³³
03.02.2023	VI ar vēstuli Nr.5.1-16/16/364 iesniedz lūgumu EK pagarināt pārskata iesniegšanas termiņu līdz 2023.gada 1.martam
08.02.2023	EK saskaņo termiņa pagarinājumu (Ares (2023) 914469)
17.02.2023	SEI precizē pārskatus – tajos veicamos ieturējumus
21.02.2023	RI viedoklis par precizēto pārskatu versijām, aktualizētais Gada kontroles ziņojuma projekts un viedoklis iesniegts VI un SEI
22.02.2023	Precizēts Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma projekts (VI iesniedz RI un SEI)
23.02.2023	RI veiktās Pārvaldības deklarācijas pārbaudes rezultāts iesniegts VI
Līdz 01.03.2023	Dokumentu iesniegšana EK ³⁴

Lai gūtu pārlicību, vai pārskatos sniegtā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa, tai skaitā, vai pārskatos ir atbilstoši atspoguļota finansiālu trūkumu novēršana un ieteikumu ieviešana, RI veica pārskatu pārbaudi, kuras laikā izvērtēja:

1. Sistēmas auditu rezultātus (jo īpaši attiecībā uz rezultātiem, kas skar sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmas uzticamības pārbaudi un atsaukto un atgūto summu pareizības pārbaudi), kas aprakstīti *4.3.3.sadaļā*.
2. Negatīvo (atsaukto) summu pareizības pārbaudes rezultātus, kas izklāstīti *5.5.sadaļā*.
3. Darbību revīziju rezultātus attiecībā uz summu likumību un pareizību. Darbību revīziju plānošanas posmā – pirms atlases veikšanas, RI pārliecinājās par atlases kopas pilnīgumu, veicot datu analīzi un kvalitātes pārbaudi (skatīt *5.4.sadaļu*). Pārbažu veikšanas posmā izlases veidā tika gūta pietiekama pārlicība, ka kopējie attiecināmie izdevumi, kas iekļauti attiecīga grāmatvedības gadā EK iesniegtajos maksājumu pieteikumos, ir izmaksāti finansējuma saņēmējiem un veikti, ieviešot projektus, kā arī ir atbilstoši iegrāmatoti finansējuma saņēmēju grāmatvedības uzskaites sistēmā un KP VIS (skatīt *5.7.sadaļu*).
4. EK un ERP veikto auditu rezultātus, kas uzskaitīti *8.5.sadaļā*.
5. Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma novērtējumu.
6. SEI iesniegtos pārskatu projektus, pārbaudot, vai tajos atspoguļotā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa.

Pārbaudes par SEI 2022.gada 9.maijā KP VIS izveidoto un 23.decembrī iesniegto pārskatu projektiem³⁵ laikā tika aptverti šādi aspekti par katru pārskatu papildinājumu:

18.tabula

³¹ Saskaņā ar Ministru kabineta 25.11.2014. noteikumu Nr.714 "Revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas periodā" 4.2.punktu un Ministru kabineta 17.03.2015. noteikumu Nr.130 "Noteikumi par valsts budžeta līdzekļu plānošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un maksājumu veikšanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā" 38.punktu

³² Saskaņā ar Ministru kabineta 25.11.2014 noteikumu Nr.714 39.punktu

³³ Saskaņā ar Ministru kabineta 25.11.2014 noteikumu Nr.714 3.2.punktu

³⁴ Saskaņā ar Ministru kabineta 25.11.2014 noteikumu Nr.714 40.punktu un Ministru kabineta 17.03.2015 noteikumu Nr.130 38.punktu

³⁵ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 10.01.2023, 25.01.2023 un 17.02.2023 (ESF un ERAF)

Veiktās pārskatu pārbaudes

Nr. p.k.	Pārskata papildinājums	Veiktās pārbaudes
1.	1.papildinājums	Pārbaudīts, ka 1.papildinājumā ietverta tāda pati izdevumu summa kā pēdējā starpposma MPEK deklarētā. Pārbaudīts, ka katra fonda pārskatā deklarētie izdevumi atbilst izdevumiem, kas deklarēti 8.grāmatvedības gada maksājumu pieteikumos, atņemot summas, kas tikušas atgūtas vai atsauktas 8.grāmatvedības gada laikā un saistībā ar šo grāmatvedības gadu (kā norādīts pārskatu 2.papildinājumā). Darbību revīziju ietvaros izlases veidā pārbaudītas revīzijas liecības 65 atlasītiem darījumiem (finansējuma saņēmēju maksājumu pieprasījumi 33 projektu ietvaros), proti, vai izdevumi, kas radušies atbalsta saņēmējiem un kas samaksāti, īstenojot darbības, ir iekļauti starpposma maksājumu pieteikumos.
2.	2.papildinājums	Pārbaudīts, ka 2.papildinājums satur summas, kas atgūtas vai atsauktas grāmatvedības gadā, kā arī ka grāmatvedības gadi ir pienācīgi nodalīti, un ka šādu atsaukto summu pamats ir neatbilstību lēmums, ko pieņēmusi SEI. Pārbaudīts, ka SEI ir saskaņojusi 2.papildinājumā norādītās summas ar SEI izmantotās uzskaites sistēmas summām.
3.	3.papildinājums	Ņemot vērā, ka šie papildinājumi ir ar 0 vērtībām, tad pārbaude netika veikta.
4.	4.papildinājums	
5.	5.papildinājums	
6.	6.papildinājums	Pārbaudītas revīzijas liecības, salīdzinot grāmatvedības gada pēdējā starpposma MPEK norādītās summas ar programmas piešķirumu summām ³⁶ , kas iemaksātas finanšu instrumentos kumulatīvi kopš programmas sākuma – šī atbilstības pārbaude veikta, ņemot vērā darbību revīzijas rezultātus (detalizēti 8.4.sadaļā).
7.	7.papildinājums	Pārbaudītas revīzijas liecības, salīdzinot grāmatvedības gada pēdējā starpposma MPEK norādītās summas ar informāciju, kas pieejama KP VIS – 8.grāmatvedības gadā nav deklarēts neviens finansējuma saņēmējam veiktais avansa maksājums. Kopumā visā plānošanas periodā ir veikti un EK deklarēti četri avansa maksājumi, trīs dzēsti, bet attiecībā uz vienu – 7.grāmatvedības gadā veikta atmaksa, kas atskaitīta no kopējās veikto avansa maksājumu summas.
8.	8.papildinājums	Pārbaudīts, vai papildinājuma C un D ailēs norādītie izdevumi saskan ar pēdējā starpposma MPEK deklarētajiem izdevumiem, atskaitot jebkurus labojumus/vai precizējumus, ko vēlāk piemērojusi SEI.

23.12.2022³⁷ RI saņēma Sertifikācijas iestādes sagatavotos Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” pārskatu par 8.grāmatvedības gadu projektus. RI veica pārskatu pārbaudi, kurā tika ņemti vērā jau notikušo auditu un revīziju rezultāti.

Veicot pārskatu galīgās pārbaudes 23.12.2022 iesniegtajiem pārskatu projektiem, kā arī, atkārtoti pārbaudot, pārskatu projektu precizētajās versijās³⁸, tika gūta pārliecība, ka:

- 8.papildinājumos SEI ir saskaņojusi kopējo pārskatos ievadīto attiecināmo izdevumu summu ar kopējo summu SEI uzskaites sistēmās un izdevumiem (t.sk. atbilstošo publisko ieguldījumu), kas norādīti EK par 8.grāmatvedības gadu iesniegtajā pēdējā MPEK.
- Visi neatbilstoši veiktie izdevumi, kas konstatēti darbību revīziju ietvaros pārbaudītajās vienībās, ir pareizi atspoguļoti attiecīgajos pārskatu papildinājumos.
- Izdevumi, par kuru attiecināmību vai pareizību ir šaubas vai nav noslēgusies saskaņošanas procedūra, ir izslēgti uz laiku no pārskata saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.(2) pantu, tai skaitā viens gadījums, kad darbību revīzijas ieteikumi netika saskaņoti (skatīt 5.9.sadaļu un 5.11.sadaļas 3.punktu).

³⁶ atbilstoši spēkā esošiem nolīgumu grozījumiem

³⁷ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 10.01.2023, 25.01.2023 un 17.02.2023. (ESF un ERAF).

³⁸ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 10.01.2023, 25.01.2023 un 17.02.2023. (ESF un ERAF).

- Visas citas korekcijas, kas nepieciešamas saskaņā ar VI un CFLA veikto pārbažu rezultātiem, ir veiktas un atbilstoši atspoguļotas pārskatos.
- Pārskatā sniegtā informācija ir pārbaudīta pret informāciju, kas ir iekļauta Gada Kopsavilkumā.

Papildus, atbilstoši EK 11.01.2022. elektroniskajā vēstulē sniegtajām norādēm, RI veica saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.(2) pantu uz laiku ieturēto summu analīzi (*follow-up*). 10.5.pielikumā ir atspoguļots veiktās analīzes kopsavilkums pa fondiem un grāmatvedības gadiem.

RI apstiprina, ka summas, kas tiek atkārtoti deklarētas kā attiecināmie izdevumi, netiek nodalītas no RI ikgadējās darbību revīziju pārbaudāmās kopas un tiek pakļautas izlasei.

6.3. Norāda revīzijas rezultātā gūtos secinājumus par pārskatu pilnīgumu, pareizību un ticamību, tostarp informāciju par pārskatos veiktajām un atspoguļotajām finanšu korekcijām sistēmas revīziju un/vai darbības revīzijas rezultātu pēckontroles laikā

RI 2023.gada 13.janvārī sagatavoja un iesniedza SEI viedokli par pārskatu projektiem, pamatojoties uz veiktajām pārbaudēm, proti: RI pārbaudes rezultātā kopumā tika gūta pietiekama pārlicība, ka pārskatu projektos sniegtā informācija ir pilnīga, precīza un ticama, tai skaitā pārskatos ir atbilstoši atspoguļota finansiālu trūkumu novēršana. RI veica atlikušās kļūdas aprēķinu, kas, ņemot vērā kopējās kļūdas līmeņa (1,31%) apmēru (skatīt 5.7.sadaļu) un 17.02.2023 iesniegtajos kontu slēgumos jau veiktās korekcijas (skatīt 5.9.sadaļu), ir samazināts līdz 1,25%.

6.4. Norāde par to, vai jebkādām konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs un par veiktajiem pretpasākumiem

Attiecībā uz pārskatu (kontu slēgumu) sistēmiska rakstura problēmas netika konstatētas.

7. REVĪZIJAS STRUKTŪRU DARBA KOORDINĀCIJA UN REVĪZIJAS IESTĀDES VEIKTS UZRAUDZĪBAS DARBS (attiecīgā gadījumā)

7.1 Darba koordinācijas kārtības apraksts starp revīzijas iestādi un jebkuru revīzijas struktūru, kas attiecīgā gadījumā veic revīzijas, kā noteikts Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 2.punktā

Nav attiecināms – revīzijas periodā visus sistēmu auditus, darbību revīzijas un pārskatu revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

7.2 Revīzijas iestādes un šādas(-u) revīzijas struktūras(-u) ievērotās uzraudzības un kvalitātes nodrošināšanas kārtības apraksts

Nav attiecināms – revīzijas periodā visus sistēmu auditus, darbību revīzijas un pārskatu revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

RI rīcībā nav informācijas, ka kāda cita revīzijas struktūra būtu veikusi revīzijas procedūras attiecībā uz tiem izdevumiem, par kuriem RI sniedz atzinumu šajā GKZ, izņemot vienu no RI pārbaudes apjomā esošo iepirkuma procedūru pārbaudīja EK auditori savā revīzijā Nr.REGC214LV0182. RI veica ierobežotas revīzijas procedūras un nedublēja pārbaudes attiecībā uz tiem aspektiem, ko savā revīzijā pārbaudīja EK auditori.

Lai uzlabotu RI darba kvalitāti un palielinātu izdarīto secinājumu ticamību, tika izmantoti būvniecības ekspertu pakalpojumi, kuri tika uzraudzīti atbilstoši iepirkuma līguma nosacījumiem un SRS 620 “Eksperta darba izmantošana”.

8. CITA INFORMĀCIJA

8.1 Attiecīgā gadījumā informācija par paziņotajiem krāpšanas un aizdomu par krāpšanu gadījumiem, kas konstatēti revīzijas iestādes veikto revīziju ietvaros (tostarp gadījumiem, par kuriem ziņojušas valsts vai ES iestādes un kas attiecas uz revīzijas iestādes revidētajām darbībām), un par veiktajiem pretpasākumiem

Atbilstoši EK vadlīnijām, informatīviem paziņojumiem un SRS, kuru prasības ir iestrādātas RI procedūrās un pārbaudes lapās, RI nodrošina, ka krāpšanas riskiem tiek pievērsta pastiprināta vērība³⁹. Gan izstrādājot Revīzijas stratēģiju, gan veicot auditus un darbību revīzijas, RI plānošanas posmā analizē un identificē krāpšanas riskus konkrētajiem administrēšanas procesiem un projektiem, kam pēc tam, veicot pārbaudes, pastiprināti pievērš uzmanību. Gadījumā, ja RI konstatē pazīmes, kas varētu liecināt par iespējamu krāpšanu, izmantojot AFCOS sadarbības iespējas, RI konsultējas ar izmeklēšanas iestādēm un ziņo tām par konstatētajiem faktiem (gan administratīvās, gan kriminālās izmeklēšanas iestādēm nacionālā un ES līmenī – OLAF, Eiropas Prokuratūrai). RI ir tiesības ziņot arī IMS, ja par konkrēto neatbilstību neziņo citas iestādes.

Revīzijas periodā piecos gadījumos RI konstatēja pazīmes (*red flags*), kas varētu liecināt par iespējamu krāpšanu, par ko informēja kompetentās izmeklēšanas iestādes (skatīt arī 5.7.sadaļu):

- Vienā gadījumā ir uzsākts kriminālprocess un visi projekta 8.grāmatvedības gada ietvaros deklarētie izdevumi ir ieturēti uz laiku no pārskatiem;
- Par vienu gadījumu kompetentā iestāde secināja, ka RI norādītā informācija neliecina par iespējamu pārkāpumu un līdz ar to neveica padziļinātāku ar RI minētajiem apstākļiem saistītās informācijas vērtēšanu;
- Par vienu gadījumu uz GKZ sagatavošanas brīdi nav saņemta informācija par kriminālprocesa uzsākšanu, bet visi projekta 8.grāmatvedības gada ietvaros deklarētie izdevumi ir ieturēti uz laiku no pārskatiem citu iemeslu dēļ;
- Savukārt par pārējiem diviem gadījumiem uz GKZ sagatavošanas brīdi RI vēl nav informācijas.

Ņemot vērā izmeklēšanas intereses, detalizētāka informācija netiek aprakstīta GKZ.

Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests (AFCOS), kura funkcijas pilda RI, 2022.gadā ir saņēmis 28 signālus par iespējamiem pārkāpumiem ES fondu izlietojumā, tai skaitā 10 signāli attiecināmi uz DP projektiem. Tie saņemti oficiālu iesniegumu, elektronisku un anonīmu ziņojumu veidā, kā arī ziņas, kas izskanējušas medijos. Ar AFCOS starpniecību, iesaistot kompetentās institūcijas – vadošās iestādes, sadarbības iestādes, kā arī izmeklēšanas iestādes, visi signāli tika vai šobrīd tiek pārbaudīti. Saņemtā informācija tiek iekļauta uzraugošu iestāžu risku vai problēmgadījumu reģistros, nodrošinot pastiprinātu kontroli attiecīgajiem projektiem, kā arī atsevišķos gadījumos veicot arī papildu pārbaudes. Konkrēti krāpšanas gadījumi, balstoties uz privātpersonu ziņotiem signāliem, ES fondu finansētajos projektos 2022.gadā nav konstatēti. Tomēr atsevišķos gadījumos informācija ir iesniegta tiesībsargājošām iestādēm, lai veiktu apstākļu izvērtējumu.

Attiecībā uz Konkurences padomes lietu par būvniecības uzņēmumu karteli⁴⁰ norādams, ka iepriekšējā *GZK 2022 8.1.sadaļā* minētā informācija nav mainījies, proti visi Konkurences padomes lietā identificēto projektu (iepirkumu) izdevumi, kas deklarēti 7.grāmatvedības gada ietvaros tika ieturēti no pārskatiem kā “gala ieturējumi” atbilstoši piemērotai proporcionālai

³⁹ RI kārtības: “Kārtība, kādā tiek veikta sistēmu auditu krāpšanas riska izvērtēšana 2014.-2020.gada plānošanas periodā” un “Kārtība, kādā tiek veiktas darbību revīzijas Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā”

⁴⁰ **Būvniecības kartēļa lieta** – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB) un Konkurences padomei bija aizdomas par iespējamu vismaz 10 lielāko būvuzņēmumu iesaisti noziedzīgos nodarījumos un aizliegtu kartēļa vienošanos. KNAB izmeklēja lietu par kukuļņemšanu un kukuļdošanu lielā apmērā, pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu un pārsniegšanu, ja tas izdarīts mantkārīgā nolūkā (KNAB sniedza informāciju, ka izmeklē iespējamās koruptīvās darbības, kas nav saistītas ar ES fondu izmantošanu). Savukārt, Konkurences padome veica izmeklēšanu par iespējamu aizliegtu kartēļa vienošanos.

finanšu korekcijai vai kā “pagaidu ieturējums” pilnā iepirkuma summas apmērā. Attiecībā uz minētajiem projektiem (iepirkumiem), kuru izdevumu finansējuma saņēmēji ir deklarējuši 8.grāmatvedības gada ietvaros – CFLA visos gadījumos ir pieņēmusi neatbilstības lēmumus un veikusi ieturējumus no tekošiem MPEK, samazinot finansējuma saņēmējam izmaksājamo atbalsta summu.

2022.gadā CFLA kā ES fondu sadarbības iestāde ir noziņojusi IMS 10 neatbilstības (dati uz 04.01.2023.), kas klasificētas kā aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību 10 dažādos projektos (3 ESF un 7 ERAF projektos). 8.grāmatvedības gada pārskatos šo projektu izdevumi nav iekļauti.

2022.gadā saņemta informācija par divām Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) uzsāktām izmeklēšanām, kas aptver septiņu ERAF projektu izdevumus, no tiem 5 projektu izdevumi ir ieturēti uz laiku no 8.grāmatvedības gada pārskatiem, viena projekta ietvaros maksājumi ir apturēti un netika deklarēti 8.grāmatvedības gada MPEK un 1 projekta ietvaros maksājumi tiek turpināti, jo nav saņemta detalizēta informācija no OLAF. ES fondu revīzijas departaments kā AFCOS 2022.gadā sniedza atbalstu OLAF veiktajās pārbaudēs uz vietas Latvijā.

8.2 Attiecīgā gadījumā, turpmākie notikumi, kuri iestājušies pēc pārskatu iesniegšanas revīzijas iestādei un pirms gada kontroles ziņojuma nosūtīšanas saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.panta 5.punkta b) apakšpunktu Komisijai un kuri ir jāņem vērā, nosakot garantēto ticamības līmeni un izstrādājot revīzijas iestādes atzinumu

RI rīcībā nav informācijas par turpmākiem notikumiem, kuri varētu būtiski ietekmēt šajā GKZ izklāstīto novērtējumu, ticamības līmeni un RI atzinumu.

8.3 Revīzijas iestādes veiktās pārbaudes un secinājumi par sasnieguma rādītāju vadības un kontroles sistēmu

RI ir apkopojusi informāciju par RI veiktajām pārbaudēm attiecībā uz uzraudzības rādītāju datu ticamību:

1. Pārskata periodā ir veikta RI tematiskā sistēmas audita (Nr.SA/ESIF/2020/03 par rādītāju uzraudzību) ieteikumu ieviešanas uzraudzība (skatīt 4.3.2.sadaļu) un tās rezultātā ir secināts, ka CFLA ir jāturpina uzsāktais darbs attiecībā uz auditu pierādījumu saglabāšanu attiecībā uz rādītāju pārbaudēm PPĪV un MP ietvaros. 2023.gadā plānotajā sistēmas auditā tiks veiktas substantīvās pārbaudes par gada ieviešanas ziņojumā ietvertajiem rādītāju datiem.
2. Veiktas pārbaudes darbību revīzijās, kuru ietvaros tika gūta pārlicība par to, vai projektos uzrādītā informācija par veiktajām darbībām, rezultāta un iznākuma rādītājiem atbilst faktiskajai situācijai, ir pilnīga un patiesa un atbilstoši ziņota KP VIS.

Veicot darbību revīzijas, ir konstatēts, ka **projektu līmenī** informācija par veiktajām darbībām, rezultāta un iznākuma rādītājiem **atbilst faktiskajai situācijai**, ir pilnīga un patiesa un atbilstoši ziņota KP VIS, izņemot vienā gadījumā tika konstatētas tehniskās neprecizitātes KP VIS norādītajos iznākumu rādītāju datos (trūkums ir novērsts) un vienā gadījumā EK iznākuma rādītāji ir ziņoti mazākā vērtībā (vērtība par 2021.gada pirmajiem 3 ceturkšņiem) nekā faktiski sasniegti pa visu kalendāro gadu (dati tiks precizēti, iesniedzot nākamo ieviešanas ziņojumu EK).

8.4. Finanšu instrumentu darbību revīzija

Uzsākot darbību revīzijas par laika periodu no 2021.gada 1.jūlija līdz 2021.gada 31.decembrim EK deklarētajiem izdevumiem (I periods) un veicot datu analīzi, tika identificēts, ka 8.grāmatvedības gada ietvaros ir veikts trešais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos – ALTUM īstenotajā projektā un deklarēts privātais līdzfinansējums projekta ietvaros. Izdevumi

kopsummā 6 410 345,32 EUR⁴¹ apmērā tika nodalīti atsevišķā apakškopā (stratā) – detalizētu aprakstu skatīt 5.2.sadaļā.

Attiecībā uz ieguldījumu 4 500 000,00 EUR apmērā, kas veikts projektā (skatīt 19.tabulu), RI veica pārbaudes, lai pārliecinātos, vai tas veikts atbilstoši Regulas (ES) Nr.1303/2013 41.panta 1.punkta c) i)apakšpunkta prasībām, proti: vai izdevumi, kas EK ziņoti kā apgūti un uzskaitīti ERAF pārskata 6.papildinājumā, ir attiecināmi.

19.tabula

Ieguldījumu finanšu instrumentos apguve

Ieguldījums FI	Apgūtā summa				Maksājuma/ apstiprināšanas datums
	EUR, t.sk.:	ERAF	VB	Privātais ⁴²	
I 5 562 750,00		4 714 020,39	848 729,61		10.10.2016
FI MP 1	56 731,30	48 074,10	8 657,20		22.06.2017
FI MP 2	8 693,00	7 366,44	1 326,56		07.09.2017
FI MP 3	40 900,01	34 658,66	6 241,35		05.10.2017
FI MP 4	210 971,95	178 777,63	32 194,32		22.01.2018
FI MP 5	230 057,61	120 287,70	21 664,45	88 105,46	27.04.2018
FI MP 6	361 107,75	279 730,66	50 375,00	31 002,09	16.08.2018
FI MP 7	505 486,72	377 225,25	67 932,88	60 328,59	27.03.2019
FI MP 8	804 745,92	596 087,44	107 345,01	101 313,47	28.03.2019
FI MP 9	554 912,68	360 395,86	64 904,25	129 612,57	28.03.2019
FI MP 10	1 898 797,41	1 211 094,42	218 110,10	469 592,89	17.09.2019
II 4 437 250,00		3 760 125,65	677 124,35		19.09.2019
FI MP 11	2 168 018,40	1 093 270,24	181302,14	893 446,02	28.10.2020
FI MP 12	2 049 472,90	789 676,15	139354,61	1 120 442,14	06.10.2022
FI MP 13	1 186 098,44	490 198,76	86505,69	609 393,99	04.01.2021
FI MP 14	1 482 050,43	579 730,16	102305,32	800 014,95	26.03.2021
FI MP 15	2 582 299,19	1 251 179,69	220789,13	1 110 330,37	07.09.2021
Ieguldījums kopā	15 413 582,97	8 474 146,04	1 525 853,96	5 413 582,97	
Apgūts kopā	14 140 343,71	7 417 753,16	1 309 008,01	5 413 582,54	
% no ieguldījuma	92%				
III 4 500 000,00		3 850 853,96	649 146,04		04.10.2021

Apgūtie izdevumi tika pārbaudīti izlases kārtā. Pārbaudāmo izlases kopu veidoja CFLA laika periodā no 2019.gada 18.septembra līdz 2021.gada 7.septembrim apstiprinātie izdevumi 9 467 939,36 EUR apmērā, kas kopā ar iepriekšējos gados apstiprinātajiem izdevumiem (4 672 404,35 EUR apmērā) 8.grāmatvedības gadā EK ziņoti kā apgūti un veido 92% no pirmo divu ieguldījumu (*tranche*) summas (15 413 582,97 EUR, t.sk. piesaistītais privātais finansējums). Pārbaudīti tika izdevumi 9 483 383,57⁴³ apmērā. Summu starpība (15 444,21 EUR) ir skaidrojama ar periodā veiktajām korekcijām, kas tika izslēgtas no pārbaudes apjoma, un ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu un samazinājumu (Regulas Nr.480/2014 13.pants). Izlases kopa tika sadalīta trīs apakškopās (stratās) – skatīt 20.tabulu.

Izlases veidošanai izmantoti parametri, kas tika izmantoti darbību revīzijas pamata izlases veidošanā, izņemot atsevišķus, kas tika mainīti atbilstoši EK vadlīnijām⁴⁴ un saskaņoti ar EK (skatīt 20.tabulu).

20.tabula

Izlases izveidei izmantotie parametri

Parametrs	Vērtība
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	14 155 978,23 EUR

⁴¹ Projekta ietvaros – trešais ieguldījums (*tranche*) 4 500 000,00 EUR un projekta Nr.3.0.0.0/16/FI/001 ietvaros – deklarētā piesaistītā privātā līdzfinansējuma daļa 1 910 345 EUR.

⁴² Tiek deklarēts pēc apstiprināšanas (faktiskās piesaistes)

⁴³ Izlases kopa ir lielāka nekā Eiropas Komisijai deklarētā summa, jo datu analīze un kvalitātes pārbaudes rezultātā no kopas tika nošķirtas negatīvās atlases vienības, kā arī tika nodalīti CFLA manuāli veiktie vadības izmaksu pārrēķini, kas veikti atbilstoši Regulas Nr.480/2014 13.pantā noteiktajām robežvērtībām katram produktam.

⁴⁴ EK 19.08.2019 vadlīnijas Finanšu instrumentu auditiem 2014-2020 periodā.

Parametrs	Vērtība
I periods revīzijas Nr.DR/ESIF/2020/14-13 izlases kopa	4 672 594,66 ⁴⁵ EUR
II periods (šīs revīzijas) Nr.DR/ESIF/2022/3-16 izlases kopa	9 483 383,57 ⁴⁶ EUR
Ticamības līmenis	70%
Būtiskuma līmenis	7,92% atbilstoši vadlīniju 2.pielikuma III.sadaļai (7.lp)
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)	1 121 153,48 EUR
Izlases pārliecības līmeņa koeficients (Z)	1,036
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	1,53% ⁴⁷
Atlasāmo vienību skaits	30
Minimālais izlases lielums	3 zemas vērtības vienības katrā stratā

Vienību atlase tika veikta ar programmas ACL palīdzību, izmantojot *MUS Fixed interval* metodi un kopā atlasot 33 pārbaudāmās vienības.

21.tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Nr. p.k.	Izdevumu kopa	Izlases kopa		Pārbaudei atlasītās vienības		Pārbaudīts (%)	
		EUR	Vienību skaits	EUR	Vienību skaits	No summas	No vienībām
1	Aizdevumi	6 476 611,08	233	1 147 558,23	21	18%	9%
2	Aizdevumu garantijas	2 771 783,04	87	311 925,73	9	11%	10%
3	Vadības izmaksas	234 989,45	6 206	890,23	3	0,4%	0,05%
	Kopā	9 483 383,57⁴⁸	6 526	1 460 374,19	33	15%	1%

Revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība atbilstoši Regulas (ES) Nr.480/2014 27.panta 2.punkta prasībām, ka pārbaudītā projekta ietvaros veiktie **izdevumi**, kas 8.grāmatvedības gada ietvaros Eiropas Komisijai ziņoti kā apgūti, **ir attiecināmi** finansēšanai no ERAF saskaņā ar ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, līdz ar to trešais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos ir veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr.1303/2013⁴⁹ 41.panta 1.punkta a) ii) apakšpunktu.

Savukārt, uzsākot darbību revīzijas par laika periodu no 2022.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 30.jūnijam EK deklarētajiem izdevumiem (II periods) un veicot datu analīzi, tika identificēts, ka 8.grāmatvedības gada ietvaros ir veikts ceturtais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos – ALTUM īstenotajā projektā un deklarēts privātais līdzfinansējums projekta ietvaros. Izdevumi kopsummā 39 052 312,40 EUR⁵⁰ apmērā tika nodalīti atsevišķā apakškopā (stratā) – detalizētu aprakstu skatīt 5.2.sadaļā.

Attiecībā uz ieguldījumu 37 521 375,41 EUR apmērā, kas veikts projektā (skatīt 22.tabulu), RI veica pārbaudes, lai pārliecinātos, vai tas veikts atbilstoši Regulas (ES) Nr.1303/2013 41.panta 1.punkta c) i) apakšpunkta prasībām, proti: vai izdevumi, kas EK ziņoti kā apgūti un uzskaitīti ERAF pārskata 6.papildinājumā, ir attiecināmi.

⁴⁵ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 4 672 404,35 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr.480/2014 13.pants) rezultātā

⁴⁶ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 9 467 939,36 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr.480/2014 13.pants) rezultātā un periodā veiktās korekcijas

⁴⁷ lai gan iepriekšējo revīziju ietvaros nav konstatēti būtiski trūkumi, RI tomēr piesardzības dēļ nosaka iespējamo kļūdas līmeni 1,53% (kāds tas noteikts pamatizlasei)

⁴⁸ Starpību pret Eiropas Komisijai deklarēto summu EUR 15 444,21 apmērā veido no kopas izslēgtās negatīvās vienības, kas attiecas ir iepriekšējā periodā (MP1 – MP10) deklarētajām summām un ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu un samazinājumu (Regulas Nr.480/2014 13.pants).

⁴⁹ 17.12.2013 Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr.1303/2013 ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006

⁵⁰ Projekta ietvaros – ceturtais ieguldījums (*tranche*) 32 059 251,14 EUR un projekta deklarētā piesaistītā privātā līdzfinansējuma daļa 5 462 124,27 EUR, kā arī projekta ietvaros deklarētā piesaistītā privātā līdzfinansējuma daļa 1 530 936,99 EUR.

22.tabula

Ieguldījumu finanšu instrumentos apguve

Ieguldījums FI	Apgūtā summa			Maksājuma/ apstiprināšanas datums
	EUR, t.sk.:	ERAF	Privātais	
I 29 610 000,00		29 610 000,00		01.07.2016
FI MP 1	2 358 518,62	2 019 844,42	338 674,20	05.12.2017
FI MP 2	2 099 192,88	1 485 920,58	613 272,30	05.12.2017
FI MP 3	2 645 403,14	1 765 146,00	880 257,14	13.12.2017
5 225 294,00			5 225 294,00	31.07.2017
FI MP 4	3 671 675,21	2 574 842,19	1 096 833,02	19.12.2017
FI MP 5	2 794 132,49	1 899 562,67	894 569,82	23.07.2018
FI MP 6	2 177 598,33	1 457 604,95	719 993,38	23.07.2018
FI MP 7	2 651 917,83	1 373 837,38	1 278 080,45	27.07.2018
FI MP 8	3 787 047,96	2 341 068,91	1 445 979,05	23.11.2018
II 20 023 251,46		17 019 763,64	3 003 487,82	26.11.2018
FI MP 9	4 851 714,75	3 284 414,00	1 567 300,75	17.05.2019
FI MP 10	5 988 202,69	5 014 529,46	973 673,23	21.06.2019
FI MP 11	4 769 978,77	3 469 230,51	1 300 748,26	17.05.2019
FI MP 12	6 109 395,47	5 043 674,51	1 065 720,96	22.11.2019
FI MP 13	8 986 392,11	7 637 078,62	1 349 313,49	09.04.2020
III 27 436 985,22		23 310 985,22	4 126 000,00	06.03.2020
FI MP 14	5 437 082,51	5 148 496,99	288 585,52	23.10.2020
FI MP 15	3 358 522,62	3 267 671,68	90 850,94	28.01.2021
FI MP 16	3 930 889,78	3 779 143,88	151 745,90	06.04.2021
FI MP 17	10 635 396,42	6 321 387,76	4 314 008,66	04.11.2021
Ieguldīts kopā	82 295 530,68	69 940 748,86	12 354 781,82	
Apgūts kopā	76 253 061,58	57 883 454,51	18 369 607,07	
Apguve % no ieguldījuma	92,66%			
IV 37 521 375,41		32 059 251,14	5 462 124,27	30.09.2021⁵¹

Apgūtie izdevumi tika pārbaudīti izlases kārtā. Pārbaudāmo izlases kopu veidoja CFLA laika periodā no 2020.gada 10.aprīļa līdz 2021.gada 4.novembrim apstiprinātie izdevumi 23 361 891,33 EUR apmērā, kas kopā ar iepriekšējos gados apstiprinātajiem izdevumiem (52 891 170,25 EUR apmērā) 8.grāmatvedības gadā EK ziņoti kā apgūti un veido 92,66% no iepriekšējo trīs ieguldījumu (*tranche*) summas 82 295 530,68 EUR. Pārbaudīti tika izdevumi 24 981 474,48 EUR⁵² apmērā. Summu starpība (1 619 583,15 EUR) ir skaidrojama ar periodā veiktajām korekcijām pirms RI veiktās izlases, kas tika izslēgtas no pārbaudes apjoma, un ar CFLA veikto vadības izmaksu pārreķinu un samazinājumu (Regulas Nr.480/2014 13.pants). Izlases kopa tika sadalīta sešās apakškopās (stratās) – skatīt 23.tabulu.

Izlases veidošanai izmantoti parametri, kas tika izmantoti darbību revīzijas pamata izlases veidošanā, izņemot atsevišķus, kas tika mainīti atbilstoši EK vadlīnijām⁵³ un saskaņoti ar EK (skatīt 23.tabulu).

23.tabula

Izlases izveidei izmantotie parametri

Parametrs	Vērtība
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	79 660 571,88

⁵¹ Ieguldījums veikts ātrāk, kā apstiprināts MP, ar ko tiek sasniegta 85% robeža, uz kā pamata SEI ieguldījumu deklarēja vēlāk – pēc MP 17 apstiprināšanas (kad pārsniegta 85% robeža)

⁵² Izlases kopa ir lielāka nekā Eiropas Komisijai deklarētā summa, jo datu analīze un kvalitātes pārbaudes rezultātā no kopas tika nošķirtas negatīvās atlases vienības, kā arī tika nodalīti CFLA manuāli veiktie vadības izmaksu pārreķini, kas veikti atbilstoši Regulas Nr.480/2014 13.pantā noteiktajām robežvērtībām katram produktam.

⁵³ EK 19.08.2019 vadlīnijas Finanšu instrumentu auditiem 2014-2020 periodā.

Parametrs	Vērtība
I periods revīzijas Nr.DR/ESIF/2019/19-14 izlases kopa	22 830 469,20 ⁵⁴
II periods šīs revīzijas Nr.DR/ESIF/2021/3-16 izlases kopa	31 848 628,20 ⁵⁵
III periods (šīs revīzijas) Nr.DR/ESIF/2022/13-10 izlases kopa	24 981 474,48 ⁵⁶
Ticamības līmenis	70%
Būtiskuma līmenis	8,37% atbilstoši vadlīniju 2.pielikuma III sadaļai (7.lp)
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)	6 667 589,87
Izlases pārlicības līmeņa koeficients (Z)	1,036
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	3,5%
Atlasāmo vienību skaits	30
Minimālais izlases lielums	3 zemas vērtības vienības katrā stratā

Vienību atlase tika veikta ar programmas ACL palīdzību, izmantojot *MUS Fixed interval* metodi un kopā atlasot 18 pārbaudāmās vienības.

24.tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Nr. p.k.	Izdevumu kategorija / finanšu produkts	Izlases kopa		Faktiski pārbaudīts			
		EUR	Vienību skaits	EUR	%	Vienību skaits	%
1.	Aizdevuma garantija	8 208 290,73	174	470 519,93	5,7%	3	1,7%
2.	Paralēlais aizdevums	1 756 130,05	44	145 969,85	8,3%	3	6,8%
3.	Starta aizdevums	176 564,04	18	104 771,21	59,3%	3	16,7%
4.	Vadības izmaksas	3 343 820,43	882	184 777,56	5,5%	3	0,3%
5.	Riska kapitāls	9 346 880,10	24	1 254 981,20	13,4%	3	12,5%
6.	Tehnoloģiju akcelerators	2 149 789,13	77	105 939,36	4,9%	3	3,9%
Kopā		24 981 474,48	1 219	2 266 959,11	9,07%	18	1,48%

Revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārlicība atbilstoši Regulas (ES) Nr.480/2014 27.panta 2.punkta prasībām, ka pārbaudītā projekta ietvaros veiktie izdevumi, kas 8.grāmatvedības gada ietvaros EK ziņoti kā apgūti, kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ERAF saskaņā ar ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Tomēr revīzijas ietvaros tika konstatēts viens gadījums, kad ir neatbilstoši izsniegts paralēlais aizdevums 31 670,92⁵⁷ apmērā un atsevišķi trūkumi attiecībā uz kontrolēm – to dokumentēšana pirms un pēc lēmuma par atbalsta piešķiršanu pieņemšanas.

Minētie trūkumi, ieskaitot neatbilstoši izsniegto aizdevumu⁵⁸, neietekmē ceturtnā ieguldījuma (*tranche*) FI izmaksu – ir ievērotas Padomes Regulas (EK) Nr.1303/2013 41.panta 1.punkta c) ii) apakšpunkta prasība, tā kā ir atbilstoši apgūti 89,45% no pirmo trīs ieguldījumu (*tranche*) summas.

25.tabula

FI konstatēto trūkumu analīze

Nr.	Kategorija	Nr.	Apakš-kategorija	Gadījumu skaits	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
4	Finanšu instrumenti	4.13	Nesaderīgs valsts atbalsts	1	31 670,92
		4.16	Citi finanšu instrumenti	1	-
13	Pareiza finanšu pārvaldība	13.1	Pareizas finanšu pārvaldības principa neievērošana	6	-

⁵⁴ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 22 185 486,46 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr.480/2014 13.pants) rezultātā

⁵⁵ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 30 705 683,79 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr.480/2014 13.pants) rezultātā un periodā veiktās korekcijas

⁵⁶ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 23 361 891,33 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veiktajām korekcijām un veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr.480/2014 13.pants) rezultātā

⁵⁷ Secinājums var tikt pārskatīts 2014-2020.gada plānošanas perioda noslēgumā.

⁵⁸ T.sk. ekstrapolētā kļūda, kas ir 3,32% no pārbaudāmās kopas

Nr.	Kategorija	Nr.	Apakš-kategorija	Gadījumu skaits	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
15	Snieguma rādītāji	15.1	Nepareizi iznākuma dati	1	-
KOPĀ				9	31 670,92

Atsevišķi trūkumi tika novērsti ziņojuma saskaņošanas laikā, kā arī attiecībā uz diviem ieteikumi netika izteikti, jo pārkāpumi netika konstatēti. Savukārt, attiecībā uz četriem trūkumiem to novēršanai izteikti ieteikumi. Trīs ieteikumiem ieviešanas termiņš vēl nav iestājies, savukārt vienam tas pagarināts līdz 13.02.2023 un nav informācijas par ieviešanas gaitu (informācija uz 16.02.2023).

RI veica pārbaudi, pārliecinoties par to, vai Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā (KP VS) ir atbilstoši uzskaitīti projekta rādītāji un vai deklarētā summa ir aritmētiski pareiza. Revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārlicība atbilstoši Regulas (ES) Nr.480/2014 27.panta 2.punkta prasībām, ka pārbaudītie projekta ietvaros Eiropas Komisijai deklarētie izdevumi ir aritmētiski pareizi un projektā sasniegtie iznākuma rādītāji KP VIS uzskaitīti atbilstoši. EK iznākuma rādītāji ir ziņoti mazākā vērtībā (vērtība par 2021.gada pirmajiem 3 ceturkšņiem) nekā faktiski sasniegti pa visu kalendāro gadu, kas neietekmē mūsu atzinumu.

8.5. Eiropas institūciju veiktie auditi

Šajā GKZ periodā Latvijā nav noticis neviens EK DAC vai ERP audits.

Iepriekš veikto auditu apkopojums un analīze sniegta zemāk, tai skaitā auditos konstatēto trūkumu ar finanšu ietekmi novēršana, skatīt 26.tabulu.

1. No 2016.gada 30.maija līdz 6.jūnijam notika DG REGIO audita misija Agrīnā preventīvā sistēmu revīzija 2014.-2020. gada plānošanas periodā Nr.REGC214LV0012 ar mērķi iegūt pietiekamu pārlicību par to, ka pārvaldības un kontroles sistēmas⁵⁹ darbojas efektīvi programmas īstenošanas agrīnā posmā.

Audita ziņojums tika saņemts 2017.gada 22.decembrī un tajā bija palikuši atvērti divi ieteikumi:

- Attiecībā uz EK konstatēto iespējamo pārkāpumu publiskā iepirkuma jomā, kas ir saistīts ar diskriminējošu kritēriju izmantošanu atlases posmā, t. i., prasība par ārvalstu pretendentu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Pēc VI komentāru izpētes EK secināja, ka attiecībā uz audita laikā pārbaudīto projektu finanšu korekcija nav nepieciešama.

VI papildus tika prasīts izvērtēt potenciālos publiskā iepirkuma līgumu gadījumus, kas ir finansēti no ERAF / KF 2014.-2020.gada plānošanas perioda un kur bija pielietota minētā prakse. VI jānovērtē iespējamo ietekmi uz EK deklarēto izdevumu likumību un jāziņo par rezultātiem.

SEI, ņemot vērā EK audita misijas Nr.REGC214LV0012 ziņojuma projektā konstatēto un pamatojoties uz CFLA sniegto informāciju, projektiem, kuru izdevumus skar EK audita konstatējums, veica pagaidu ieturējumu no 2. līdz 5.grāmatvedības gada KF pārskartiem vai MPEK atbilstoši Vispārējās regulas Nr.1303/2013 137.(2)pantam.

- Proporcionālu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešana un ARACHNE izmantošana. Latvijas iestādēm tika prasīts ziņot par ARACHNE iekļaušanu CFLA procedūrās pēc 2017.gada beigās paredzētās ARACHNE rīka uzstādīšanas.

Audita gala ziņojums tika saņemts 2018.gada 27.novembrī un **visi konstatējumi ir slēgti**. Tāpat, ņemot vērā VI veikto izvērtējumu par potenciālajiem publiskā iepirkuma līgumu gadījumiem, kas ir finansēti no ERAF / KF 2014.-2020.gada plānošanas perioda un kur bija pielietota prakse izvirzīt prasību par ārvalstu pretendentu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, secināts, ka papildus finanšu korekcijas nav

⁵⁹ Revidētās pamatprasības: 2, 3, 4, 5 un 10.

nepieciešamas un visi uz laiku ieturētie izdevumi tika atkārtoti deklarēti 5.grāmatvedības gada MPEK.

2. No 2017.gada 17. līdz 20.oktobrim notika ERP misija (**PF-8827**) Revīzija 2017.gada ticamības deklarācijas izstrādes vajadzībām attiecībā uz 2014.–2020.gada plānošanas perioda darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16FMAP001)”. 2018.gada 2.februārī ir saņemta Eiropas revīzijas palātas elektroniskā vēstule, ar kuru RI tiek informēta par veiktās audita misijas rezultātiem un par ieteikumiem konstatēto nebūtisko trūkumu RI revīziju dokumentēšanā novēršanai.
3. No 2018.gada 17. līdz 19.decembrim notika EK DG REGIO audita misija Uzraudzības rādītāju datu ticamību 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16FMAP001) Nr.REGC214LV0117. Audita galīgie secinājumi tika saņemti 2020.gada 13.maijā, saskaņā ar kuriem visi konstatējumi ir slēgti.
4. No 2019.gada 22. līdz 26.jūlijam notika ERP misija (**CL-9895**) par 2017./2018.gada maksājumiem kontos, ko EK akceptējusi 2019.gada 23.maijā lēmums C(2019) 4029) un 2019.gada 27.augustā (lēmums C(2019) 6337. 2019.gada 13.decembrī saņemta informācija par rezultātiem (Clearing letter), ERP auditoriem secinot, ka no 10 paraugiem vienā konstatēja neatbilstoši veiktus izdevumus par mākslīgi sadalītu iepirkumu, par ko projektā ierosina piemērot finanšu korekciju 254 183,39 EUR apmērā. Joprojām turpinās komunikācija ar EK par mākslīgi sadalītu iepirkumu (kas izriet no ERP konstatējuma) konstatēšanas metodoloģiskajiem aspektiem. Dalībvalsts ir izvērtējusi 2022.gada 4.aprīlī saņemto DAC pozīciju un 2022.gada 31.maijā nosūtīja Latvijas pozīciju, vienlaicīgi aicinot EK nodrošināt uzklaušanās (hearing) procedūru saskaņā ar Regulas Nr.1303/2013 145.panta 4.punktu. Latvijas iestādes vēl joprojām nav saņēmušas būtisku skaidrojumu mākslīgi sadalīto iepirkumu vērtēšanai, tostarp par “vienotas būves” un “samērā īss laika periods” jēdzienu. 2023. gada 16.janvārī tika saņemta nākamā DAC pozīcija, atbildot uz Latvijas iestāžu 2022.gada 31.maijā iesniegto argumentāciju. Latvijas nākamā atbilde tiks sagatavota 2 mēnešu laikā pēc EK viedokļa saņemšanas latviešu valodā. SEI, ņemot vērā ERP audita ietvaros izdarīto secinājumu, ir veikusi pagaidu ieturējumu no 5.grāmatvedības gada KF pārskata un 6.grāmatvedības gada MPEK atbilstoši Regulas Nr.1303/2013 137(2)pantam (skatīt 26.tabulas 4.ierakstu, kur uzrādīta kopējā projekta summa). Papildus, ņemot vērā riskus, kas identificēti šajā auditā, SEI ir veikusi pagaidu ieturējumus arī ERAF 7.grāmatvedības gada pārskatā: uz laiku ieturēti 3 projektu izdevumi: (74 549,93 EUR); (3 061 439,54 EUR) un (136 769,41 EUR), kā arī 8.grāmatvedības gada pārskatā uz laiku ir ieturēti projekta izdevumi 64 801,52 EUR apmērā.
5. No 2020.gada 26. līdz 30.oktobrim notika ERP misija (**CL-11450**) par 2018./2019.gada maksājumiem kontos, ko EK akceptējusi 2020.gada 27.maijā (lēmums No C(2020) 3589), pārbaudot 7 paraugus. 2021.gada 16.aprīlī saņemta informācija par rezultātiem (Clearing letter). Konstatēti atsevišķi trūkumi saistībā ar neatbilstošiem iepirkuma kritērijiem, apmācību dalībnieku atbilstību, uzņēmuma statusu, nepareizu atlases kritēriju piemērošanu un nelikumīgu valsts atbalsta piešķiršanu (stimulējošās ietekmes nosacījuma pārkāpšana), par ko ERP ierosina projektam piemērot finanšu korekciju 100% apmērā (t.i. 2 000 000,00 EUR). 2021.gada 11.maijā nacionālās iestādes nosūtīja pamatojumu, kāpēc nepiekrīt konstatējumiem. 2022.gada 8.martā tika saņemta ERP galīgā nostāja attiecībā uz konstatējumiem un ERP galvenokārt atstāja spēkā savus konstatējumus, t.sk. iepriekš minēto finanšu korekciju. 2022.gada 4.oktobrī saņemts DAC viedoklis par ERP konstatējumiem un dalībvalstij veicamajām darbībām. Vēstulē ir minēts tikai viens gadījums, par kuru nav panākta vienošanās par tā slēgšanu, tas ir minētais nelikumīga valsts atbalsta – stimulējošās

ietekmes trūkuma, gadījums par ko ERP un DAC ieskatā piemērojama 100% finanšu korekcija.

Latvijas iestādes 2022.gada 2.decembra atbildes vēstulē EK norādīja papildu apsvērumus un lūdza nogaidīt galējo Latvijas nacionālo pozīciju par konkrēto gadījumu, līdz noslēgsies uzsāktā komunikācija ar EK COMP un būs saņemta skaidra atbilde vai lēmums par Latvijas iesniegto notifikāciju SA.103261 (2022/N). 2023.gada 17.janvārī notika tikšanās ar EK COMP, kurā tika apspriesta turpmākā komunikācijas gaita, vienojoties, ka Latvijas iestādes atkārtoti iesniegs precizējošos jautājumus. (2023.gada 20.janvārī tika nosūtīti jautājumi, uz kuriem atbilde uz GKZ sagatavošanas brīdi nav saņemta). Tāpat Latvijas nacionālās iestādes izsaka gatavību pierādīt kļūdas unikalitāti, kas EK vēstulē ir paredzēta kā iespēja, gadījumā, ja iepriekš minētā uzsāktā komunikācija ar EK COMP noslēgsies ar negatīva viedokļa saņemšanu.

Jāatzīmē, ka RI sistēmas audita ietvaros (pirms ERP audita) ir izteikusi ieteikumu VI izstrādāt horizontālu stimulējošās ietekmes kritēriju un tā piemērošanas metodiku, lai mazinātu potenciālu kļūdu rašanos nākotnē (ieteikums ir ieviests).

Ņemot vērā, ka projekta ietvaros ir veikts tikai viens maksājums, kas EK deklarēts 5.grāmatvedības gada ietvaros un uz ERP audita misijas veikšanas brīdi pārskats jau bija apstiprināts, SEI nav veikusi nekādas korekcijas no EK deklarējamajiem maksājuma pieteikumiem vai pārskatiem kamēr nav noslēgušās EK un dalībvalsts diskusijas (skatīt 26.tabulas 5.ierakstu).

6. No 2020.gada 26. līdz 30.oktobrim notika arī ERP misija (**CL-11466**) par finanšu instrumentu ieguldījumiem, kas veikti galīgo finanšu instrumentu saņēmēju līmenī. 2021.gada 6.septembrī saņemta informācija par rezultātiem (*Clearing letter*), secinot, ka no 9 paraugiem auditori vienā konstatēja iespējamus neatbilstoši veiktus izdevumus par mazā un vidējā uzņēmuma statusa neatbilstošu noteikšanu.

2021.gada 28.aprīlī nosūtīti iebildumi ERP izdarītajam secinājumam.

2022.gada 30.jūnijā tika saņemta DAC vēstule, ar kuru tiek atbalstīta RI paustā nostāja un slēdziens, ka **audits ir slēgts**.

7. No 2020.gada 30.novembra līdz 11.decembrim notika DG REGIO attālināta tematiskā audita misija Nr.**REGC214LV0182** VI par iepirkumu jomu, aptverot pamatprasību Nr.4 – pienācīgas vadības pārbaudes publisko iepirkumu jomā. 2021.gada 8.novembra gala ziņojumā EK secina, ka: “ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas attiecībā uz 4.pamatprasību novērtēta 2.kategorijā (*Darbojas, taču ir vajadzīgi daži uzlabojumi*) VI un starpniekinstitūcijas līmenī publiskā iepirkuma jomā darbojas pienācīgi, izņemot šādus ar pārvaldības un kontroles sistēmas darbību saistītu būtisku jautājumu aspektus:
- piešķiršanas kritēriji nebija saistīti ar līguma priekšmetu;
  - piedāvājumi tika vērtēti, izmantojot piešķiršanas kritērijus, kas atšķiras no tiem, kas norādīti paziņojumā par līgumu vai iepirkuma specifikācijās.”

Finanšu korekcija tika ierosināta tikai vienam projektam 27 628,40 EUR apmērā (ESF finansējums). CFLA ir pieņēmusi neatbilstības lēmumu (atbilstoši projekta ieviešanas progresam) un veikusi atbilstošus ieturējumus no ESF 7.grāmatvedības gada pārskata un turpmākāko grāmatvedības gadu MPEK (skatīt 26.tabulas 7.ierakstu, kur uzrādītas kopējā veiktā korekcijas summa – t.sk. ESF un nacionālais finansējums).

2022.gada 6.jūlijā saņemta vēstule, saskaņā ar kuru **visi konstatējumi ir slēgti**.

8. No 2021.gada 17. līdz 21.maijam notika audits Nr.**REGC214LV0229**, kurā DG REGIO novērtēja revīzijas iestādes darbu, kas bija pamatā GKZ (kas bija jāiesniedz līdz 2021.gada 15.februārim). Informācija par rezultātiem no DG REGIO saņemta 2022.gada 21.martā un komentāri tika sniegti 2022.gada 13.aprīlī. DG REGIO nav konstatējuši pārkāpumus, kurus nebūtu konstatējusi RI, tomēr vienā gadījumā viedokļi atšķiras par proporcionālās finanšu korekcijas piemērošanu un apmēru. Uz GKZ sagatavošanas brīdi nav saņemts EK audita gala ziņojums.

SEI no 7.grāmatvedības gada pārskata ir ieturējusi visus projekta ietvaros deklarētos izdevumus 18 364 273,85 EUR apmērā atbilstoši Vispārējās regulas Nr.1303/2013 137(2)pantam, kā arī veikusi ieturējumus no 8.grāmatvedības gada MPEK un pārskata. Ieturējums no MPEK ir veikts uz laiku, lai arī Vispārējās regulas Nr.1303/2013 137(2)pants dalībvalstij šādu pienākumu neuzliek – tiek sagaidīts EK gala ziņojums, kur tiktu sniegts skaidrojums. Savukārt attiecībā uz EK projektam ierosināto korekciju, ieturējumi nav veikti (skatīt 26.tabulas 8.ierakstu) – tiek sagaidīts EK audita gala ziņojums.

9. No 2021.gada 29.novembra līdz 7.decembrim notika DAC tematiskā audita misija Nr.DAC514LV1050 VI par Kompetences centru pētījumu projektu atlasī, veicot pārbaudes uz vietas trīs Kompetences centros un aptverot pamatprasības Nr.2, Nr.4 un Nr.5. 2022.gada 1.decembrī tika saņemts EK audita gala ziņojums, kurā SAM 1.2.1.1 pasākuma ieviešanai un uzraudzībai izveidotā VKS tiek novērtēta 3.kategorijā (*Daļēji darbojas, vajadzīgi būtiski uzlabojumi*). Konstatēti būtiski trūkumi, tostarp: iespējams interešu konflikts, pārkāpums attiecībā uz EK Regulas Nr.1303/2013 123. un 125.panta nosacījumiem, trūkumi rakstisku paziņojumu par noraidīšanas lēmumiem un iemesliem dokumentēšanā, kā arī nepietiekama paša projektu atlasē vērtēšanas procesa dokumentēšanā. Atbilstoši EK audita konstatējumiem, SAM 1.2.1.1.pasākuma 2. un 4.projektu atlasē kārtai ir piemērojama 25% finanšu korekcija.

Dalībvalsts atbilde tiks sagatavota 2 mēnešu laikā pēc EK gala ziņojuma saņemšanas latviešu valodā.

RI savā 2022.gada revīzijā identificēja tādus pašus trūkumus kā EK, uz kā pamatojoties veica finanšu korekciju aprēķinu ar nolūku noteikt kopējo kļūdas līmeni 8.grāmatvedības gada EK deklarētajos izdevumos – 419 251,65 EUR. Trūkumu novēršana ir veicama atbilstoši EK audita ziņojumā izteiktajam ieteikumam. (skatīt 5.7.sadaļu).

SAM 1.2.1.1. pasākuma 2.atlasē kārtas projektu izdevumi vēl joprojām ir ieturēti uz laiku, pamatojoties vēl uz RI 2018.gadā identificētajiem riskiem. 4.atlasē kārtas projektu izdevumi ir ieturēti uz laiku atbilstoši Vispārējās regulas Nr.1303/2013 137(2)pantam (skatīt 26.tabulas 9.ierakstu), līdz Vadošā iestāde pieņems lēmumu un veiks korektīvas darbības atbilstoši EK izteiktajam ieteikumam.

26.tabula

ES institūciju auditos konstatēto trūkumu ar finanšu ietekmi novēršana

Nr. p.k.	Audita Nr.	Korekcijas apmērs (EUR)	t.sk. ES finansējums	Novēršanas ⁶⁰ datums	Grāmatvedības gads
1.	REGC214LV0012	-		n/a	n/a
2.	PF-8827	-		n/a	n/a
3.	REGC214LV0117	-		n/a	n/a
4.	CL-9895	2 769 322,43	2 353 924,07	13.02.2020	KF 5.GG KS "pagaidu ieturējums"
		130 648,37	111 051,11	19.12.2019	KF 6.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		3 272 758,88	2 781 845,05	25.02.2022	ERAF 7.GG KS "pagaidu ieturējums"
		64 801,52	55 081,29	Ar 8.GG pārskatiem	ERAF 8.GG KS "pagaidu ieturējums"
5.	CL-11450	2 000 000,00	600 000,00	Korekcija nav veikta	
6.	CL-11466	-		n/a	n/a
7.	REGC214LV0182	9 656,77	8 208,25	25.02.2022	ESF 7.GG KS "gala ieturējums"
		3 824,95	3 251,21	05.07.2021	ESF 8.GG MPEK Atsaukts (<i>withdrawal</i>)
		10 459,25	8 890,36	17.10.2022	ESF 9.GG MPEK Atsaukts (<i>withdrawal</i>)

⁶⁰ MPEK vai pārskatu iesniegšanas EK datums.

Nr. p.k.	Audita Nr.	Korekcijas apmērs (EUR)	t.sk. ES finansējums	Novēršanas ⁶⁰ datums	Grāmatvedības gads
		7 105,89	6 040,01	Turpinās atsaukšana/ieturēšana	
8.	REGC214LV0229	18 364 273,85	15 609 632,77	25.02.2022	ERAF 7.GG KS "pagaidu ieturējums"
		609 079,52	517 717,59	06.04.2022	ERAF 8.GG MPEK Ieturēts uz laiku
		8 826 119,06	7 502 201,23	Ar 8.GG pārskatiem	ERAF 8.GG KS "pagaidu ieturējums"
		11 735,79	9 975,42	Korekcija nav veikta	
9.	DAC514LV1050	14 190 748,59	7 334 107,20	20.05.2019	SAMP 2.kārta ERAF 4.GG KS "pagaidu ieturējums"
		7 898 459,12	7 502 201,23	29.12.2021 06.04.2022	SAMP 4.kārta ERAF 8.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		10 888 964,80	5 764 960,51	05.07.2022 17.10.2022 16.12.2022	SAMP 4.kārta ERAF 9.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		14 230 727,50	7 584 156,57	Ar 8.GG pārskatiem	SAMP 4.kārta ERAF 8.GG KS "pagaidu ieturējums"

Kā var redzēt no apkopotās informācijas, tad visos gadījumos (izņemot 5. un 8.ierakstu), kad ES institūcijas ir konstatējušas trūkumus un iniciējušas finanšu korekcijas, ir veikti ieturējumi no attiecīgo fondu pārskatiem vai maksājumu pieteikumiem. Atbilstoši konkrēto auditu rezultātu saskaņošanas posmiem, ietekmētie izdevumi ir ieturēti kā gala ieturējumi vai uz laiku saskaņā ar Vispārējās regulas Nr.1303/2013 137.(2)pantu, kamēr turpinās diskusijas.

9. VISPĀRĒJAIS GARANTĒTAIS TICAMĪBAS LĪMENIS

9.1 Informācija par vispārējo garantēto ticamības līmeni pārvaldības un kontroles sistēmas pienācīgai darbībai (1) un skaidrojums par to, kā šis līmenis tika sasniegts, pamatojoties uz sistēmu revīziju (kā norādīts 10.2.punktā) un darbības revīziju (kā norādīts 10.3.punktā) kopīgajiem rezultātiem. Ja iespējams, revīzijas iestāde ņem vērā arī citu valsts vai Savienības attiecībā uz grāmatvedības gadu veikto revīzijas darbu rezultātus

Revīzijas atzinuma sagatavošanai pārliecība par izdevumu likumību un pareizību un par vadības un kontroles sistēmas pienācīgu darbību ir balstīta uz sistēmas auditu (skatīt 4.sadaļu) un darbību revīziju (skatīt 5.sadaļu) kopīgajiem rezultātiem, kā arī ir ņemti vērā pārskatu revīziju (skatīt 6.sadaļu) un pārvaldības deklarācijas pārbaūžu rezultāti (skatīt 1.5.sadaļu).

Jomas, kurās RI saskata iespējas būtiskākajiem uzlabojumiem, ir SI pārbaūžu plānošanas, apjoma un intensitātes sasaiste ar neatbilstību riska izvērtējumu un vadības kontroļu uzlabošana un Vadošās iestādes lomas stiprināšana kontroles sistēmas attīstības vadībā un risku uzraudzībā.

KP VIS sistēmas tālāka funkcionalitātes pilnveidošana un vienkāršoto izmaksu ieviešanas veicināšana ir būtiski faktori turpmākai uzraudzības efektivizēšanai un finansējuma saņēmēju administratīvā sloga samazināšanai. ES fondu administrējošo iestāžu ciešai un savlaicīgai sadarbībai ar Eiropas Prokuratūru (darbību uzsaka 2021.gada 1.junijā) ir nozīmīga loma krāpšanas riska identificēšanā.

Sistēmai tika sniegts 2.kategorijas novērtējums un atbilstoši darbību revīziju rezultātiem identificētais kopējais kļūdu īpatsvars (TER) ir 1,31%, kas ir zem būtiskuma līmeņa un atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER) ir 1,25%.

Pārvaldības deklarācijas pārbaūžu rezultātā RI nekonstatēja būtiskas atšķirības ar RI secinājumiem.

Iepriekš minētais ļauj secināt, ka ir sniedzams revīzijas atzinums bez iebildēm:

27.tabula

Revīzijas atzinuma izdošana

Revīzijas atzinums par izdevumu likumību un pareizību un VKS pienācīgu darbību	RI atzinuma elementi un vispārējā ticamība				Korektīvie pasākumi, kas jāīsteno dalībvalstij
	VKS darbība		Izdevumu likumība un atbilstība pārskatos	Pārskati	
	Sistēmas revīziju rezultāti	TER (darbību revīziju rezultātiem)	RTER (TER mazināta, veicot finanšu korekcijas pirms pārskatu iesniegšanas EK)		
1 – Atzinums bez iebildēm	1. vai 2.kategorija	un TER ≤ 2%	un RTER ≤ 2%	Labojumi kontos ≤ 2%	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas.
1 – Atzinums bez iebildēm	2.kategorija	un/vai 2% < TER < 5%	un RTER ≤ 2%	Labojumi kontos ≤ 2%	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas. Veikti uzlabojumi, lai pārvarētu VKS trūkumus.
2 – Atzinums ar iebildēm (iebildēm ir ierobežota ietekme)	2.kategorija	un/vai 2% < TER < 5%	NA	NA	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas. Veikti uzlabojumi, lai pārvarētu VKS trūkumus.
3 – Atzinums ar iebildēm (iebildēm ir būtiska ietekme)	3.kategorija	un/vai 5% ≤ TER ≤ 10%	un/vai RTER > 2%	un/vai labojumi kontos > 2%	Ekstrapolētās finanšu korekcijas jāīsteno, lai samazinātu RTER līdz 2% vai zemāk (tai skaitā individuālo izlases kļūdu korekcijas).
4 – Negatīvs atzinums	4.kategorija	un/vai TER > 10%	un/vai RTER > 2%	un/vai labojumi kontos > 2%	Veikt uzlabojumus, lai pārvarētu VKS trūkumus. Ieviest labojumus kontos.

Nemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JNI, ERAF, KF, tai skaitā CRII un CRII plus un REACT-EU), RI apstiprina, ka izdarītie secinājumi attiecas uz visiem fondiem, tomēr vēršam uzmanību, ka visvairāk RI konstatēto neatbilstību (74%⁶¹) atklāts ERAF finansētajos projektos.

9.2. Visu veikto koriģējošo pasākumu, piemēram, finanšu korekciju novērtējums, un jebkādu papildus nepieciešamo korektīvo pasākumu izvērtējums gan sistēmiskā, gan finansiālā izpratnē

Pārskata revīzijas rezultātā tika konstatēts, ka kopumā kā gala ieturējums ir izklauti izdevumi 974 979,55 EUR apmērā, tai skaitā 251 529,01 EUR, kas konstatēti RI pārbaudītajā kopā (izlasē) un 134 120,53 EUR, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 8.grāmatvedības gadā deklarētajiem izdevumiem. Savukārt izdevumi 589 330,01 EUR apmērā ir izklauti, pamatojoties uz VI/CFLA pārbaužu rezultātiem un trešo pušu informāciju. Izdevumi 56 128 144,11 EUR apmērā ir ieturēti uz laiku, tai skaitā 15 174 076,63 EUR, kas ieturēta, pamatojoties uz RI iepriekšējā un šajā pārskata perioda revīzijās konstatētajiem riskiem, kā arī 99 209,25 EUR apmērā, par kuru novēršanu nav panākta vienošanās ar SI – ieteikumi nav

⁶¹ No RI konstatētas kopējās neatbilstoši veikto izdevumu summas (šajā revīzijas periodā).

saskaņoti. Attiecīgi RI veica atlikušā kopējo kļūdu īpatsvara aprēķinu, kā rezultātā sākotnēji aprēķinātais kopējais kļūdu īpatsvars (1,31%) tika samazināts uz 1,25%.

Sagatavoja: Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments:

Olga Guza
Agnese Abula
Inguna Kaupuža

Apstiprināja:
Revīzijas iestādes vadītāja
Nata Lasmane /paraksts*/

*DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU

10. GADA KONTROLES ZIŅŅJUMA PIELIKUMI

10.1. Sistēmas revīziju rezultāti

Revidētā vienība	Fonds (vairāku fondu DP)	Revīzijas nosaukums	Galīgā revīzijas ziņojuma datums	Darbības programma: "Izaugsme un nodarbinātība", 2014LV16MAOP001													Vispārējais novērtējums (1.-4.kategorija) ⁶²	Piezīmes	
				Pamatprasības ⁶³ (attiecīgā gadījumā)															
				PP 1	PP 2	PP 3	PP 4	PP 5	PP 6	PP 7	PP 8	PP 9	PP 10	PP 11	PP 12	PP 13			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
VI	ESF, JNI, ERAF, KF	IT sistēmas audits	08.07.2022.	-	-	-	-	1	2	-	-						2	-	
	ESF, JNI, ERAF, KF	Ieteikumu ieviešanas audits	14.02.2023	2	2	-	2	-	-	2	-								
AI	ESF, JNI, ERAF, KF	Ieteikumu ieviešanas audits	14.02.2023	2*	-	-	-	-	-	-							2	-	
SI	ERAF	IT sistēmas audits	08.07.2022.	-	-	-	-	-	2	-							2	-	
	ESF, JNI, ERAF, KF	Ieteikumu ieviešanas audits	14.02.2023	2	2	-	2	2*	2	2*									
SEI	ESF, JNI, ERAF, KF	Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audits	29.12.2022										-	-	1	1	1	1	-

Piezīme: Šajā tabulā pelēkā krāsā iekrāsotās ailes attiecas uz pamatprasībām, kuras revidētajai vienībai nepiemēro.

* - pamatprasības vērtējums paliek iepriekšējais

⁶² definēts Regulas (ES) Nr.480/2014 IV pielikuma 2.tabulā

⁶³ definēts Regulas (ES) Nr.480/2014 IV pielikuma 1.tabulā

10.2. Darbību revīziju rezultāti

Fonds	Programmas CCI numurs	Programmas nosaukums	A	B		C		D	E	F	G	H	I
			Summa euro, kas atbilst kopai, no kuras veidota izlase ⁶⁴	Grāmatvedības gada izdevumu revidētā nejaušā izlase	Summa ⁶⁶	%	Nejaušās nestatistiskās izlases tvērums		Nepareizo izdevumu summa nejaušā izlasē	Kopējais kļūdu īpatsvars nejaušajā izlasē ⁶⁵	Kopējā kļūdu īpatsvara rezultātā veiktās korekcijas	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars	Citi revidētie izdevumi
ESF, JNI, ERAF, KF	2014LV16MAOP001	Izaugsme un nodarbinātība	737 724 728,48	92 496 479,23	12,54%	N/a	N/a	853 576,20	1,31%	385 649,54	1,25%	-	339 179,13
ERAF	Tai skaitā	Finanšu instrumenti	45 462 657,72	45 462 657,72	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

⁶⁴ Izlases kopa, no kuras tika iegūta nejaušā izlase (sk. Regulas (ES) Nr.1303/2013 127. panta 1.punktu), t. i., deklarēto izdevumu kopsummu, (kā noteikts Regulas (ES) Nr.1303/2013 137.panta 1.punkta a) apakšpunktā un atbilst pārskatu 1.papildinājuma A slejas summām), mīnus negatīvas izlases vienības, ja tādas ir. Attiecīgā gadījumā 5.4. punktā sniedz skaidrojumus.

⁶⁵ Kopējais kļūdu īpatsvars aprēķināts pirms jebkādu finanšu korekciju piemērošanas attiecībā uz revidēto izlasi vai kopu, no kuras iegūta nejaušā izlase. Tā kā nejaušā izlase aptver vairāk nekā vienu fondu, kopējais norādītais (aprēķinātais) kļūdu īpatsvars attiecas uz visu kopu.

⁶⁶ Revidēto izdevumu summa. Ņemot vērā, ka tika izmantota apakšizlase atbilstoši Regulas (ES) Nr.480/2014 28.panta 9.punktu, šajā slejā ir norādīta tikai to izdevumu pozīcijas summa, kas faktiski revidēta saskaņā ar tās pašas regulas 27.pantu.

10.3. Nejausās izlases izvēles un kopējā kļūdu īpatsvara pamatā esošie aprēķini

Population characteristics	Predicted total book value (declared expenditure in the reference period) – positive population	818 046 694,14				
	Sampling unit	Projekts				
	Total		1	2	3	3
	Book value at the end of period 1 (declared expenditure) - positive population	506 103 180,04	85 198 520,28	322 350 523,98	92 143 790,46	6 410 345,32
	Predicted book value for period 2	311 943 514,10	28 506 268,02	176 061 767,95	69 854 102,72	37 521 375,41
	Size of population at the end of period 1 (number of sampling units)	1 028	251	676	100	1
	Predicted size of population at the end of period 2 (number of sampling units)	744	184	489	70	1
	Standard deviation of errors rates period 1 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,054835	0,054835	0,054835	0,054835
	Predicted standard deviation of errors of period 2 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,054835	0,054835	0,054835	0,054835
Sample size determination (period 1)	Weighted sum of variances of the error rates	0,003007				
	Confidence level	Sākotnējais - 80% Pārreķinātais – 70%				
	z	Sākotnējais - 1,282 Pārreķinātais (<i>unilateral testing</i>) - 0,524				
	Expected error rate	3,50%				
	Anticipated error	28 631 634,29				
	Materiality level (maximum 2%; set by the regulation)	2,00%				
	Tolerable error (TE)	16 360 933,88				
	Total		1	2	3	4
	Planned sample size ($n_h = n \cdot (BV_h / BV)$)	31	5	18	6	2
	Sample size - first period*	19	3	12	3	1
Sample size - second period*	12	2	6	3	1	
Sample results at the end of period 1	Cut-off		28 399 506,76	26 862 543,67	30 714 596,82	6 410 345,32
	Number of sampling units with BV larger than cut-off		0	1	0	1
	Book value of sampling units with BV larger than cut-off		0,00	30 957 929,24	0,00	6 410 345,32
	Book value of the remaining population (BV _s)		85 198 520,28	291 392 594,74	92 143 790,46	0,00
	Number of remaining sampling units to be selected (n _s)**		3	11	3	0
	Sampling interval***		28 399 506,76	26 490 235,89	30 714 596,82	0,00
	Sum of errors in sampling units with BV larger than cut-off		0,00	419 251,65	0,00	0,00
	Sum of sample error rates		0,092050	0,219132	0,00	0,00
Standard deviation of error rates for sampling units with BV smaller than cut-off		0,033423	0,069296	0,00	0,00	

Population characteristics and sample results of period 2	Standard deviation of error rates of period 2 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,054835	0,054835	0,054835	0,054835
	Total book value (declared expenditure in the reference year) - positive population	737 724 728,48	110 829 872,62	454 192 877,15	127 239 320,99	45 462 657,72
	Book value for period 2 (declared expenditure)	231 621 548,44	25 631 352,34	131 842 353,17	35 095 530,53	39 052 312,40
	Size of population at end of period 2 (number of sampling units)	553	168	339	44	2
	Expected error rate	3,50%				
	Anticipated error	25 820 365,50				
	Materiality level (maximum 2%)	2,00%				
	Tolerable error (TE)	14 754 494,57				
	Total		1	2	3	4
	Recalculated sample size - period 2 ($n_{h2}=n2*(BV_{h2}/BV2)$)	12	3	6	3	2
	Cut-off		8 543 784,11	21 973 725,53	11 698 510,18	19 526 156,20
	Number of sampling units with BV larger than cut-off		0	0	0	2
	Book value of sampling units with BV larger than cut-off		0,00	0,00	0,00	39 052 312,40
	Book value of the remaining population (BV_s)		25 631 352,34	131 842 353,17	35 095 530,53	0,00
	Number of remaining sampling units to be selected (n_s)		3	6	3	0
	Sampling interval		8 543 784,11	21 973 725,53	11 698 510,18	0
	Sum of errors in sampling units with BV larger than cut-off		0,00	0,00	0,00	0,00
	Sum of sample error rates		0,022604	0,028461	0,00	0,00
Standard deviation of error rates for sampling units with BV smaller than cut-off		0,013038	0,009368	0,00	0,00	
Projection and precision	Precision	Sākotnējais - 8 114 222,89 € Pārrēķinātais - 3 316 577,84 €				
	Projected error	9 656 799,45 €				
	Upper limit of error	Sākotnējais - 17 771 022,34 € Pārrēķinātais - 12 973 377,29 €				
	Projected error rate (%)	1,31%				
	Upper limit of the projected error rate	Sākotnējais – 2,41% Pārrēķinātais – 1,76%				

10.4. Nejaušās izlases rezultātā atlasītās vienības

10.5. Uz laiku ieturēto summu (137.2.pants) analīzes kopsavilkums

Grāmatvedības gads	Summa, kas deklarēta EK (pēdējais MPEK)	Summa, kas deklarēta atbilstoši 137.panta 1.punkta a)apakšpunktam (1.papildinājums)	Summa, kas izklāta saskaņā ar 143.pantu	Summa, kas izklāta uz laiku - 137(2)pants	Summa, kas VĒL JOPROJĀM izklāta uz laiku	Summa, kas atzīta par neatbilstoši veiktu (pēc izvērtējuma)	Summa, kas atzīta par atbilstošu un re-deklarēta EK	4.2c kolonas sadalījums pa grāmatvedības gadiem (rindas 5-12)								
								2.GG	3.GG	4.GG	5.GG	6.GG	7.GG	8.GG	9.GG	
1	2	3	4.1	4.2	4.2a=4.2-4.2b-4.2c	4.2b	4.2c = 5+6+7+8+9+10+11+12+13	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	0	0		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	105 579 450	105 265 555	1 124	312 770	0	0	312 770		0	0	312 770	0	0	0	0	
3	238 402 285	238 347 605	38 048	16 632	0	7 187	9 444			0	0	0	9 444	0	0	
4	273 471 762	256 331 590	1 517 559	15 622 614	14 272 661	69 116	1 280 837				12 558	1 084 463	183 816	0	0	
5	847 257 324	767 839 527	1 358 420	78 059 377	20 517 422	1 398 235	56 143 720					0	31 571 616	24 572 104	0	
6	550 676 223	521 172 343	902 227	28 601 653	5 217 053	1 519 986	21 864 613						0	20 883 006	981 607	
7	871 085 392	802 200 786	6 739 164	62 145 441	47 162 931	2 391 760	12 590 750							0	12 590 750	
8	715 385 588	657 639 355	1 601 908	56 144 326	56 144 326	0	0								-	
9	-	-	-	-	-	-	-									
10	-	-	-	-	-	-	-									
KOPĀ	3 601 858 024	3 348 796 761	12 158 450	240 902 812	143 314 392	5 386 285	92 202 134	0	0	0	325 329	1 084 463	31 764 876	45 455 110	13 572 357	